

ՀԻՍՈՒՄԻ ՀԱՆԴԵՊ ՄԵՃ ՄԵՐԸՈՒՂՂՈՐԴԵՑ ԻՆՁԻՍԼԱՄ

حبي العظيم للمسيح قادمي إلى الإسلام باللغة الأرمينية

ՀԵՂ. Սայմոն Ալֆրեդո Կարաբալլո

Տեխաս, Ա & Մ, ԱՄՆ

Արու Մարիամ

Թարգմանությունը:

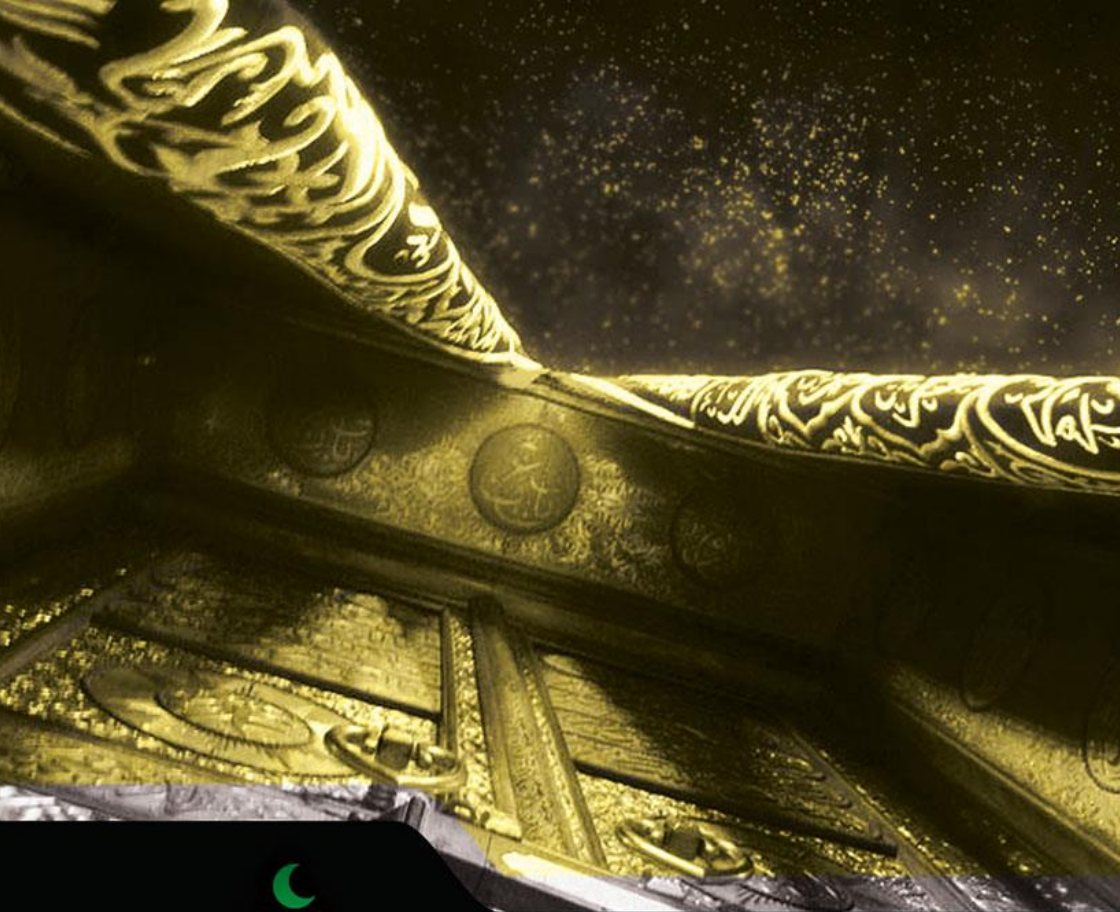
EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& **Աննա Ռ. Հակոբ**

Ստուգողհանձնաժողով:

Արու Առամ

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- I. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ
- II. ԻՄ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՅՅԱԼ ՆԱՅԱՆԳՆԵՐՈՒՄ
- III. ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԸ
- IV. ԴՈՒՐԱՆԻ ՎԱԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
- V. ՀԻՍՈՒՄԻ ԿՅԱՆՔԸ և ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ
- VI. ՄԱՐԳԱՐԵ ՄՈՒՅԱՄԵԴԸ
- VII. ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅԱՆ և ԻՍԼԱՄԻ ՈՒՄՄՈՒՆՔՆԵՐԸ
ԵՐՐՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԻՍՈՒՄԻ ԱՍՏՎԱԾԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ ՈՐԴԻՆ
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԵՂՔԸ
ԻՍԼԱՄ. ԲՈԼՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐԻ
ՄԻԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԿՐՈՆԸ
- VIII. ԻՄ ՎԵՐՋՆԱՔԱՅԼԸ ԴԵՊԻ ԻՍԼԱՄ. ՀԻՍՈՒՄԻ ԱՁԴԵՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԻՍԼԱՄԻ ԻՄ ԴԱՎԱՆԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆԸ
- IX. ԻՆՉՊԵՍ ԻՍԼԱՄԸ ԱՁԴԵՅ ԻՄ ԿՅԱՆՔԻՆ
- X. ԻՆՉՊԵՍ ԻՄ ԴԱՎԱՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՁԴԵՅ ՄՅՈՒՄՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՆ
- XI. ԵՐԲ ԿՐՈՆԸ ՀԱՂՈՐԴՎՈՒՄ Է ՊԱՐՏԱԴՐԱԲԱՐ

XII. ԲԱՑ ՀՐԱՎԵՐՔ ՊԱՊԻՆ և ԱԾԽԱՐՀԻ ՄՆԱՑՅԱԼ
ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻՆ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ - ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԱՂՈՒՄՅԱԿ

Բիսմիլեի Ռահման Ալռահիմ

Ամենաբարեգուր և Ամենաողորմած Ալլահի անունով

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Որպես կաթոլիկ, ինձ ուղղորդում էին հավատալ, որ Կաթոլիկությունը միակ ճշմարիտ կրոնն է և որ Յուդայականությունը միայն նախապատրաստում էր Քրիստոնեության: Ուստի մնացած բոլոր կրոնները կեղծ էին: Փաստացի, առաջին անգամ ես լսեցի Իսլամի մասին 1978 թվականին: Ես իմացա, որ Մուսուլմանները հավատում են Քրիստոնեության և Յուդայականության աստվածային ծագմանը: Ղուրանը նշում է, որ Ալլահը ¹ (Աստծո անունը արաբերեն) ուղարկել է մարգարեներ ամեն երկիր, առաջնորդելու առաքինության և ճշտի ուղղի:

---

¹Ալլահ. Աստվածը, որին մուսուլմանները երկրպագում են և Որին, Միակին, ամբողջ մարդկությունը պիտի երկրպագի, նույն Աստվածն է, որը նշել է Յին Կտակարանը, Որին հրեաները սխալմամբ անվանել են Եհովա: Չնայած Աբրահամը, Իսահակը և Յակոբը չգիտեին իրենց տիրոջը, այս անվանմամբ: (Ելքի Գիրք 6:3) Նա նույն աստվածն է Նոր Կտակարանի, որը քրիստոնյաները սխալմամբ անվանել են (Յայր): Եվ Նա իրական աստվածն է, որը ապացուցել է, որ Նա Միությունն է և Եզակի վերաբերմունքն ունի իր ծառաներին: Նա ունի շատ կատարյալ անուններ և ածականներ Սուրբ Գրքերում, որը չորս բիլիոն մարդիկ սրբացնում են (Ղուրանը, Յին Կտակարանը, Նոր Կտակարանը):

Որպեսզի Քրիստոնեության ուղերձը մխրճվի իմ ենթագիտակցությունը, Կաթուղիկ եկեղեցին կազմավորեց մի ծրագիր, որը եթե իրագործվի մանկությունից, կունենա պահպանման մեծ հավանականություն: Այս ծրագիրը ազդում է մարդկանց հավատքի և իրենց մնացած կյանքի վարվելաձևի վրա: Այս սխեմայում կենտրոնական դեմք է Հիսուսը ² և ծեսերը հիմնականում կապված են նրա ծննդի, ենթադրյալ մահվան և հարության հետ: Սկսած ծննդյան պահից, որը ենթադրվում է Դեկտեմբերին, մինչ խաչումը, Չատիկը: Այս կրոնական ծեսերը ներկայացվել են մարդկությանը Հիսուսի մեկնումից շատ դարեր հետո, քան Աստվածային Լուսաբանումն է:

Ըստ Վենեսուելայում կատարվող ավանդույթի, Դեկտեմբերի 24 –ի, կեսգիշերին, ես սովորությունս ունեյի սպասելու Հիսուսի գալստյան, ով բերելու էր նվերներ, որը ես խնդրել էի մեկ տարվա ընթացքում: Լինելով աղքատ ընտանիքից, և ունենալով եղբայրներ և քույրեր, ես հասկանում էի, որ շատ դժվար է "Մանուկ Հիսուսին " բերել իմ բոլոր խնդրածները: Սակայն, ես հաճախ մտորում էի, եթե Հիսուսը այդքան շատ հրաշքներ է գործել, ինչպես ինձ

---

²Այո, այն Աիսան է, ոչ թե Հիսուսը, ինչպես նշվել է Նոր Կտակարանի Հունական տարբերակում. (1700)

սովորեցրել էին սուրբ հայրերը և կույսերը, ապա ինչու՞ նա չէր կարող բերել ինձ եռանկիվ հեծանիվ: Արդյո՞ք այդ ավելի հեշտ չէր, քան մահացածին վերակենդանացնելը: Այսպիսով, մի քանի տարի, «Մանուկ Հիսուսի» գաղափարը ինձ հիասթափությունս բերեց:

Չատիկին ես դիտում էի պատմություններ, թե ինչպես էր Հիսուսը տանջանքների ենթարկվում, մինչև խաչվելը: Ես իրոք, ցանկանում էի մտնել հեռուստացույցի մեջ և օգնել նրան: Ես խնդրում էի Աստծոն օգնելու նրան, թույլ չտալ իր 'որդուն' խաչելու: Վերջում, ես թաքնվում և լալիս էի, որովհետև ինձ սովորեցրել էին, որ «տղամարդիկ չեն լալիս»: Ես չէի կարող հասկանալ, թե ինչու այսպիսի դաժանության է ենթարկվում այսպիսի լավ մարդը: Որպես երեխա, այս միջադեպը հանգեցրեց մեծ սիրո առ Աստծո մեծ մարգարեն: Ինչ վերաբերվում էր ուրիշ երեխաներին, միգուցե խաղալիքները, որ նրանք ստանում էին Ծննդյան Տոներին, որպես պատասխան իրենց ցանկություն - նամակների, Հիսուսին նրանց կապվածության պատճառն էր:

Եթե եկեղեցու նպատակն էր, ինչ որ չափով ներարկել ակնածանք, դեպի Հիսուսը, ապա իմ դեպքում նրանք հաջողության են հասել: Ես սովորեցի սիրել Հիսուսին ավելին, քան իմ ծնողներին: Ամեն դեպքում դեռ

երեխա հասակում, ես սկսեցի հարցնել Աստծո հզորության մասին: Գաղափարը, որ ես ունեյի Աստծո մասին, այն էր, որ Նա կարող էր անել ամենը, ինչ ցանականա: Նա արարել է տիեզերքը, երկիրը, արևը, լուսինը, աստղերը և մարդկային արարածները: Ես զարմանում էի, ինչու Նա չէր կարող պահպանել Հիսուսին խաչելուց: Որպեսզի լուծեմ այս երկընտրանքը, մեկ անգամ ես մագլցեցի տան ետնամասի փոքրիկ պատը և մարտահրավեր նետեցի Աստծուն ասելով. " Եթե դու իրոք, այդքան հզոր ես և կարող ես անել ինչ Դու ցանկանաս, ապա թույլ տուր ես թռչեմ, երբ ես ցատկեմ այս պատից: Այլապես, ես չեմ հավատա, որ Դու այդքան հզոր ես, որովհետև Դու, բոլորովին չկարողացար փրկել Հիսուսին խաչվելուց: » Բարեբախտաբար, պատը այդքան էլ բարձր չէր և ես ընկա գետնին: Թռչելու ամեն փորձի հետ, ես ավելի ու ավելի համոզվեցի, որ ամեն դեպքում Աստված այդքան էլ հզոր չէր: Մանկական մեկանաբանում, իրոք:

Հետագայում, երբ ես սկսեցի ավագ դպրոցը, իմ ծնողները թույլատրեցին ինձ աշխատել մի տարեց մարդու հետ, ով նկարիչ էր և ես ուղեկցում էի նրան շատ վայրեր: Այնպես պատահեց, որ Նա Նան հայտնի գուշակ էր: Որտեղ որ մենք գնում էինք, նրա շատ կին այցելուներ հարցնում էին դեպքերի մասին, որոնք

տեղի կունենան ապագայում: Այս պատճառով, նա ծխում է շագանակագույն ծխախոտ և երբ այն ավարտվում էր և մոխիրը ընկնում էր, նա 'լուսաբանում էր 'տեղեկությունը իր այցելուներին: Ես նույնպես իմացա, որ նա սովորություն ուներ հիպնոսացնել մարդկանց, որպեսզի իմանա իրենց կյանքի գաղտնիքները և այնուհետ պատասխանի նրանց հարցումներին:

Այս ամբողջ փորձառությունը, վաղ տարիքից պահպանվում էր իմ գիտակցության մեջ: Այդ ընթացքում իմ ծնողները այցելում էին կենտրոն, որը մասնագիտացել էր հոգեբանության մեջ: Ես ուղեկցեցի նրանց մի քանի անգամ, տեսնելու, թե ինչ է կատարվում և այդ կենտրոնում, ես իմացա խորհերի, հոգիների, տիրապետման մասին, և այն մասին, թե ինչ են մահացած մարդիկ ասում կենդանի մարդկանց:³

---

³ Իրականում, մահացածները չեն խոսում ապրողների հետ, սակայն սատանաները ձայներ են ձևացնում, խոսելու ապրողների հետ: Մյուս կողմից, Ղուրանի ընթերցումը և Մարգարեական մեջբերումները արդյունավետ են մարդկանց միջից չարքը հանելուն: Փաստը, որ ցանկացած մուսուլման կարող է ներկայացնել այս գործողությունը, ակնհայտ ապացույց է, Ղուրանի հրաշագործ բնույթի: Ինչ վերաբերվում է նրանց, ովքեր աղերսում են, ուրիշին, ոչ թե Ալլահին, կամ օգտագործում են Ավետարանը ազատելու ուրիշներին սատանայի ազդեցությունից,, ոչինչ է քան, համագործակցություն այդ չար ուժերի հետ, կամ ուրիշ չարքերի օգտագործում ազատվելու մեկ մյուսներից:

Այստեղ ես սովորեցի աղոթել օրվա ընթացքում երկու անգամ, փոքրիկ խորանիս, որը իմ հայրն էր պատրաստել մեծ հոգացույթամբ և նվիրվածությամբ: Այցելած մեկ հավաքի ժամանակ, նիստի ղեկավարը ինձ համար պատրաստեց թալիսման, որը ըստ նրա, կպաշտպաներ ինձ, այսպիսով, ես վերցնում էի այն ինձ հետ ամենուր:

Մինչդեռ, ես շարունակում էի մտածել Հիսուսի խաչելության մասին: Այդ ժամանակ իմ հայրը ուներ մի գիրք, որը նա հաճախ էր ընթերցում: Դրա վերնագիրն էր. «Հիսուսի Կյանքը, Թելադրված Իրենից»: Մեկ անգամ, նա ասաց ինձ, որ ըստ այդ գրքի, Հիսուսը ճամփորդել է Երուսաղեմից հեռու, որը ինձ մի փոքր լավատեսությամբ լցրեց, գտնելու նրա խաչելության հարցի պատասխանը:

Երբ ես ավարտեցի ավագ դպրոցը, ինձ շնորհեցին կրթաթոշակ ուսանելու ԱՄՆ-ում ինժեների մասնագիտություն, որը ես մեծ սիրով ընդունեցի: Ամեն դեպքում, մինչ ճամփորդելը 1977 թվականին, ես վատ փարձառություն ունեցա, որը ազդեց Քրիստոնեական իմ հավատքի վրա: Ես տեսա երկու քրիստոնյաներ օգնում էին մի մարդու, ով տառապում էր Էպիլեպսիայից և ով գտնվում էր փողոցում: Անմիջապես հետո, նրանք փնտրեցին նրա

դրամապանակը և գումար գողացան:⁴Չնայած փաստին, որ անհատի արարքը չի կարող հանդիսանալ որպես կրոնի հիմնավորվածություն, այս դեպքը ազդեցություն ունեցավ ինձ վրա:Միգուցե որոշ մարդկանց համար այս դեպքը կարող է աննշան թվալ, սակայն ես ականատես էի եղել այն բանին, երբ իմ հայրը խիստ պատժեց իմ եղբորը, երբ նա տուն էր բերել քսանհինգ ցենտին համարժեք գումար և չէր կարողացել տալ սպառիչ պատասխան, թե որտեղից էր վերցրել այն:

---

⁴Որոշ Ավետարանական տեքստեր ակնհայտորեն մերժում են գողությունը և չարիքի այլ դրսևորումները, ինչպես տաս պատվիրանները. « Եվ Աստված ասաց այս բոլոր խոսքերը, ասելով, Ես Տերն եմ, ձեր Աստվածը... Այսպիսով, մի ունեցեք ուրիշ աստվածներ ինձանից առաջ... Այսպիսով, մի նկարագրեք ձեզ որևէ պատկեր կամ որևէ նմանություն, որը երկնքում է, վերևում... Այսպիսով, մի խոնարհվեք նրանց, ոչ էլ ծառայեք նրանց, քանզի Ես Տերն եմ, ձեր Աստվածը... Այսպիսով, մի վերցրեք Տիրոջ անունը, Աստծո գուր. .. Պատվեք ձեր հորն ու մորը. .. Այսպիսով մի սպանեք, Այսպիսով, մի շնացեք: Այսպիսով մի գողացեք ; Այսպիսով կեղծ մի վկայեք ձեր հարևանին: Այսպիսով, մի տենչացեք ձեր հարևանի տունը, այսպիսով մի տենչացեք ձեր հարևանի կնոջը, ոչ էլ որևէ բան, որը ձեր հարևանինն է:» (Ելք 20:1-17) Այս գրերը Ավետարանի տեքստեր են, որոնք համապատասխանում են Ղուրանին, միայն դրա ազդեցությունը մարդկանց կյանքում չքացել է, շնարհիվ Ավետարանի այլ տեքստերի, որոնք թույլատրում են իրենց ոտնահարումը: Որպես գթասրտություն մարդկությանը, Աստված լուսաբանել է Ղուրանը ինչպես նախորդների չափանիշ:

ԻՄ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՅՅԱԼ ՆԱՅԱՆԳՆԵՐՈՒՄ

1977 թվականին ես ժամանեցի Միացյալ Նահանգներ սկսելու իմ ուսումը համալսարաններից մեկում: Սկզբում, ես պիտի գնայի դպրոց սովորելու անգլերեն որտեղ, որ հանդիպեցի տարբեր դավանանքների շատ մարդկանց, աշխարհի տարբեր մասերից: Սիեթլում, Վաշինգտոնում, անգլերենի դպրոցում, ես ունեյի մի ընկեր, Ֆուլադ անունով, ում հետ կիսում էի սենյակը, ով Սաուդյան Արաբիայից էր և աշխատում էր իր մագիստրոսի կոչման վրա: Մեկ օր նա հարցրեց ինձ արդյոք կարող է աղոթել սենյակում: Ես պատասխանեցի, որ ոչ մի խնդիր չունեմ դրա հետ կապված: Ես զարմացած էի, քանի որ առաջին անգամ էր, որ տեսնում էի, թե ինչպես է մուսուլմանը աղոթում: Աղոթքից առաջ նա լվացում արեց: Նա լվաց իր ձեռքերը, ողողեց բերանը և լվաց իր դեմքը և թևերը⁵, մեր սենյակի փոքրիկ լվացարանում:

---

⁵Իսլամը մեծ կարևորություն է տալիս մաքրությանը: Օրինակ, հագուստի, մարմնի և վայրի և ավելացրած դրան, լվացում աղոթքի վավերականության համար: Լվացումը խորհուրդ է տրվում նաև Ղուրանի ընթացման համար և անկողին գնալու: Ամբողջ մարմինը լվանալը պարտադիր է սեռական հարաբերությունից հետո և Ուրբաթօրյա աղոթքից առաջ: Ուրիշ գործողությունները, ինչպիսիք են բերանի լվալը, ատամների մաքրելը, եղունգների կտրտելը, թևատակերի և երևացող մասերի մազերի հեռացնելը, բեղերի կտրելը, օձանելիքի

Առաջին անգամն էր, որ տեսնում էի, թե ինչպես է մեկը լվանում ոտքերը, ձեռքերի համար նախատեսված լվացարանում: Այնուհետ, ես դիտեցի աղոթքի շարժումները: Նա ոտքի կանգնեց, խոնարհվեց, ծնկի իջավ և գետնին տարածվեց: Այդ պահին, ես հիշեցի, թե ինչպես էինք մենք աղոթում եկեղեցում միայն ծնկի գալով և ինչ Ֆուադը անում էր տարբեր էր: Կարճ ժամանակ անց նա թողեց հաստատությունը և մի քանի ամիս, ես չտեսա ուրիշ մուսուլման աղոթելիս: Անգլերենի հաստատության արձակուրդների ժամանակ, արտասահմանցի ուսանողները տարբեր երկրներից սովոր էին հանդիպել և քննարկել բազմազան թեմաներ: Ես պարզորեն հիշում եմ, որ մեկ անգամ, երբ մենք քննարկում էինք կրոնի ծագումը և աղոթքները, ես ասացի նրանց. «Դուք աղոթում եք այդ ձևով, որովհետև այդ ձեր նախնիների սովորույթն է:» Ես շարունակեցի ասելով, որ իրենց նախնիները սովոր էին երկրպագել արևը, լուսինը և աստղերը և այնուհետ այդ սովորույթը անցել է սերունդներին, մինչ մեր ժամանակները: Ես

օգտագործելը, բնակավայրի մաքրելը, վնասակար առարկաների հեռացնելը ճանապարհից, հասարակական վայրերի աղտոտելը, արտաթորելը, սովորոտ մասերի պահպանելը և այլն, գործողություններ են, որոնք խրախուսում և պատվիրում է Իսլամը: Սրանք, նաև գործողություններ են, որոնք մոտեցնում են Աստծոն, և որոնց շնորհիվ նա պարգևատրում է: Ոչ մի այլ կրոն մոտիկ չէ Իսլամին, իր, մարմնի և հոգու մաքրության առնչությամբ:

Նույնիսկ սկսեցի կասկածանքներ տածել Աստծո հավատքի ծագմանը: Այնուամենայնիվ, ի շնորհիվ իմ խորը Քրիստոնեական արմատների, ես չդարձա աթեիստ:

Մեկ օր ես այցելեցի մզկիթ և նկատեցի, որ շատ մարդիկ աղոթում են նույն կերպ, ինչ ես տեսել էի Ֆուադի աղոթքի ժամանակ: Աղոթքից հետո, նրանք բոլորը մնացին նստած գետնին, որը շատ սառն էր, քարոզ լսելու: Մինչ մնացած մարդիկ նստած էին, ես միացա նրանց և լսեցի այն ամենը, ինչ իմամն էր ասում: Նրա անունն էր Ջամիլ Աբդուլ-Ռազաք, հրաքից և նա անգլերեն գրույց էր վարում "Բամբասանքի" մասին: Ես հիշում եմ, որ նրա ձայնը բարձր և զգացմունքային էր: Խոսելու ընթացքում, նա նայում էր իր ունկնդիրներին, կարծես ինչ որ մեկը վատաբանում էր մյուսին, բայց չէր մատնանշում որևէ մեկին: Ես կարծեցի նրա խնդիրն էր ներշնչել մեղքի զգացում նրանց մոտ, ովքեր ներառված էին բամբասանքում:

Այդ նույն իսկ օրը, ինչ որ մեկը ինձ ուղարկեց ծրար, գրքույկներով, որոնք համեմատում էին Իսլամը Քրիստոնեության հետ: Երկար ժամանակ պահանջվեց ինձանից ընթերցելու դրանք, քանի որ ես զբաղված էի Օկլահոմայի Պետական Համալսարանի ընդունելությանը: Համեմատական գրքույկներից ես իմացա, որ Իսլամը և Հիսուսի ուղերձը Աստծո կողմից

լուսաբանումներ են: Զիսուսն ասաց, որ ուղերձը, որ նա կրում է իրեն չէ, այլ Աստծոնը. «... քանի որ ես չեմ խոսում միայնակ, սակայն Յայրը, Ով ուղարկեց ինձ, Ինքն է տվել ինձ պատվիրաններ, թե ինչ ասել և ինչ խոսել:» (Յովհաննես 12:49) Նմանապես, Մարգարե Մուհամեդի լուսաբանումը ուղարկվեց մարդկությանը Աստծո կողմից, Գաբրիել Յրեշտակի միջոցով. **«Եվ, իրոք, Ղուրանը աշխարհների Տիրոջ լուսաբանումն է: Վստահելի Յոգին, այսինքն, Գաբրիելը, իջեցրել է այն քո սիրտը, Օ, Մուհամեդ, որ դու լինես զգուշացնողներից...»** (Ղուրան 26:192-194)

Զետևաբար, ամեն կրոնի ճշմարտացիությունը և նրա աստվածային ծագման ապացույցը, հիմնովին կախված է ճշգրտությունից, որով Աստծո իրական լուսաբանումը ներկայացված և փոխանցված է մարդկությանը: Տարբերության և անհաստատության աստիճանը կախված է ճշգրտությունից, որով մարգարեներից լուսաբանված ամեն խոսքը փոխանցվել է մյուսներին եթե այս խոսքերը ճշգրիտ չեն փոխանցվել և տուժել են կեղծիքից, շատ հավանական է, որ իրական ուղերձի իմաստը կկորի հավերժ: Զետևաբար, որպեսզի ունենալ արդար և անկողմակալ համեմատությունն Քրիստոնեության և Իսլամի միջև, անհրաժեշտ է որոշել չափը, թե որքան են Կտակարանները և Ղուրանը զերծ մնացել

կեղծումներից, լրացումներից և հերքումներից:Այս գրքւմ տրված է հակիրճ համեմատություն քրիստոնեության և հսլամի միջև, աշխարհում երկու ամենազդեցիկ կրոնների,որոնք ունեն մեծ քանակությամբ հետևորդներ տարբեր ռասսաներից, ազգերից և որոնք, երկու ամենամոտ դավանանքներն են:Յուսով եմ, որ Աստծո կամոք,այս գիրքը կաջակցի ճշմարտության փնտրողին, դեպի իրական կրոն:

ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԸ

Չորս հայտնի Ավետարանները, Մատթեոսի, Մարկոսի, Ղուկասի և Յովհաննեսի, գտնվում են Ավետարանի Նոր Կտակարան բաժնում: Դրանք գրվել են Մ.թ 70-ական թվականներից 115 –ը, Հիսուսի մեկնումից հետո և ենթադրաբար հիմնված են փաստաթղթերի վրա, որոնք կորել են: Ավետարանը ըստ Մարկոսի առաջինն էր, որը գրվել է Հունարեն Յոմում, Հիսուսի մեկնումից ավելի քան 40 տարի անց: Ավետարանը ըստ Մատթեոսի գրվել է Հունարեն մոտ 90 ականներին Մ.թ: Ավետարանը ըստ Ղուկասի գրվել է Հունարեն, Մ.թ մոտ 80 ականների: Այս երեք Ավետարանները կոչվում են Սինոփիկ, որովհետև ենթադրվում է, որ նրանք ունեն նույն ծագումը, նույն կորած փաստաթղթից: Մյուս կոմից, Յովհաննեսի⁶ Ավետարանը, խորապես տարբերվում է Սինոփիկ Ավետարաններից: Այս Ավետարանում է, որ արտահայտվում է աստվածայնությունը և Հիսուսի նախագոյությունը, նույնիսկ չնայած նրա, որ Հիսուսը երբեք չի հաստատել այս վերագրումը իրեն: Այս Ավետարանը գրվել է 110 –ականներից մինչ 115 թվականները:

---

⁶Այս Յովհաննեսը Հիսուսի աշակերտներից չէ: Ըստ Բրիտանիկա Հանրագիտարանի, որը գրվել է 500 Քրիստոնեական գիտնականների համագործակցությամբ, « Ավետարանը ըստ Յովհաննեսի, ակնհայտորեն և անկասկած մտացածին է: »

Ավետարանները գրվել, երբ Հիսուսի առաջին հետևորդները բաժանվել են մի քանի աղանդների: Կարելի է հաստատել, որ դրանք գրվել են արտացոլելու համայնքի գործնական կարիքների կառուցվածքը:

Չնայած դրանք գրառելու ավանդական աղբյուրների օգտագործմանը, հեղինակները մեծ հոգացություն չեն ցուցաբերել պահպանելու իրական բովանդակությունը լրացումներից, ջնջումներից և այլ տեսակի բաներից, քանի որ բովանդակությունը պիտի ծառայեր հեղինակների անձնական հետաքրքրություններին: Այս փաստը հաստատվեց Քրիստոնյա հեղինակությունների ⁷ կողմից, երբ ավելի քան 14 դար անց սահմանվեց Ղուրանը:

Անհրաժեշտ է նշել, որ այս չորս Ավետարանները միակ փաստաթղթերը չեն, որոնք գրվել են Հիսուսի

---

⁷Ըստ Բրիտանիկա Հանրագիտարանի.« Կարևոր մտածված փոփոխություններ, ինչպիսիք են ամբողջական գլուխների լրացումներ և տեղադրումներ կատարվեցին... » Գլուխ 2, էջ. 519-521 ; Կաթոլիկ Կտակարանում, էջ. 13 ում, ասվում է, որ դպիրները ակնհայտ տեղադրել են բաներ դարերի ընթացքում, որոնք Գրերի մաս չէին: Եվ որպես արդյունք, այդ տեքստերը լցնում են մեր մտքերը բազմազան կոռուպցիայով, որոնք արտահայտվում են բոլոր օրինակներում: Նույնպես, Արքա Յակոբոսի Տարբերակում, որը ներկայացվել է 32 Քրիստոնյա գիտնականների կողմից, որը անցել է 50 քննարկման մարմիններ, մենք ընթերցում ենք. «Այնուամենայնիվ, Արքա Յակոբոսի Տարբերակում կան սխալներ և այդ սխալները այնքան շատ են և այնքան լուրջ...»

մեկնումից հետո ընկած ժամանակահատվածում: Կային շատ ուրիշներ, ինչպիսիք են Ավետարանները ըստ Չակոբի, Պետրոսի, Թոմասի, Փիլիպպոսի և Բարնաբայի: Եթե մենք հաշվի առնենք «Ավետարանը Ըստ Չրեբրենի», ապա այն փաստաթուղթ էր, որը գրվել էր արամերենով, նույն լեզվով, որով խոսում էր Չիսուսը: Այն օգտագործվել է Նազարեթցիների կողմից, ովքեր ժխտում էին Չիսուսի աստվածայնությունը և համարում էին նրան ոչ ավելին քան մեծ մարգարե: Չորրորդ դարում, Ավետարանները ըստ Մարկոսի, Մատթեոսի, Ղուկասի և Յովհաննեսի ներառվեցին հիմնական Կտակարանային տեքստում և Եկեղեցին հայտարարեց մնացած գոյություն ունեցող փաստաթղթերը հերետիկություն: Այնուամենայնիվ լրացուցիչ փոփոխությունները շարունակվեցին տեղի ունենալ այս Ավետարաններում, նույնիսկ այն պարագայում, երբ դրանք արդեն հայտարարվել էին «Աստծո խոսք»: Եվ տարիների ընթացքում նույն Ավետարանները հայտնվեցին տարբեր տեքստերում իրենց նախորդներից, որը անվիճելի վկայություն էր կոռուպցիայի, որը ազդում էր այս գրքերի վրա:

Չաշվի առնելով շատ գործոններ, երբ մենք քննարկում ենք Չորս Ավետարանները և այնտեղ հանդիպող ուղերձները, մենք կարող ենք ենթադրել հետևյալը.

1. Նախնական Ավետարանը, որը լուսաբանվել է Հիսուսին և որը նշվել է Ղուրանում⁸, ինչպես նաև ժամանակակից Ավետարանները, այսօր գոյություն չունեն⁹:
2. Հիսուսի խոսքերի առաջին գրառումները, որոնք արվել են նրա մահապատժից անմիջապես հետո, կորել են:
3. Ավետարանները գրվել են 70- ականներից 115 թվականների միջև, տասնամյակներ անց Հիսուսի մեկնումից հետո, և հիմնվել են կորած փաստաթղթերի վրա: Որպես հետևանք, բովանդակության մեջ կար անճշգրիտ մոնիպուլյացիա:
4. Ավետարանի հեղինակներից ոչ մեկը չէր տեսել կամ լսել Հիսուսին: Ուստի, նրանք վկաներ չէին:
5. Ավետարանները գրվել էին Հունարենով, մինչդեռ Հիսուսը խոսում էր Արամերեն:

---

⁸Աստված ասաց Հիսուսի մասին. «... **Եվ Մենք տվեցինք նրան Ավետարան, որում կար ուղղորդում և լույս...**» (Ղուրան 5: 46)

⁹«Իրոք, ես ասում եմ ձեզ, Որտեղ որ քարոզվի այս ավետարանը աշխարհով մեկ, ինչ նա ունի, կխոսվի որպես հիշատակում նրա:» (Մարկոս 14: 9 և Մատթեոս 26:13) ԵՎ, ով ցանկանում է ուսումնասիրել Հիսուսի ուսուցման բնօրինակ գաղափարները, պիտի ընթերցի Ղուրան:

6. Ներկայիս Ավետարանները և Գրքերը չէին ընտրվել կամ վավերացվել մինչ չորրորդ դարը, երբ Նիցցայի Խորհրդի փորձրամասնությունը հաստատեց որոշումը 325 թվականին: Դրանից առաջ Ավետարանները չունեյին օրինական հեղինակություն, և փոփոխվում էին տարբեր աղանդների հեղինակների կողմից, որպեսզի համապատասխանեին իրենց անձնական հետաքրքրություններին և ցանկություններին:

7. Նոր Կտակարանի մեծամասնությունը կազմված է Պողոսի և Նրա աշակարտների գրառումներից: Պողոսը, ով երբեք չէր տեսել կամ լսել Հիսուսին, ի սկզբանե Նրա ուսմունքի ամենահայտնի թշնամին էր: Նա սպանեց և բանտարկեց Մեսսիայի շատ հետևորդների: (Առաքյալների Գործերը 8:3, 9:1-2) Հետագայում նա ստիպեց նրանց խոստովանել ստեր ընդդեմ Հիսուսի (Առաքյալների Գործերը 26:11) Սակայն երբ Սավուղը, ով հետագայում կոչվեց Պողոս, ենթադրաբար դավանափոխ եղավ, « նա փորձեց միանալ աշակերտներին, սակայն նրանք բոլորը վախենում էին նրանից և չէին հավատում, որ նա աշակերտ էր: Սակայն Բարնաբան վերցրեց նրան և բերեց նրան առաքյալի աստիճանի...» (Առաքյալների Գործերը 9: 26-27) Այս դեպքը տեղի ունեցավ, երբ Պողոսը հայտարարեց որ Հիսուսը հայտնվեց նրան և խոսեց

Նրա հետ Դամասկոսի ճանապարհին: Նա վկայեց ¹⁰, առանց որևէ ճշմարտացի փաստարկների: (Առաքյալների Գործերը 9:3-8) Չարմանալիորեն, Նա հանկարծակի դարձավ գլխավոր խոսնակ, Հիսուսի անուկից, հայտարարելով, որ Հիսուսն է Նրան մատնանշել քարոզել աշխարհին: (Առաքյալների Գործերը 9:3-6)¹¹

Պողոսը նույնպես մեղադրում էր Նրանց, ովքեր ««չէին հավատում, որ Նա աշակերտ է» մոլորված, կապված հավատքի հետ (1 Տիմոթեոս 6: 20-21) Նա նկարագրում է Բարնաբային, ով լավ էր վերաբերվել Նրան, քանի որ «... հեռանում էին իրենց կեղծիքով», (Գաղատացիներ 2: 13) Պողոսը նույնիսկ, իրեն իրավունք տվեց քարոզելու

---

¹⁰Ոչ մի ականատես վկա չկար, ապացուցելու, որ Պողոսը ճիշտ է: Անձի այսպիսի վկայությունը մերժվում է ըստ Ավետարանի: Հովհաննեսը (5:31) ասում է. «Եթե ես վկայեմ ինքս ինձ համար, այն ճիշտ չի լինի:» Ավելացրած սրան, փաստ է, որ կան որոշ հակասություններ ասվածին: Օրինակ Առաքյալների Գործեր 9:7 ասվում է « Եվ մարդը, ով ճամփորդեց Նրա հետ, կանգնեց համր, լսելով ձայն, բայց չտեսնելով որևէ մեկին, » մինչ Առաքյալների Գործեր 22:9 –ում, մենք ընթերցում ենք «սակայն, Նրանք չլսեցին Նրա ձայնը, որը խոսեց ինձ հետ:» Այս հայտարարությամբ, Պողոսը փորձեց հասնել այն, ինչի չէր կարող հասնել ստիպելով:

¹¹Ըստ Հովհաննեսի 4:1-ի «Սիրելիներ, մի հավատացեք ամեն հոգու, սակայն, փորձեք հոգիները արդյոք Նրանք Աստծոց են, որովհետև շատ կեղծ մարգարեներ են եկել աշխարհ:» Պողոսը ինքը խոստովանեց իր քարոզի սուտ լինելը. « Եթե Աստծո ճշմարտությունը հորդեր իմ ստից դեպի իր փառքը, ինչու՞ եմ դեռ դատվում եմ որպես մեղավոր » Հռոմեացիներ (3:7)

ուսմունք, որը հակասում էր Հիսուս Քրիստոսի ուսմունքին և դեմ էր «օրենքին» որը եկել էր լրացնելու Հիսուսը¹² (Առաքյալների Գործերը 21:20 և Հռոմեացիներ 7: 6) «Այսպիսով, մենք գտնում ենք» Երբ Պողոսը մտնում էր մարդկանց մեջ, աշակերտները չէին տանջում նրան »» (Առաքյալների Գործեր 19:30) Եւ նույնպես հայտարարեց, որ « Բոլոր նրանք, ովքեր Ահայում էր, թեքվել էին ինձանկից » (2 Տիմոթեոս 1:15), և

---

¹²«Մի կարծեք, որ ես եկել եմ կործանել օրենքը, կամ մարգարեներին. ես չեմ եկել կործանելու, այլ լրացնելու: Քանի որ, իրոք, ես ասելու եմ ձեզ, Մինչ երկինքը և երկիրը անցնեն, մեկ մազաչափ կամ հատիկ չի անցնի օրենքից, մինչ ամենը չլրացվի:» (Մատթեոս 5:17-18) Պողոսը ձգտում էր իր շուրջ հավաքել որքան շատ հետևորդներ հնարավոր է, նույնիսկ, եթե նրա միջոցները այդպես անելու, գնում էին Քրիստոսի ուսմունքներին կամ քարոզչությանը դեմ: 1 Կորնթացիներ 9:19-23-ում, Պողոսը խոստովանում է սարսափելի ստի, դավաճանության գործողությունների, իր նպատակներին հասնելու համար: Եւ ասում է. « 19. Չնայած ես ազատ եմ բոլոր մարդկանցից, մինչդեռ ես ինձ ծառա եմ դարձնում նրանց բոլորին, որպեսզի շահեմ ավելի: 20. Եվ հրեաների հետ ես դարձա հրե, որպեսզի կարողանամ շահել հրեաներին, նրանց, ովքեր օրենքից դուրս են, որպես օրենքից դուրս, որպեսզի կարողանամ շահել, ովքեր օրենքից դուրս են ; 21. Նրանց, ովքեր անօրեն են, որպես անօրեն, չլինելով Աստծո օրենքի տակ, սակայն Քրիստոսի օրենքի, որպեսզի կարողանամ շահել նրանց, ովքեր առանց օրենքի են: 22. Թույլերին, դարձա ես որպես թույլ, որպեսզի կարողանամ շահել թույլերին: Ես արեցի ամենը բոլորի համար, որպեսզի կարողանամ ամեն միջոցներով փրկել ոմանց: 23. Եվ այս ես անում եմ հանուն Ավետարանի, որ ես լինեմ մասնակից ձեզ հետ:»

« Ոչ մի մարդ չկանգնեց ինձ հետ, սակայն բոլոր մարդիկ լքեցին ինձ» (2 Տիմոթեոս 4:16)

8. Հին Ավետարանական գրերը, որոնց մենք մոտ ենք, Վատիկանի Կողմբար, Սիևայթիկուսը և Ալեքսանդրիևուսն են, և բոլորը գալիս են Մ. Թ 4-րդ և 5-րդ դարերից: Ավետարանների փոփոխության չափը, համապատասխան այս ժամանակներին, հազիվ կարող են հաստատվել, ենթադրելով, որ Ավետարանների լեզուն հունարենն է, մինչդեռ Հիսուսը խոսում էր Արամերեն:

9. Չորրորդ և հինգերորդ դարերի Գրերի որոշ մասերում կան շատ հակասություններ:¹³

10. Ավետարանները, որպես ամբողջություն, Գրերի հետ միասին, պարունակում են շատ սխալներ և հակասություններ: 14 Կտակարանային

---

¹³Որոշ Կտակարանային գիտնականներ, նշում են հազարավոր գրերի առկայությունը, ավետարաններից, սակայն, որն է այդ գրերի իրական արժեքը, եթե հազարավորների մեջ մենք չենք գտնում երկու նմանատիպ: Ըստ Նոր Կտակարանի Միջազգային թարգմանության. .. « Նոր Կտակարանի բոլոր տարբերակները, որոնք հասել են մեզ, միանման չեն:»

¹⁴Կտակարանի միջի բազմաթիվ սխալները, ուղղորդեց Ռոբերտ Կեիլ Չելլերին, իր «Սուրբ Աստվածաշնչի Վավերականություն»-ը Գրքում ասել, որ ոչ մի որևէ այլ գիրք չի տառապել շատ փոփոխություններից, սխալներից և կոռուպցիայից, որքան Սուրբ Աստվածաշունչը: Այս ճիշտ հակառակն է, Ուիլյամ Մուրիսի և Լաուրա Վազլիերիսի հաստատումներին, որոնք

գիտնականների մեջ կա մեծ անհաստատություն, թե ուվքեր էին Ավետարանների հեղինակները իրականում:

Այս նշված փաստերը վկայում են, որ Հիսուսի Ավետարանը, որպես լուսաբանում Աստծոց, չի հասել մեզ իր բնօրինակով: Այսպիսով, մենք կարող ենք հաստատել, որ չորս Ավետարանները, որոնք ընդգրկվում են ժամանակակից Կտակարանում և Գրերում, չեն կարող համարվել համարժեք կամ հավասար Ավետարանին, որը լուսաբանվել է Հիսուսին: Ի պաշտպանություն սրան, ներկայացվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

Նոր Կտակարանը, որում հանգրվանում են ժամանակակից Քրիստոնեական համոզմունքները, անցել է կտրուկ փոփոխություններ և համարյա ամեն մի նոր հրատարակումը, տարբերվում է մյուսից: Այդ փոփոխություններից որոշները այնքան հիմնովի են, որ մերժում են Քրիստոնեության հիմքերը: Օրինակ, Հիսուսի խաչելության միակ երկու վկայակոչումները, որոնք գտնվել են Մարկոսի և Ղուկասի Ավետարաններում, ժխտվել են Վերանայված Տիպական Հրատարակության կողմից, 1952

վերաբերվում են Ղուրանին (Տես ծանոթագրություն 2, էջ.21 և ծանոթագրություն 1, էջ. 22)

թվականին: Այս հատվածները ունեն վկայություն
առաջ բերելու Յիսուսի խաչումը որպես հետևյալ.

Այսպիսով, հետո Տերը խոսեց նրանց հետ, նրան
ընդունեցին երկինք և նա նստեց Աստծո աջ ձեռքի
կողքը: (Մարկոս 16: 19)

Եվ, եկավ անցնելու, մինչ նա օրհնում էր նրանց, նա
հեռացավ նրանցից և տարվեց երկինք: (Ղուկաս 24:51)

Մարկոս (16:19) վերոհիշյալ տարբերակը, հեռացվել է
մեկ այլ տարբերակների հետ, որոնք անմիջապես
նախորդում և հաջորդում են այն: Ինչ վերաբերվում է
Ղուկասի (24: 51)-ի խոսքերին « վերցվել երկինք», ապա
դրանք էլ են հեռացվել:

Մատթեոս-ի (16: 27-28) –ում մենք ընթերցում ենք. «
Քանզի մարդու Որդին կգա իր Յոր փառքով, իր
հրեշտակներով և այնուհետ, նա կպարգևատրի
յուրաքանչյուր մարդու, ըստ իր արարքների: Իրոք, ես
ասում եմ ձեզ, ոմանք կանգնած կլինեն այստեղ, որոնք
չեն ճաշակի մահ, մինչ չտեսնեն մարդու Որդուն իր
թագավորությունը գալիս:» Քանի որ այս
մարգարեությունը չիրականացավ, կարելի է
եզրակացնել, որ այն կեղծիք է, վերագրված Յիսուս
Քրիստոսին, ով Աստծո իրական մարգարեն է և ում
մարգարեությունը չի կարող սխալվել:

Մատթեոսի Ավետարանը, նույն էջում, հակասում է իրեն, երբ խոսում են Պողոսի մասին: Մինչ Յիսուսը ասում էր.« Եվ Յիսուսը պատասխանեց և ասաց նրան, Օրինյալ արվեստ քեզ, Սիմոն Բարջունա, քանզի մարմինը և արյունը չի լուսաբանվել քեզ. .. Ինչպես Պետրոսի... Եվ ես կտամ քեզ երեք բանալի, երկրային արքայության. և ով կբնակվի երկրի վրա, կբնակվի երկնքում և, ով չամբանա երկրի վրա, չի ամբանա երկնքում:» (Մատթեոս 16:17-19)

Մատթեոս (16: 23) ամբողջովին հակասում է այս ամենին, քանի որ այն ասում է. «Սակայն, նա, Յիսուսը շրջվեց և ասաց Պետրոսին, Յեռացիր իմ ետևից, Սատանա, քանի որ կա արվեստի հարձակում ինձ, քանզի համոտեսելի չեն այն բաները, որոնք Աստծոնն են, այլ դրանք, որոնք Մարդունն են:»

Ենթադրյալ խաչման ընթացքում, Մատթեոս (27: 44) ասում է «Կողոպտիչները նույնպես, որոնք խաչվում էին նրա հետ,նետում էին նույնը, իրենց ատամներում:» Այստեղ, երկու կողոպտիչները նշվում են, որպես միասին գործող: Ամեն դեպքում, Ղուկաս 23: 39-40 ասում է. « Չարագործներից մեկը, ով կախված էր բողոքեց ասելով. Եթե դու Յիսուսն ես, փրկիր քեզ և մեզ:Սակայն մյուսը պատասխանելով սաստեց և ասաց.« Արդյո՞ք դու չես վախենում Աստծոց, տեսնելով քո արվեստը նույն դատավճռում:» Վերջին օրինակում,

երկու կողոպտիչները չեն գործում միասին, հակառակը, նրանք հակասում են միմյանց: Աստվածաշնչում կան շատ ուրիշ հակասություններ, որոնք արձանագրում են այստեղ:

Փոփոխությունները, վերափոխումները և հակասությունները գտնվել են ոչ միայն Նոր Կտակարանում, այլև Հին Կտակարանում:¹⁵ Օրինակ, 2 Թագավորաց 8:26-ը մեզ ասում է. «Երկու և քսան տարեկան Էր Աքազիան, երբ նա սկսեց թագավորել:» Այս հակասում է 2 Մնացորդաց 22:2- ին, որը ասում է. « Քառասուն և երկու տարեկան Էր Աքազիան, երբ նա սկսեց թագավորել» Մեկ այլ հակասություն է գտնվել 2 Թագավորաց 24: 8 –ում « Յոհակիմը տասնութ էր, երբ նա սկսեց թագավորել և նա թագավորեց Երուսաղեմում երեք ամիս...» երբ համեմատում են 2 Ժողովող 36:9- ի հետ, ապա «Յոհակիմը ութանասուն

---

¹⁵Վատիկանի Էկումենիկ 11 (1962-65) ընդունել է Հին Կտակարանում գտնվող սխալները, «Այժմ, Հին Կտակարանի Գրքերը, ըստ մարդկության իրավիճակի, մինչ քրիստոսի կողմից հաստատված լուծումների, լուսաբանեց մարդկությանը Աստծո Գիտելիքը և մարդու և Աստծո ուղղիները, թե ինչպես արդար և գթասիրտ է Աստվածը վերաբերվում մարդկանց: Այս գրքերը այնուամենայնիվ, նույնպես ունեն որոշ բաներ, որոնք անավարտ և անկայուն են. ...» Փրովեդիմիսիմուս Դեսոս գրքում, որը ուսումնասիրում է Սուրբ Գրքի խնդիրները, Պապ1 –ից մինչ 13-րդը, Նոյեմբերի 18-ին, 1893 թվականին, ասում է. « Այն ճշմարիտ է, կասկած չկա, որ կրկնօրինակողները սխալվել են Աստվածաշնչի տարբերակներում...» Եվ խոստովանությունը, վկայության տերն է:

տարեկան էր, երբ նա սկսեց թագավորել և նա թագավորեց երեք ամիս և տաս օր երուսաղեմում:»

2 Թագավորաց 6: 23 –ում «Միքալը, Սաուլի դուստրը ոչ մի զավակ չունեւ, մինչ իր մահ » հակասում է 2 Թագավորաց 21: 8 –ին, որում ասվում է. « Սակայն թագավորը վերցրեց Ռիզպահի երկու որդիներին, Այայի դստերը, որին նա տվեց Սաուլին, Արմոնին և Մեֆիթոգեթին, և Միքալի հինգ որդիներին, Սաուլի դստեր, որին նա դաստիարակեց Ադրիելի համար, Բարզիլգյի, Մեհուլաթիթի որդու:»

1973 թվականի Նոր Կայուն Ամերիկյան Տարբերակում, Միքալ անունը, ինչպես 2 Թագավորաց 21:8 –ում, որը հայտնվում է և Արքա Ջեյմսի Տարբերակում և Եհովայի Վկաների Նոր Աշխարհի Թարգմանությունում, փոխված է Միհրաբ, անունով, քողարկելու հակասությունը: Զասկանալու Աստծոն տեսնելու խնդիրը, ինչպես ասվում է և նոր և հին կտակարաններում, Զովհաննես 1: 18-ը ասում է մեզ.«Ոչ մի մարդ չի տեսել Աստված որևէ ժամանակ:» Այն նույնպես հաստատված է 1 Զովհաննես 4: 12-ի կողմից: Ամեն դեպքում Ծննդոց 32:30-ը պատմում է տարբեր պատմություններ. «Եվ Զակոբը կոչեց Փենիել վայրի անունը, քանի որ ես տեսել էի Աստծոն երես առ երես, և իմ կյանքը պահպանվել է:» Տարօրինակ կերպով, այն նույնպես հաստատվել է Ելք 33:11- ում,

«Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ երես առ երես, ինչպես մարդ խոսում է իր ընկերոջ հետ:» Եվ Ելք 24:9-11 -ում մեզ ասում են « Այնուհետ բարձրացան Մովսեսը և Ահարոնը. ... նույնպես նրանք տեսան Աստծոն և սևվեցին և ըմպեցին:»

Մենք նույնպես գտնում ենք Հովհաննես 3:13-ում «Եվ, ոչ մի մարդ չի համբարձվել երկինք, սակայն, նա է, որ եկել է երկնքից, նույնիսկ մարդու Որդին, ով երկնքում է:» Այս կրկին հակասում է Ծննդոց 5:24-ին, որը ասում է. «Եվ Ենոքը քայլեց Աստծո հետ, եվ նա ոչ, քանի որ Աստված տարավ նրան, » ինչպես նաև 2 Թագավորց 2: 1 –ում «Եվ, այն եկավ, երբ Տերը տանելու էր Էլայջային երկինք մրրիկով...» Այսպիսով, արդյո՞ք միայն Քրիստոսն է տարվել երկինք, կամ Ենոքը և Էլայջան նույնպես: Որպես լրացում, կան շատ հակասող տարբերակներ Հին Կտակարանի, Հրեերեն, Հունարեն, Սումարերեն և այլնի, որոնց հեղինակները շատ դեպքերում անհայտ են Ավետարանական հեղինակություններին: Նույն իրավիճակը ստացվեց «հեղինակների մեծամասնությանը և Ավետարանի Գրքերի խմբագիրներին, ովքեր ենթադրվում էին Աստծո ներկայացուցիչներ իրենց ժողովրդից, և նույնպես անհայտ էին,» ըստ Ֆրանսիական տարբերակի:

Իսլամի դիրքորոշումը կապված Ավետարանի հետ, ամենաարդարն ու անաչառն է: Այն դիտում է Ավետարանը որպես պարզ գիրք, որը պարունակում է որոշակի ճշմարտություն, ամեն դեպքում, որոշ կեղծիք վարակել է դրա առաքիլի ծագումը: Ճշտի և կեղծիքի տարբերակման իսլամական չափանիշը Ղուրանը և Մարգարե Մուհամեդի ուսմունքն է: Պարզ ասած, ինչ ներառում է Ավետարանը, որը համաձայնեցված է Ղուրանի և Սուննայի հետ ընդունելի են, ինչը ոչ մերժված: Դրա մյուս հայտարարություններին ոչ պիտի հավատալ, ոչ էլ վարկաբեկել: Ինչ վերաբերվում է իրական գրերին, որ Աստված լուսաբանել է Իր մարգարեներին, Աբրահամին, Մովսեսին, Դավիթին, Ջիսուսին և մյուսներին, ապա հաստատուն հավատքը նրանց, համարվում է հավատքի սյուներից, առանց որի մուսուլմանը չի կարող լինել այդպիսին:

ՂՈՒՐԱՆԻ ՎԱՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Վերջին գիրը, որը լուսաբանվել է մարդկությանը Աստծոց, որի անունն է Ալլահ¹⁶, Ղուրանն է, որը մնաց անփոփոխ և զերծ մարդկային փոփոխություններից ավելի քան 1400 տարի: Այս վերջնական ուղերձը Աստծո կողմից, լուսաբանվեց Մարգարե Մուհամեդին քսան երեք տարվա ընթացքում: Այն լուսաբանվեց տարբեր կարողությամբ հատվածներով: Այն պահից, երբ նա ստանում էր հատվածը, նա ընթերցում էր այն իր ուղեկցերդներին, ովքեր գրում էին և հիշում այն: Որպես լրացում, Մարգարեն նշեց իր դպիրներին տեքստում ամեն հատվածի իրականացման որոշակի տեղը: Այս ձևով, Ղուրանը ամբողջովին գրվել և հիշատակվել է Մարգարե Մուհամեդի հարյուրավոր հետևորդների կողմից, իր կյանքի ընթացքում: Աբու Բաբրը, առաջին խալիֆը, նշանակեց Չեյդ իբն Թաբիթին, Ղուրանի առաջին միասնական տեքստ կազմելու պատասխանատվությունը, Մարգարե Մուհամեդի մահից հետո: Այնուհետ, հետևելով երրորդ խալիֆի, Ութմանի հրամաններին, Չեյդը ավելի ուշ

---

¹⁶«Ալլահ» նույն բառն է, որ արաբախոս քրիստոնյաները և Յրեաները օգտագործում են Աստծո համար: Այն, քերականորեն յուրահատուկ բառ է, քանի որ այն չունի հոգնակի և սեռ, այսինքն, արական կամ իգական, որը համապատասխանում է Աստծո իսլամական դրույթին:

պատրարստեց յոթ օրինակ, որոնք ուղարկվեցին Իսլամական աշխարհի տարբեր կենտրոններ:

Ղուրանի իր իրական Արաբական տեքստերի և միլիոնավոր մարդկանց առկայությամբ, ովքեր հիշում են այն բառացի, աշխարհի տարբեր երկրներում, սերունդների հաջողությունը և բոլոր գրերի¹⁷ և կրկնօրինակների համաձայնությունը, վկայում են վերջին և վերջնական լուսաբանման վավերականությունը և մարդկության ուղղորդումը:

Ամբողջ Ղուրանը Աստծո Գրավոր Խոսքն է, առանց որևէ լրացումի կամ բացթողման: Երբ Աստված ասաց Ղուրանում. «Ասա, «Նա Ալլահն է, ով Միակն է», Մարգարե Մուհամեդը, ուղերձի փոխանցողը, չէր կարող փոխել որևէ տառ կամ խոսք աստվածային հայտարարությունից: Նա պիտի ասեր, ինչ հրամայված էր նրան. «Ասա, «Նա է Ալլահը, ով Միակն է» առանց բացթողելու հրամայական բայը «ասա:»¹⁸

---

¹⁷Իր գրքում «Մուհամեդի Կյանքը» Վիլյամ Մուլերը հաստատեց Ղուրանի վկայակոչումը: «Միգուցե չկա աշխարհում մի գիրք, որը մնաց տասներկու դար, այժմ տասնչորս, այդքան մաքուր տեքստով:»

¹⁸Դոկ. Լաուրա Վեչիա Վագլիերին, իր «Ափոլոջի դել Իսլամիսիմո» գրքում ասում է, «Սակայն կա մեկ այլ ապացույց Ղուրանի Աստվածայնության համար, այդ այն փաստն է, որ այն ներկայացվել է անձամնամխելի, դարերի ընթացքում, իր լուսաբանման օրից մինչ մեր օրերը: Եվ այսպիսով, այն միշտ

Նույնպես, Մարգարեական խոսքերը, որոնք կոչվում են հադիթ, Իսլամական կանոնադրության երկրորդ աղբյուրն են և լուսաբանվել են Աստծոց, իմաստով, այլ ոչ խոսքով, արձանագրվել և պահպանվել են Յադիթի առանձին գրքերում: Մյուս կողմից, Ավետարանը չի կարող պնդել այսպիսի անփայլ գոյություն, լինելով Աստծո խոսքերի, մարգարեների և մարդկանց խոսքերի խառնուրդ:

Յուրաքանչյուրի, ով ընթերցում է Ղուրանը, պարզ է, որ այս Գիրքը ամբողջովին կենտրոնանում է Աստծո Միակության վրա: Այն չի պատկերում Մարգարե Մուհամեդի կյանքը, կամ նրա հերոսությունը, ինչպես որ շատ մարդիկ հակված են հավատալ: Յուրաքանչյուրը, ով ընթերցում է Ղուրանը, պարզ կտեսնի, որ դրա նպատակն է նպաստել հավատքին, որ Աստված Մեկն է, Եզակին, փառաբանի նրան, հետևի նրա հրամաններին և զերծ մնա նրանից, ինչ նա արգելել է: Ղուրանը վերաբերվում է Մուհամեդին, որպես Աստծո մարգարե, ինչպես բոլոր մյուս մարգարեները, ովքեր նախորդել են նրան: Տարբերակ 3: 144 ընթերցում է. «Մուհամեդը միայն մարգարե է: Ուրիշ մարգարեներ անցել են նրանից առաջ: Այսպիսով, եթե նա սպանվեր կամ մահանար,

---

կմնա, Աստծո կամոք, այնքան ժամանակ, որքան գոյություն ունի տիեզերքը:»

արոյո՞ք դուք կշրջվեյիք ձեր կրունկներին, դեպի անհավատություն: Եվ, նա ով ետ է շրջվում իր կրունկներին, երբեք չի վնասի Ալլահին ամենևին, այլ Ալլահը կպարգևատրի երախտապարտներին:»

Մարգարեն նկարագրվել է որպես, մեկը, ով ի վիճակի չէ օգուտ տալ մեկին, ներառելով ինքն իրեն, առանց Աստծո թույլտվության: Տարբերակ 7: 188 ասում է մեզ. «Ասա, « Ես չունեմ ինձ համար, օգուտի հզորություն կամ վնաս, բացի այնից, ինչ Ալլահն է ցանկանում: Եվ, եթե ես իմանայի անտեսանլեին, ես կարող էի ունենալ ավելի կարողություն և ոչ մի վնաս չէր գա ինձ: Ես միայն զգուշացնող եմ և ավետիս բերող մարդկանց, ովքեր հավատում են:»

Փաստորեն, նույնիսկ կան նախատող տարբերակներ Մարգարեյին, որոշ արարքների համար: Կա միջադեպ, երբ կույրը ընդհատեց նրան, երբ նա կոչ էր անում աղդեցիկ Մեքքացիներին առ Իսլամ և խնդրեց Մարգարեյին տալ իրեն որոշակի կրոնական գիտելիք: Ուրիշներին ուղղորդելու մեծ ձգտմամբ, Մարգարեն խոժոռվեց և արհամարհեց նրան, քանի որ, նա գիտեր, որ կույր մարդը ուներ ուժեղ հավատք և ոչ մի վնաս չէր լինի, եթե նա սպասեր, մինչ նա ավարտեր հանդիպումը: Ամեն դեպքում, Մարգարեն նախատվեց Աստծո կողմից, Ղուրանում 80:1-11, որտեղ նա ասաց. «Մարգարեն խոժոռվեց և հեռացավ, որովհետև

կույր մարդը եկավ նրա մոտ, ընդհատելով: Սակայն, ի՞նչ կարող էր ստիպել քեզ հասկանալ, Օ Մուհամեդ, որ միգուցե նա կարող էր մաքրվել: Կամ հիշեցվել և հիշատակումը շահեկան կլիներ նրան: Ինչ վերաբերվում է նրան, ով իրեն կարծում է անօգուտ, նրան տուր ուշադրություն: Եվ ոչ թե քեզ վրա լինի մեղք, եթե նա կարող էր մաքրվել: Սակայն նրանից, ով եկավ քեզ մոտ ձգտելով գիտելիքի, մինչև նա վախենում էր Ալլահից, նրանից դու խելագարվում ես: Ոչ, իրոք, այս տարբերակները հիշեցում են:»

Ղուրանի ընթերցողները նույնպես կգտնեն տարբերակներ, որոնք զգուշացնում են Մարգարե Մուհամեդին խստորեն և նույնիսկ սպառնում են նրան մահով, եթե նա կեղծի որևէ ասացվածք, Աստծո անուկից: Տարբերակներ 69: 44-47-ում մենք ընթերցում ենք. «Եվ, եթե նա, Մուհամեդը կազմեր Մեր մասին որևէ կեղծ ասույթ, Մենք կբռնեյինք նրան աջ ձեռքով, այնուհետ, Մենք կկտրեյնիք նրա աորտան: Եվ ձեզանից ոչ մեկը չէր խոչընդոտի Մեզ նրանից:»

Մարգարեյի ժամանակաշրջանի արաբ կռապաշտները, մեղադրում էին նրան Ղուրանի հորինման մեջ: Այդ ժամանակ, Աստված լուսաբանեց նրան տարբեր տարբերակներ, որում նա մարտահրավեր էր նետում նրանց արարելու գիրք, որը համարժեք է Ղուրանին: Տարբերակ 17: 88 ասում է.

«Ասա, «Եթե մարդկությունը և ջիները հավաքվեն միասին ներկայացնելու նմանը այս Դուրանին, նրանք չէին կարող արարել դրա նման, նույնիսկ եթե նրանք աջակցեյին միմյանց:» Եվ տարբերակներ 52:33-34 ասում են. ««Կամ, արդյո՞ք նրանք ասում են, «Նա հորինել է այդ:» Փոխարենը նրանք չեն հավատում: Ապա, թող նրանք արարեն հայտարարում դրա նման, եթե նրանք ճիշտ են:»» Սակայն նրանք ձախողվեցին անելու այդ:Ավելի ուշ մարտահրավերը մեղմացել է 10 գլուխներում, ինչպես պարզվում է Տարբերակ 11:13-ում, որը ասում է. ««Կամ, արդյո՞ք նրանք ասել են, » « Նա հայտնագործեց այդ:» Ասա, «Ապա, բերեք տաս սուրա դրա նման, որը հայտնագործվել է և կոչեք աջակցության ում կարող եք, բացի Ալլահից, եթե դուք ճշմարիտ եք:»Սակայն նրանք ձախողվեցին դրանում նույնպես: Վերջնականապես նվազվել է մինչ մեկ գլխի: Տարբերակներ 2: 23-24 տեղեկացնում է մեզ. « Եվ, եթե դուք կասկածում եք այն բանում, ինչ Մենք ուղարկել ենք Մեր Ծառային, Մուհամեդին, ապա արարեք սուրա դրա նման և կոչեք վկաներ, բացի Ալլահից, եթե դուք ճշմարիտ եք:Սակայն, եթե դուք չանեք, և դուք երբեք ի վիճակի չեք, ապա վախեցեք Կրակից, որի վառելիքն են մարդիկ և քարերը, պատրաստված անհավատների համար:» Տարբերակներ 10:38 ասում է. ««Կամ, արդյո՞ք նրանք ասել են Մարգարեյի մասին, «Նա է հայտնագործել

այն:» Ասա, « Ապա, բերեք չորրորդ մասը սուրայի դրա նման և կոչեք աջակցության ում կարող եք, բացի Ալլահից, եթե դուք ճշմարիտ եք:» Նրանք ձախողեցին անելու այդ: Այս ապացուցում է, որ իսլամի դառն թշնամիները, չնայած պերճախոսության արաբերենում, ձախողվեցին ստեղծագործելու մեկ գլուխ, նմանատիպ Ղուրանին: Եթե նրանք կարողանային դիմակայել մարտահրավերին, կարող էին փրկել իրենց ավելի շատ, քան ջանալու ավարտին հասցնել իսլամը բռնի ուժով:

Ի տարբերություն Ավետարանի, Ղուրանը գերծ է ամեն գիտական սխալներից, հակասությունից, հերքումից, պատճառներից: Ղուրանում, Տարբերակ 4: 82-ում, մենք ընթերցում ենք. « Ապա, արդյո՞ք նրանք չեն արտացոլում Ղուրանում: Եթե այն ուրիշ բանից էր քան Ալլահը, նրանք կգտնեյին այնտեղ շատ հակասություններ:»

Ղուրանը, որը լուսաբանվել էր տասնչորս դար առաջ, նշում է փաստեր, որոնք միայն վերջերս են հայտաբերվել կամ ապացուցվել գիտնականների կողմից, որոշակի գործիքներով և գիտական հետազոտություններով: Օրինակ, Աստված վառ կերպով խոսում է մարդու էմբրիոնալ զարգացման մասին, ասելով. **«Եվ, իրոք Մենք արարել ենք մարդուն սերմնահեղուկից: Այնուհետ, Մենք**

տեղադրել ենք նրան որպես սերմնակաթիլ, ամուր կացարանում: Այնուհետ, Մենք դարձրել ենք սերմնակաթիլը կախված արյուն և Մենք դարձրել ենք գունդը մարմին և Մենք դարձրել ենք զանգված, ոսկոր և Մենք պատել ենք ոսկորները մսով, այնուհետ մենք զարգացրել ենք նրան որպես արարած: Այսպիսով, օրհնյալ լինի Ալլահը, արարիչներից լավագույնը:»(Ղուրան 23: 12)

Ղուրանը տեղեկացնում է տիեզերքի ձևավորման մասին և մեծ պայթյունի, որը սկսել է գործընթացը: Տարբերակ 21:30 ընթերցում է. «Արդյո՞ք նրանք, ովքեր չեն հավատացել չեն ենթադրել, որ երկինքը և երկիրը միացյալ եություն են և Մենք բաժանել ենք նրանց և ամեն կենդանի արարած պատրաստել ջրից: Ապա, արդյո՞ք նրանք չեն հավատա:» Այս տարբերակի թեման, 1973 թվականի Նոբելյան մրցանակի նյութ էր: Ժամանակակից գիտությունը ապացուցեց, որ կենդանի բջիջների ցիտոպլազմայի 80 % ջուր է: Այսպիսի ճշգրիտ գիտելիք հասած Մուհամեդին, ով անգրագետ մարդ էր ¹⁹ ավելի քան տասնչորս դար առաջ, բացահայտ ապացույց է,

---

¹⁹Ղուրանում, Տարբերակ 29: 48-ում Աստված ասաց. «Եվ դուք չեք ընթերցել դրանից առաջ որևէ գիր, ոչ էլ դուք աջ ձեռքով վերարտադրել եք: Այլապես կեղծողները կունենային պատճառ կասկածելու:»

որ Ղուրանը Աստծո խոսք է, և որ Մուհամեդը Նրա
Մարգարեն է:

ՀԻՍՈՒՄԻ ԿՅԱՆՔԸ և ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ճատ քիչ տեղեկություններ կան Հիսուսի կյանքի վաղ տարիներից: Կուլյա Մարիամը ծնեց նրան Պաղեստինում: Բոլոր մուսուլմանները հավատում և հարգում են Հիսուսին, ի շնորհիվ Ղուրանում նրան վերաբերվող մեջբերումների և Ալլահի ամենամեծ Մարգարեներից մեկի մարգարեական խոսքերի:

Նրա ուսմունքի եռությունը հիմնված է Աստծո եզակիության հավատքի և բացի Նրանից ոչ ոքի չերկրպագելու վրա: Նա նույնպես քարոզում էր սեր և խաղաղություն: Նա ներկայացրեց որոշ հրաշքներ, երբեք չվարկավորելով այն իրեն, այլ միշտ նշելով, որ այն Աստծո կամքով է ²⁰: Զովհաննես 5:30 –ում Հիսուսը

---

²⁰ Չնայած այս ամենի, մենք տեսնում ենք, որ քրիստոնյա եկեղեցականները դեմ են գնում Հիսուսի ուսմունքին և ենթադրում են նրա հրաշքները պատճառ, հավատալու իր աստվածայնությանը: Մեկը կարող է հարցնել նրանց. « Ինչու՞ դուք չեք ենթադրում Մովսեսին Աստված, քանի որ նա հարվածեց ծովին իր գավազանով և այն բացվեց:» (Ելք 14: 16-29) Նրա գավազանը նույնպես վերածվեց սողունի: (Ելք 4:2-5) « Ինչու՞ դուք չեք համարում Ջոշուային Աստված, չնայած նրան, որ նա հրամայեց արևին և լուսնին կանգ առնել և նրանք ենթարկվեցին նրա հրամանին:» (Ջոշուա 10:12-13) «Ինչու՞ Էլյաջան չի ենթադրվում Աստված, չնայած այն բանի, որ նա կենդանացրեց մեռածին:» (1 Արքաներ 17: 20-22) « Եվ, ի՞նչ կասեք Էլիշայի մասին, ով նույնպես կենդանացրեց մեռածին:» (2 Արքաներ 4:32-35) Նունիսկ Էլիշայի ոսկորները մահից հետո, վերակենդանացրեցին մեռածներին: (2 Արքաներ 13:20-21) Ինչ

մեջ է բերվում ասելով. «Ես ինքս չեմ կարող անել ոչինչ:» Ղուկաս 11:20 ասում է. «Սակայն, եթե ես Աստծո շնորհով ետ մղեմ սատանաներին:» Հիսուսը սովոր էր խնդրել Աստծոն, Երկրի և Երկնքի Արարչին: Լազարիուսին կենդանացնելով, Հովհաննես 11: 41-42 – ում ասվում է. «Եվ Հիսուսը բարձրացրեց իր աչքերը և ասաց, Հայր, ես շնորհակալ եմ քեզ, որ դու լսեցիր ինձ: Եվ, ես գիտեմ, որ դու միշտ լսում ես ինձ, սակայն, իմ կողքը կանգնած մարդկանց պատճառով ես ասացի այդ, որ նրանք կարողանան հավատալ, որ դու ուղարկել ես ինձ:» Սիմոնը, (Պետրոսը), ամենամեծ աշակերտը, ասաց. «Օ, Խրայելի ժողովուրդ, լսեք այս խոսքերը, Հիսուսը Նազարեթցի, մարդ է, խրախուսված Աստծոց ձեր մեջ հրաշքներով, նշաններով, զարմանքներով, որոնք Աստված է անում նրա միջոցով ձեր միջև, ինչպես դուք ինքներդ էլ, Նույնպես գիտեք:» (Գործք 2:22) Նույնիսկ մարդիկ, ովքեր ականատես էին այդ հրաշքներին, գիտեյին, որ դրանք խրախուսված են Աստծուց և որ Հիսուսը Աստծո Մարգարե է: Այրու որդու դեպքում, որին Հիսուսը վերակենդանացրեց, ներկա գտնվողները բացականչեցին. «.. որ մեծ մարգարե է հայտնվել մեր միջից և որ Աստված այցելել է իր մարդկանց:» (Ղուկաս 7:16)

վերաբերվում է Էզեքելին, (37:7-10), նա վերակենդանացրեց հազարավոր բանակին: Մինչ որ ոք նրանցից չի ենթադրվել Աստված:

Ղուրանում, այս մեծ Մարգարեն նշվում է որպես «Իսա Մարիամի որդի» (Հիսուս, Մարիամի որդի), քսանհինգ անգամ, մինչ Մարգարե Մուհամեդի անունը ինքնին, հիշատակվել է միայն հինգ անգամ:

Ղուրանի 3-րդ գլխում, որը կոչվում է Ալի –Իմրան (Իմարանի ընտանիքը) մենք ընթերցում ենք.

42. Եվ (նշվեց), երբ հրեշտակները ասացին.«Օ, Մարիամ ²¹, իրոք Ալլահը ընտրել է քեզ և մաքրել է քեզ և ընտրել է քեզ աշխարհի բոլոր կանանցից:

43. Օ, Մարիամ եղիր հավատարմորեն հնազանդ քո Տիրոջը և գետին տարածվիր և խոնարհվիր նրանց հետ, ովքեր խոնարհվում են (աղոթքում):»

44. Այդ անտեսանելի նորություններից է, որը Մենք լուսաբանել ենք քեզ, (Օ Մուհամեդ): Եվ դու նրանց հետ չէիր, երբ նրանք նետում էին իրենց գրիչները, ինչպես ով նրանցից պատասխանատու կլինի Մարիամի համար: Ոչ էլ դու նրանց հետ էիր, երբ նրանք վիճարկում էին:

---

²¹Մարիամ, (Մերի) Մարգարե Հիսուսի մայրը, միակ կինն է, ով նշվել է Ղուրանում: Նրա անունը հայտնվում է 34 անգամ: Որպես լրացում, Ավետարանում նրա անվամբ չկա ոչ մի գլուխ, մինչ մեկ ամբողջ գլուխ Ղուրանում կոչվում է նրա անունով: Փաստորեն, ոչ մի Ղուրանի գլուխ չի նշում Մարգարե Մուհամեդի մոր, դուստրերի կամ նրա կանանց անունները: Մերիի նկատմամբ մեծ սիրո շնորհիվ է, որ շատ մուսուլմաններ կոչում են իրենց դուստրերին նրա անունով:

45. Եվ նշեք, երբ հրեշտակները ասացին.« Օ, Մարիամ, իրոք, Ալլահը ավետել է քեզ խոսք²² իրենից, որի անունը կլինի Մեսիա, Յիսուս, Մարիամի որդի, ականավոր այս աշխարհում և մյուսում նրանց մեջ, ովքեր մոտ են բերվել Ալլահին:

46. Նա կխոսի մարդկանց հետ օրորոցում և հասունացման տարիքում և կլինի առաքինիներից մեկը:»

47. Նա ասաց. «Իմ Տեր, ինչպե՞ս ես կարող եմ ունենալ գավակ, երբ ոչ մի տղամարդ ինձ չի դիպչել:» Յրեշտակն ասաց, «Այսպիսին է Ալլահը, Նա արարում է ինչ Նա ցանկանում է: Երբ Նա վճռում է, Նա միայն ասում է «Եղիր» և այն լինում է:

48. Եվ Նա կսովորեցնի նրան գրեր և իմաստություն ²³ և Թորա և Ավետարան:

49. Եվ կդարձնի նրան մարգարե, հարայելի գավակներին, ով կասի. «Իրոք ես եկել եմ ձեզ մոտ նշանով, ձեր Տիրոջից, ես պատրաստեցի ձեզ համար կավից » թռչնի տեսք²⁴, և այնուհետ, ես ներշնչեցի

---

²²Անրադառնում են մարգարե Յիսուսին, ով բեղմնավորվել է Աստծո հրամանով, «Եղիր» խոսքով:

²³Այսինքն, Մարգարեների ուսմունքին:

²⁴Յրաջք, գումարած Ալ-Մայիդայի հրաջքը, ուսելիքի սեղան, որը եկավ երկնքից, և մյուսները, որոնք նշվել են միայն Ղուրանում, այլ ոչ թե Ավետարանում:

Նրան և այն դարձավ թռչուն, Ալլահի կամքով: Եվ, ես բուժեցի կույրին և բորոտին և կյանք տվեցի մեռածին Ալլահի կամքով: Եվ ես տեղեկացնում եմ ձեզ ինչ դուք ուտում եք և ինչ պահպանում եք ձեր տներում: Իրոք այստեղ կա նշան ձեզ համար, եթե դուք հավատում եք:

50. Եվ, ես եկել եմ հաստատելու ինչ ինձանից առաջ էր թորայում և ձեզ թուլլատրելի դարձնեմ որոշ բաներ, որոնք արգելված էին ձեզ: Եվ, ես եկել եմ ձեզ մոտ, ձեր Տիրոջ նշանով, այսպիսով, վախեցեք Ալլահից և հնազանդվեք ինձ:

51. Իրոք, Ալլահը իմ Տերն է և ձեր Տերը, այսպիսով, երկրպագեք Նրան: Այդ է ճիշտ ուղղին:»

52. Սակայն, երբ Յիսուսը ընկավ անհավատության մեջ նրանցից, նա ասաց. « Ովքե՞ր են իմ աջակիցները հանուն Ալլահի:» Աջակերտները ասացին. «Մենք ենք աջակիցները հանուն Ալլահի: Մենք հավատացել ենք Ալլահին և վկայել ենք, որ մենք մուսուլմաններ ենք, հպատակվել ենք Նրան:»

53. Մեր Տեր, մենք հավատացել ենք ինչ Դու լուսաբանել ես և հետևել ենք մարգարե Յիսուսին, այսպիսով, գրանցիր մեզ ճշտի ականատեսների ականատեսների մեջ:»

54. Եվ անհավատները ծրագրեցին, սակայն Ալլահը ծրագրեց: Եվ Ալլահը, լավագույն է ծրագրողներից:

55. Եւրոպայի երկրները ասացան. «Օ, Հիսուս, ես, իրոք կտանեմ քեզ և կկենդանեցնեմ»²⁵ Ինքս և կմաքրեմ քեզ նրանցից, ովքեր չհավատացին և կդարձնեմ նրանց, ովքեր հետևեցին քեզ, հպատակվելով միայն Ալլահին, գերիշխող նրանց, ովքեր չեն հավատացել, մինչ Հարության Օրը: Այնուհետ, Ինձ է քո վերադարձը և ես կդատեմ ձեր միջև այն բանի, որը դու տարբերում էիր:

56. Եվ, ինչ վերաբերվում է նրանց, ովքեր չեն հավատացել, ես կպատժեմ նրանց խիստ պատժով այս աշխարհում և Հետագա և նրանք չեն ունենա օգնականներ:»

57. Եվ ինչ վերաբերվում է նրանց, ովքեր հավատացել են և առաքիլի արարքներ են գործել, Նա կտա նրանց լիարժեք իրենց պարգևները և Ալլահը չի սիրում սխալվողների:

58. Այս է, ինչ Մենք ընթերցում ենք քեզ, Օ, Մուհամեդ, Մեր տարբերակներից և հստակ և իմաստուն ուղերձից:

59. Իրոք, Հիսուսի օրինակը Ալլահին, նման է Ադամին: Նա արարեց նրան հողից, այնուհետ, Նա ասաց նրան «Եղիր» և նա եղավ:

60. Ճշմարտությունը քո Տիրոջից է, այսպիսով մի եղեք կասկածողների մեջ:

---

²⁵ Աստված փրկեց Հիսուսին և համբարձեց նրան երկինք կենդանի, մամուլով և հոգով, առանց որևէ վնասի կամ ցավի

61. Այնուհետ, ով վիճում է քեզ հետ այդ մասին, այն բանից հետո, երբ գիտելիքը եկել է քեզ, ասա. «Արի, թող մենք կանչենք մեր զավակներին և ձեր զավակներին, մեր կանանց և ձեր կանանց, մեզ և ձեզ, ապա խնդրենք անկեղծորեն միասին և կոչենք Ալլահի անեծքը, սուտ ասողներին, մեր միջի:»

62. Իրոք, այս ճշմարիտ պատմությունն է: Եվ չկա աստվածություն բացի Ալլահից: Եվ իրոք, Ալլահը Բարձրյալն, Չզորը, Իմաստունն է:

Եվ գլուխ 19- ում, որը կոչվում է Մարիամ, Աստված լուսաբանել է.

16. Եվ նշիր, Օ Մուհամեդ, Գրքում, Մարիամի պատմությունը, երբ նա վտարվեց իր ընտանիքից դեպի արևելք, վայր:

17. Եվ նա վերցրեց մեկուսացում նրանցից, ծածկոց: Այնուհետ, Մենք ուղարկեցինք նրան Մեր Չրեշտակին և նա ներկայացրեց իրեն նրան, որպես լավ կազմվածքով տղամարդ:

18. Նա ասաց. «Իրոք, ես ապաստան եմ խնդրում Ամենագթասրտից քեզանից, այսպիսով, թող ինձ, եթե դու վախենում ես Ալլահից:»

19. Նա ասաց. «Ես միայն քո տիրոջ մարգարեն եմ, տալու քեզ լուր զավակի, այսինքն որդու:»

20.Նա ասաց. «Ինչպե՞ս ես կարող եմ ունենալ որդի, երբ ոչ մի տղամարդ ինձ չի դիպչել և ես կույս եմ:»

21. Նա ասաց. « Այսպիսով, այն կլինի, քո Տերն ասաց. «Այն հեշտ է Ինձ համար և Մենք կդարձնենք նրան նշան մարդկանց և գթասրտություն Մեզանից:Եվ այս արդեն վճռված է:»

22.Այսպիսով նա հավատաց նրան, և նրա հետ հեռացավ հեռավոր վայր:

23.Եվ ծննդյան ցավերը տարան նրան արմավենու ծառի բույնը:Նա ասաց. «Օհ, ես ցանականում եմ մեռնել մինչ այս և ունայնության մեջ եր, մոռացության:»

24.Սակայն նա կանչեց նրան ստորև, «Մի վշտացիր, քո Տերը տվել է ներքևում հոսք:

25.Եվ թափահարիր դեպի քեզ արմավենու ճյուղը, կընկնի քեզ հասուն, թարմ արմավներ:

26.Այսպիսով, կեր և ըմպիր և եղիր գոհ: Եվ եթե դու տեսնես մարդկանցից որևէ մեկին,ասա. « Իրոք, ես երդվել եմ Ամենագթասրտին ժուժկալություն, այսպիսով, ես չեմ խոսի այսօր որևէ մեկի հետ: »

27.Այնուհետ, նա տարավ նրան իր ժողովրդի մոտ, կրելով նրան:Նրանք ասացին. « Օ, Մարիամ, դու իրոք արել ես բան որը աննախադեպ է:

28. Օ, Ահարոնի քույր, քո հայրը չարիքի մարդ չէր, ոչ էլ քո մայրն էր անպարկեշտ:»

29. Այսպիսով, Նա մատնանշեց Նրան: Նրանք ասացին. «Ինչպե՞ս մենք կարող ենք խոսել մեկի հետ, ով նորածին է օրորոցում:»

30. Հիսուսն ասաց. «Իրոք, ես Ալլահի ծառան եմ: Նա տվել է ինձ Գիր և ինձ դարձրել է մարգարտ:

31. Եվ Նա ինձ օրհնյալ է դարձրել որտեղ որ ես լինեմ և պարտադրել է ինձ աղոթք և Չաքյաթ²⁶, այնքան ժամանակ, որքան ես կենդանի եմ

32. Եվ ինձ դարձրել է պարտավորված իմ մորը և Նա չի դրաձրել ինձ թշվառ բռնակալ:

33. Եվ խաղաղություն էր ինձ վրա օրը, երբ ես ծնվեցի և օրը ես կմահանամ և օրը ես կբարձրանամ կենդանի:»

34. Այդ էր Հիսուսը Մարիամի որդին, ճշմարտության խոսքը, որի մասին Նրանք վիճում են:

35. Վայել չէ Ալլահին ունենալ որդի, բարձրյալ է Նա: Երբ Նա որոշում է որևէ բան, Նա միայն ասում է այն « եղիր » և այն կա:

---

²⁶ Չաքյաթը, Իսլամի սյուներից մեկն է: Այն որոշված տոկոս է ունեցվածքից, տրվելու աղքատ և կարիքավոր մարդկանց:

36. Հիսուսն ասաց. «Եվ, իրոք Ալլահը իմ Տերն է և ձեր Տերը, այսպիսով երկրպագեք նրան: Այդ է ճիշտ ուղղին: »

Այնուհետ Մարգարե Մուհամեդի խոսքերը նույնպես ներառեցին վկայություններ Հիսուսի մասին: Մեկ հաղորդման մեջ Մարգարե Մուհամեդը ասաց. «Երկուսն էլ և այս աշխարհում և Հետագա, ես Հիսուսի, Մարիամի որդու ամենամոտ մարդկանցից մեկն եմ: Մարգարեները հայրական կողմից եղբայրներ են. նրանց մայրերը տարբեր են, սակայն նրանց կրոնը մեկն է:»²⁷

Մեկ այլ հաղիթում, Մարգարե Մուհամեդը ասաց. « Երբ որևէ կենդանի արարած ծնվում է, սատանան դիպչում է նրա մարմնի երկու մասերին իր երկու մատներով, բացի Հիսուսից, Մարիամի որդուց, ում սատանան փորձեց դիպչել, սակայն ձախողեց, քանի որ նա դիպավ փոխարենը թաղանթին:»²⁸ Այս արձագանք էր նրա տատի խնդրանքի «Իմրանի կնոջ» երբ, ըստ Ղուրանի հաղորդման, նա ասաց. «... Եվ ես կոչեցի նրան Մարիամ և ես փնտրեցի ապաստան նրա համար

---

²⁷Հաղորդված Ալ- Բուխարիի կողմից. հաղիթ համար 3370.

²⁸Ալ Բուխարի 3216

Քեզնից և նրա հետևորդների համար սատանայից, որը արտաքսվել է Ալլահի գթասրտությունից:»²⁹

Ղուրանը ենթադրում է Յիսուսի և Մուհամեդի կերպարները հավասարապես մաքուր, անբիծ և առաքինի, քանի որ նրանք երկուսն էլ մարգարեներ են նույն Ամենագոր Աստծուց:

---

²⁹3:36 երկուսն էլ և Ղուրանը և Մարգարե Մուհամեդը պատվեցին Յիսուսին հաստատելով, որ նա հսկվում է սատանայի չարիքից: Փաստորեն, այս Ավետարանական հայցադիմումի հերքում է, Ղուկասի 4:2 –ում, որ Յիսուսը «գայթակղվել է սատանայի կողմից:»

ՄԱՐԳԱՐԵ ՄՈՒՅԱՄԵՂԸ

Հիսուսը ասաց հրեաներին, որ նրանից հետո ոչ մի մարգարե չի հայտնվի նրանցից և որ Աստծո Արքայությունը կվերցվի նրանցից և կտրվի ժողովրդին, ով ավելի արժանի է դրան: (Մատթեոս 21: 43): «Այս ժողովուրդը համայնիկ հետևորդներն են, ովքեր մերժվել են հրեաներից: ³⁰ Ղուրանը 61:6 ասում է, »Եվ նշենք, որ երբ Հիսուսը, Մարիամի որդին, ասաց. « Օ, հսրայելի զավակներ, իրոք, ես Ալլահի Մարգարեն եմ ձեզ հաստատելու ինչ եկել է ինձանից առաջ թորայում և բերելու ավետիս մարգարեյի, ով կգա ինձանից հետո պարզ վկայությամբ, նրանք ասացին » Այս ակնհայտ հրաշք է:»

Նոր Կտակարանում, Հիսուսը մարգարեացրեց Մուհամեդի գալուստը հետևյալ խոսքերով. «Այնուամենայնիվ ես ասում եմ ձեզ ճշմարտությունը, ձեզ համար է, որ ես գնում եմ, քանի որ, եթե ես չգնամ, միսիթարիչը չի գա ձեզ մոտ, սակայն, եթե ես գնամ, նա

---

³⁰Շատերը հասան ծայրահեղության, կապված Հիսուս Քրիստոսի անձի հետ: Ոմանք մերժեցին նրան և ոչ մի ջանք չխնայեցին պախարակելու նրան, մինչդեռ, մյուսները ավելի ուշ մերժեցին նրա գոյությունը ընդհանրապես, համարելով նրան հորինված կերպար: Ինչ վերաբերում է Հիսուսի ուսմունքին, կապված Մեկ ճշմարիտ Աստծո հավատքի հետ, նրա այսպես կոչված հետևորդները, գնացին այլ ուղղությամբ: Միայն Իսլամը, հայտարարեց նրա մարգարեությունը և պաշտպանեց նրա կերպարը:

կգա ձեզ մոտ:Եվ, երբ նա գա, նա պիտի կշտամբի աշխարհի մեղքը և պայքարի արդարության համար, դատաստանի համար...: Երբ նա գա, Աստծո հոգին պիտի ուղեկցի ձեզ ամբողջ ճշմարտությունը, քանի որ նա չի խոսի իրենից, այլ ինչ որ լսի, նա կխոսի և նա ցույց կտա ձեզ գալիք բաներ...Նա կփառաբանի ինձ...» (Հովհաննես 16:7-4) Մինչ այդ ժամանակը, ո՞վ է փառաբանել Հիսուսին, ինչպես Մուհամեդն է արել:³¹

Բարնաբայի Ավետարանում, Ավետարաններից մեկը, որը չի ճանաչվել Եկեղեցով, Հիսուսն ասաց. " այնուհետ մարդիկ կոչեցին ինձ «Աստված» և «Աստծո որդի»,» Աստված,որպեսզի ես ծաղրի չենթարկվեմ սատանաների կողմից դատաստանի օրը, ցանկացած, որ ես ծաղրի ենթարկվեմ մարդկանց կողմից այս աշխարհում Հուդայի մահով ³², հավատացնելով

---

³¹Շատ մարդիկ հասան ծայրահեղությունների, կապված Հիսուս Քրիստոսի անձի հետ: Ոմանք մերժեցին նրան և ջանք չխնայեցին վարկաբեկելու նրան, մինչ մյուսները ավելի ուշ, ժխտեցին նրա գոյությունը, համարելով նրան կեղծ կերպար: Ինչ վերաբերվում է Հիսուսի ուսմունքին հավատալու մեկ իրական Աստծուն, նրա այսպես կոչված հետևորդները հեռացան մեկ այլ ուղղությամբ: Միայն Իսլամը հայտարարեց նրա մարգարեությունը և պաշտպանեց նրա կերպարը:

³²Ըստ Ավետարանների, Քրիստոսը մատնվել է 30 կտոր արծաթով իր գանձապահի կողմից: Ամեն դեպքում, Իբն Քաթիրը, իր Ղուրանի բացատրությունում, Ղուրան 4: 157-ում և մյուսներում ասում է, որ աշակերտը, ով իբր դավաճանել է Քրիստոսին, չի արել այդպես, փոխարենը, նա զոհաբերել է իրեն հանուն Քրիստոսի: Այն բանից հետո, երբ նա լսեց Քրիստոսն ասաց «

մարդկանց, որ ես մահացա խաչի վրա: Եվ այս ծաղրը կշարունակվի մինչ Մուհամեդի գալուստը, Աստծո մարգարեյի, ով, երբ գա, կլուսաբանի այս սուտը նրանց, ովքեր հավատում են Աստծո օրենքին:»(Բարևաբա 220)

Մարգարե Մուհամեդը մի քանի անգամ նշվել է Հին Կտակարանի տարբեր մասերում: Այս նշումը պահպանվել է կոռուպցիայից և աղավաղումից: Աստվածաշնչի հինգերորդ գրքում, 18:18-19, մենք ընթերցում ենք. « Ես կբարձրացնեմ Մարգարե իրենց եղբայրներից, ինչպես իրենցից և կդնեմ իմ խոսքը նրա բերանը և նա կխոսի նրանց բոլորի հետ, ինչ ես կիրամայեմ նրան: Եվ այն կլինի, որ ով չի լսի իմ խոսքերին, որը նա կասի իմ անունից, ես կպահանջեմ այդ նրանից:»

Մեքքա,Բաքա, որտեղ Մարգարե Մուհամեդը ստացել է աստվածային լուսաբանումը, նշվել է Սադմոս 84:6-ում,

---

Վտանգի օրը, ո՞վ պատճառ կդառնա նմանվելու ինձ և նա կլինի իմ ուղեկիցը Դրախտում:» Այդ աշակերտը հայտնեց իր ցանկությունը լինելու այդպիսին և այդպես եղավ: Այսպիսի անձնուրաց արարքը արժանի է Հիսուս Քրիստոսի աշակերտներին: Մյուս կողմից Յուդայի դավաճանության արարքը ըստ Ավետարանների, հակասում է Մատթեոս 19: 28 –ի հաղորդածներին «... Երբ Մարդու որդին կնստի փառքի գահին, և կնստեն տասներկու գահերին, դատելով Իսրայելի տասներկու ցեղերին:» Այսպիսով, եթե Յուդան դավաճան էր, Հիսուսը կասեր «տասնմեկ գահ» ոչ թե «տասներկու գահ:»

որը ասում է. «Ով անցնում է Բաքայի հարթավայրով, դարձնում է այն ջրհոր, արևձրևը նույնպես լցնում է հորերը:»

Ղուրանը Գլուխ 3-ում, տարբերակ 96-ում հայտնում է «հրոք երկրպագման առաջին Տունը, հաստատված մարդկության համար, Բաքայում, Մեքքայում էր, օրհնանք և ուղղորդություն աշխարհներին:» Մարգարե Աբրահամը նույնպես նշեց նույն վայրը, որտեղ նա հիմք կանգնեցրեց Աստծո սուրբ Տան, Քաբբայի, նշելով, որ այն չոր տարածք էր: Ղուրանի 14: 37 տարբերակում մենք ընթերցում ենք. «Մեր Տեր, ես բնակեցրել եմ իմ մի քանի ժառանգների անմշակ հարթավայրում, Քո սուրբ Տան մոտ:» Որպես լրացում, Եսայի 21: 13-ում նույնպես նշվում է լուսաբանում Արաբիայից:

Փաստը, որ Մարգարե Մուհամեդը կարող էր լինել անուսում, և չէր կարող կարդալ, նշվել է Եսայի 29:12-ում, «Եվ երբ, նրանք տվեցին գիրք մեկին, ով չէր կարող կարդալ, ասելով, Կարդա, այս, նա ասաց. «Ես չեմ կարող կարդալ:»

Սահիհ Ալ-Բուխարու մոտ, Յադիթ համար 3-ում, մենք գտնում ենք հետևյալը, Մարգարեյի առաջին լուսաբանման մասին. «. . . Նա, Մուհամեդը քարայրում էր, երբ հրեշտակը եկավ նրա մոտ: Նա, հրեշտակը

ասաց նրան « Կարդա:» Նա, Մուհամեդը ասաց. «Ես չեմ կարող կարդալ:»Նա, Մուհամեդը հաղորդեց, «Այսպիսով, նա, հրեշտակը ինձ գրկեց այնքան ամուր, որ ես հյուժված զգացի, այնուհետ թողեց ինձ և ասաց. «Կարդա:» Ես ասացի «Ես չեմ կարող կարդալ:» Նա գրկեց ինձ կրկին այնքան ամուր, որ ես հյուժվեցի, այնուհետ հեռացավ ինձանից և ասաց.« Կարդա:» Ես ասացի. «Ես չեմ կարող կարդալ:» Այսպիսով, նա գրկեց ինձ այնքան ամուր երրորդ անգամ, այնուհետ հեռացավ ինձանից և ասաց. «Կարդա քո Տիրոջ անունով, ով արարել է. .. արարել է մարդուն կախված արյունից: Կարդա և քո Տերը Ամենաառաքինին է. ...»

Գլուխ 7, Տարբերակ 157-ում, Ղուրանը ասում է. «Նրանք, ովքեր հետևում են Մարգարեյին, անուսում մարգարեյին, ում մասին նրանք գտան գրված ինչ նրանք ունեն թորայում և Ավետարանում:»

571 թվականին, Արաբիայում, Հիսուսի և նրա նախնիների մարգարեությունը լրացվեց:Միսիթարողը ծնվեց Իսմայելի ³³ զավակներից, ով բազմաստված և

---

³³ Չնայած այն փաստի, որ Իսմայիլը Մարգարե Աբրահամի ավագ որդին էր, ինչպես պարզ է ճննողոց 16:16-ում «Եվ Աբրահամը ութսուն և վեց տարեկան էր, երբ Հաջարը բերեց Իսմայիլին Աբրահամին:» Եվ ճննողոց 21:5-ում, « Եվ Աբրահամը հարյուր տարեկան էր, երբ նրա որդի Իսահակը ծնվեց », Աստվածաշունչը հակասում է իրեն հայտնելով ճննողոց 22:2-ում, «Եվ նա ասաց, Վերցրու այժմ քո որդուն, քո միակ որդուն Իսահակին, ով սիրելին է:»

կռապաշտ էր:Մուհամեդը կանգնեց իր ժողովրդի մեջ շնորհիվ իր բնավորության հանճարեղության, ճշտի հանդեպ սիրո և իր կարեկցանքի,թույլերի և աղքատների նկատմամբ: Նա հայտնի դարձավ որպես "Ալ- Ամին", Յուսափ իր ժողովրդի մեջ:Ամենագոր Ալլահը ընտրեց նրան, քառասուն տարեկանում, որպեսզի նա դառնա Նրա վերջին մարգարեն և առաքյալը ամբողջ մարդկությանը: Նա քարոզեց Ալլահի միակության հավատք, Արարչի, ով արժանի է երկրպագման, ամբողջ տիեզերքի և Նրա ամեն գոյության Պահապանը:

Աստված աջակցեց մարգարե Մուհամեդին շատ հրաշքներով,որոնք հաստատվում էին ականատեսներով, ինչպիսիք էին լուսնի ճեղքումը, (Ղուրան 54: 1) և փոթորիկը, որ Նա ուղարկեց հակադարձելու թշնամու լայնածավալ հարձակմանը, Մեդինայում (Ղուրան 33:9): Այսպիսի հրաշքները նշվում էին Ղուրանում,տեղի ունենալուց հետո և այդ ժամանակի անհավատները, ովքեր ցանկանում էին գտնել սխալներ Ղուրանում, չէին գտնում որևէ հակասություն Ղուրանի և դեպքերի միջև:Որպես արդյունք, շատերը կամովի ընդունեցին իսլամ: Ինչ վերաբերում էր հավատացյալներին, այդ հրաշքները ամրացրեցին նրանց հավատքը դեպի Ալլահը և Նրա Մարգարեն:Ճատ ուրիշ հրաշքներ նույնպես նշվել են

հաղիթում, ինչպիսիք են Մարգարե Մուհամեդի մատների արանքով հոսող ջուրը, սննդի քանակության ավելացումը, Մեդինայի շուրջ խրամատ փորելու ընթացքում, սպասվող բաների տեղեկացնելը և անհայտի բացահայտումը, որոնք Ալլահը լուսաբանեց նրան: Ամեն դեպքում, Մարգարեյի կենդանի հրաշքը Ղուրանն է: Այն նշում է լեզվաբանական, գիտական և սահմանադրական խդիրների հրաշք բնույթը:

Մարգարե Մուհամեդը ապրեց իր ուղեկցորդների, ընտանիքի և ժողովրդի հետ: Նրա մասին ոչինչ չկար անհայտ կամ գաղտնի: Նրա կյանքը բաց գիրք էր: Նրա ամբողջ կյանքի թույլների մանրամասները հայտնի էին բոլոր նրանց, ովքեր հավատում էին նրան, որպես Աստծո Մարգարե, քանի որ Մուհամեդը ոչինչ չուներ տալու նրանց, բացառությամբ լուսաբանումների, որ նա ստանում էր ամենի և բոլորի Տիրոջից:

Նա քարոզեց եղբայրության ուղերձ, հսկամի դրոշի ներքո, որում ոչ մի տարբերություն չկար ռասայի, գույնի, լեզվի, ունեցվածքի և սեռի միջև: Այս հաստատված է Աստծո խոսքերով, Ղուրանից (49:13). «Օ, մարդկություն, իրոք Մենք արարել ենք ձեզ տղամարդ և կին և դարձրել ենք ձեզ ժողովուրդներ և ցեղեր, որ դուք կարողանաք ճանաչել միմյանց: Իրոք,

ձեզանից առաքիկին Ալլահի աչքերում, ամենաառաքիկին է: Իրոք, Ալլահը Գիտակ և Ծանոթ է:»

Մարգարեն նշում է, որ ծագումը չունի արժեք Աստծո³⁴ աչքերում:Նա ասաց. « Ձեր Տերը Մեկն է և ձեր հայր Ադամը, մեկն է: Արաբը ավելի լավը չէ, քան ոչ արաբը և ոչ արաբը ավելի լավը չէ, քան արաբը և սպիտակ անձը ավելի լավը չէ, քան սև անձը և սև անձը ավելի լավը չէ, քան սպիտակ անձը, բացառությամբ առաքիկությամբ և բարեպաշտությամբ:»³⁵ Այս նշանակում է, որ բարեպաշտությունը և առաքիկությունը չափանիշներ են,որով Ալլահը դատում է մարդկանց, անկախ գույնի և սեռի:

Ստրկությունը տարածված էր աշխարհում և արտոնված էր այդ ժամանակվա մարդկանց կողմից արարված կրոններով, Աստվածաշնչով, ինչպես ասվում է Ծննդոց 9:25-27-ը,Աստվածաշնչի հինգերորդ գիրքը21:2-12 և Նոր Կտակարանի Գիրքը հաղորդված, Սուրբ Պողոսի կողմից 6:5: Երբ Աստված ուղարկեց Մուհամեդին իր վերջին ուղերձներով, ստրուկի ազատումը դարձավ բարիքի լավագույն

---

³⁴Աբու Լահաբը,Մարգարե Մուհամեդի հորեղբայրը, մերժեց Աստծո ուղերձը: Որպես արդյունք, լուսաբանվեց Ղուրանի տարբերակ, պախարակելով նրան և նրան խոստացվեց Դժոխք: Նրա կապը Մարգարեյի հետ չապահովեց պաշտպանություն նրան, ընդդեմ հավերժ պատժի:

³⁵Հաղորդված Ահմեդ –ից, 23105

գործողություններից, որը մոտեցնում է Աստծոն: Նույնպես այն դարձավ պարզևատրող միջոց, շահելու Նրա խրախուսանքը, հաճույքը և հեռացնելու մեղքերը և սխալները: (Ղուրան 90:11-13) – ում Աստված ասում է. « Սակայն Նա չի ընկճվում դժվար ուղղով: Եվ ի՞նչը կարող է քեզ ստիպել իմանալ ինչ է ընկճվելը դժվար ուղղում: Այդ ստրուկին ազատելն է:»

Մարգարե Մուհամեդը ուղարկվել է որպես « գուլթ ամբողջ աշխարհին:» Այս ասվում է Ղուրանում (21:107): Մարգարե Մուհամեդը ասաց. « Գթասիրտները վերաբերվում են գթասրտությամբ Ալլահի կողմից: Այսպիսով, գթա երկրի վրա գտնվողներին, որպեսզի Նա, ով երկնքում է, գթա քեզ:»³⁶ Մեկ այլ հադիթ ասում է. « Ով չունի գուլթ մարդկանց նկատմամբ, չի ստանա գուլթ Ալլահից:»³⁷

Մարգարե Մուհամեդը գթության կենդանի օրինակ էր: Ալլահն ասում է Ղուրանում (3: 159).

«Այսպիսով, Ալլահի գթասրտությամբ, Օ Մուհամեդ, դու մեղմ էիր նրանց հետ: Եվ եթե դու կոպիտ լինեիր խոսքում և սրտում, նրանք կհեռանային քեզանից: Այսպիսով, ներիր նրանց և խնդիր թողություն նրանց համար և խորհուրդ տուր նրանց գործերում. ...»

---

³⁶Յադոորդված Աթ-Թիբիզի, 1928

³⁷Յադոորդված Մուսլիմ 5983

Մարգարեն կարեկից էր նույնիսկ իր թշնամիներին: Նրա կարեկցանքի վառ օրինակ էր, երբ նա գրավեց Մեքքան: Մեքքայի կռապաշտները համոզված էին, որ նա վրիժառու կլինի նրանց: Ամեն դեպքում, երբ նա կանգնեց Քաբբայի դռան մոտ և ասաց նրանց. «Ի՞նչ եք կարծում, ինչպե՞ս ես կվերաբերեմ ձեզ:» «Բարությանը, ողորմածությանը և գթասրտությանը, եղբայր,» նրանք պատասխանեցին: «Թող լինի այդպես,» հայտարարեց Մարգարեն:» «Ես կասեմ ձեզ, ինչ ասաց մարգարե Յովսեփը իր եղբայրներին.» Ոչ մի մեղադրանք չի լինի ձեզ այսօր: Ալլահը կների ձեզ և նա գթասիրտներից գթասիրտն է:»³⁸ Այնուհետև նա ասաց նրանց. «Գնացեք, քանի որ դուք ազատ եք:»³⁹ Ավելի հեշտ կլիներ վրեժ լուծել նրանցից ամեն տանջանքի և մահվան համար, որից նա և նրա հետևորդները տառապել են, սակայն նա ներեց նրանց բոլորին:

Այս ակնհայտորեն ապացուցում է, որ նա իրոք, գթասրտությոն է մարդկությանը: Այսպիսով, նա հետևում էր Ղուրանի հրահանգին, որը հետևյալն է. «.... **ով սանձում է բարկությունը և ով ներում է մարդկանց, և Ալլահը սիրում է բարիք գործողներին:**» (3: 134) Ալլահը նույնպես ասաց Ղուրանում (41:34-35) **«Ետ մղիր չարիքը այն**

---

³⁸Այս խոսքերը մեջբերված են Ղուրանում, (12: 92)

³⁹Հաղողված Ալ-Բայհաքի, 18648, 18647

արարքով, որը ավելի լավ է և դրանից հետո, մեկը ում և քո միջև կա թշնամութիւն, կդառնաք կարծես հավատարիմ ընկեր:Սակայն, ոչ ոք պարգևատրված չէ դրանով, բացի նրանցից, ովքեր համբերատար են և ոչ ոք պարգևատրված չէ դրանով, բացառութեամբ նրանից, ովքեր ունեն բարիքի մեծ բաժին:»

Երբ նրա ուղեկցորդները դիմեցին նրան, խնդրելով թշնամիների սերունդների վրա Աստծո անեծքը, այն բանից հետո, երբ նրանք կոտորեցին նրա ատամը և վնասեցին նրա գլուխը, նա մերժեց և ասաց, «Օհ, Տեր, գթա իմ ժողովրդին, քանի որ նրանք չգիտեն ինչ են անում:»⁴⁰

Նա երբեք չէր բարկանում անձնական բաների վրա:Նրա ամբողջ բարկությունը հանուն Ալլահի էր:Նա սովոր էր ասել."Իրական ուժեղ մարդը նա չէ, ով մարտնչում է ուրիշների դեմ և պարտության է մատնում նրանց, այլ նա է, ով զսպում է իրեն, երբ բարկացած է:»⁴¹

Նա խոնարհության օրինակ է: Մեկ անգամ, մի մարդ եկավ նրա մոտ դողալով վախից, կարծելով որ կհանդիպի մեծ արքայի: Մարգարեն հանդիպեց նրան

---

⁴⁰Իբն Յիբբան 949

⁴¹Մուսլիմ 6595

ամբողջ խոնարհությամբ և ասաց նրան. « Զանգաստացիր, ես արքա չեմ: Ես կնոջ որդի եմ, ով սովոր էր ուտել կոշտ միս Մեքքայում:»⁴² Մեկ այլ հադիթում, մարգարեն ասաց. « Ով իր սրտում ունի մրջյունի քաշով ամբարտավանություն, չի մտնի Դրախտ:»⁴³

Երբ Մարգարեյի որդու, Իբրահիմի մահվան օրը արևային խավարում եղավ, մարդիկ սկսեցին ասել, որ այն տեղի է ունեցել նրա որդու մահվան պատճառով: Ամեն դեպքում նա հավաքեց նրանց և հայտնեց. « Արևը և լուսինը երկուսն էլ Ալլահի նշաններն են: Նրանք չեն խավարում որևէ մեկի ծնունդով կամ մահով:»⁴⁴

Մեկ այլ հադիթում, Մարգարե Մուհամեդը տեղեկացրեց իր հետևորդներին. «Մի փառաբանեք ինձ չափից շատ, ինչպես Քրիստոնյաներն են փառաբանել Մարիամի որդուն, ես միայն Ալլահի ստրուկն եմ: Այսպիսով, կոչեք ինձ Ալլահի ստրուկ և Նրա Մարգարե:»⁴⁵

Մի ուղեկցորդ, մեկ անգամ ասաց նրան. «Դու մեր տերն ես և ունես ավելի մեծ իշխանություն և բարեհաճություն մեզ բոլորիս վրա:»

---

⁴²Իբն Մաջահ 3391

⁴³Մուսլիմ 225

⁴⁴Ալ-Բուխարի 1044

⁴⁵Ալ-Բուխարի 3372

Մարգարեն, բարկացած այս մտքից և նրա բարկությունը միայն հանուն Ալլահի էր, պատասխանեց. «Միայն Ալլահն է Տեր:Ես ոչ մեկի տերը չեմ:Մի թույլ տվեք որ սատանան խաբի ձեզ: Ես չեմ ցանկանում, որ դուք ինձ բարձրացնեք ավելի բարձր դիրքի, քան Ալլահն է ինձ դրել: Ես միայն Ալլահի ստրուկ եմ և նրա Մարգարեն:»⁴⁶

Ճարիաթը, աստվածային սահմանադրությունը, որ Մարգարե Մուհամեդը բերեց, ստիպեց հոգ տանել թույլերին, աղքատներին, չքավորներին և որբերին հսկամում: Ալլահը ասաց Ղուրանում (107:1-3).

«Արդյո՞ք դուք տեսել եք, թե ով մերժում է Հատուցումը:Քանի որ այդ նա է, ով քշում է որբերին և չի խրախուսում աղքատներին կերակրելը:» Կարիքավորին արհամարհելը նույնպես կարող է տանել Դժոխք: Ալլահն ասաց Ղուրանում (69:33-34) **«Իրոք, նա սովոր չէր հավատալու Ալլահին, Ամենահզորին, ոչ էլ նա խրախուսում էր աղքատներին կերակրելը:»**

Իսլամը պախարակում է ամեն տեսակի անարդարություն,հարձակում և ահաբեկչություն անմեղների նկատմամբ:Ալլահն ասաց. **«... և մի ճնշեք: Իրոք, Ալլահը չի սիրում ճնշողների:»** (Ղուրան 2: 190)

---

⁴⁶Ահմեդ 12295

Ղուրանը նույնպես ասաց. **«Դրա պատճառով, Մենք որոշեցինք Իսրայելի Չավակների համար, որ ով սպանում է հոգի, եթե այն չի արվում հոգու կամ կոռուպցիայի դիմաց երկրում, կարծես սպանում է ամբողջ մարդկությունը: Եվ ով փրկում է մեկին, կարծես փրկում է ամբողջ մարդկությունը. ...»**(Ղուրան 5: 32) Այսպիսին է սպանության դաժանությունը հսլամում: Մուսուլմաններին խրախուսվում է բարի լինել կենդանիների նկատմամբ և արգելվում է վնասել նրանց: Մեկ անգամ Մարգարե Մուհամեդը ասաց. «Մի կին պատժեց, որովհետև նա կապել էր կատվին, մինչև այն մահացավ: Դրա պատճառով նա դատապարտվեց Դժոխքի: Նա բանտարկեց այն, չտալով ուտելիք կամ խմիչք, ոչ էլ նա ազատ թողեց, որպեսզի այն ուտի երկրի վրայի վնասատուներ:»⁴⁷

Նա նույնպես հաղորդեց մի ծախու կնոջ մասին, ով ջուր տվեց մի շան, որը մահանում էր ծարավից, որի համար Ալլահը ներեց նրա մեղքերը:⁴⁸ Մարգարեյին հարցրեցին. «Աստծո Մարգարե, արդյո՞ք մենք պարգևատրվում ենք կենդանիների նկատմամբ բարության համար:» Նա ասաց. «Կա պարգև

---

⁴⁷Մուսլիմ 5804

⁴⁸ Ալ-Բուխարի 3392

բարության համար, որը ցուցաբերվում է ամեն կենդանի արարածի նկատմամբ:»⁴⁹

Իսլամի ուղերձը խթանում է հանդուրժողականություն և հարգանք, ոչ մուսուլմանների իրավունքներին: Հադիթում, Մարգարե Մուհամեդը ասաց. «...Ով արարդար է վերաբերվում մեկ ուրիշին ունենալով պաշտպանության դաշինք, այսինքն, ոչ մուսուլմանի, կամ թերանում է իրավունքի մեջ, կամ ծանրաբեռնում է մեկին ավելին քան նա կարող է տանել, կամ որևէ բան է վերցնում հակառակ կամքի, ես կլինեմ նրա հակառակորդը Դատաստանի Օրը:»⁵⁰

Իսլամի ուղերձը կոչ է անում լիարժեք դարձնել վստահությունը և խուսափել դավաճանության բոլոր գործողություններից: Մեկ հադիթ ասում է. «Վերադարձրու ինչ քեզ վստահել են նրան, ով քեզ վստահել է և մի դավաճանի՞ր նրան, ով դավաճանել է քեզ:»⁵¹

Իսլամը նույնպես չի խրախուսում եսասիրությունը և կոչ է անում մարդուն սիրել ուրիշի համար այն, ինչ նա սիրում է իր համար: Մարգարեն ասաց. «Մարդը չի

---

⁴⁹Ալ-Բուխարի 2323

⁵⁰Աբու Դաուդ, 3054

⁵¹Աթ-Թիրմիզի 1261

համարվում հավատացյալ, մինչ նա չի սիրում ուրիշների համար այն, ինչ սիրում է իր համար:»⁵²

Լավ բարոյականությունը և հարգանքը կնոջ նկատմամբ, նույնպես իսլամի ուղերձի մասն են: Մարգարեն ասաց. «Չավատացյալը ամենալիարժեք հավատքով նա է, ով ունի լավագույն բարոյական վերաբերմունքը: Եվ լավագույնները հավատացյալների մեջ նրանք են, ովքեր լավագույնն են իրենց կանանց վերաբերմունքում:»⁵³ Նույնպես, մի մարդ եկավ Մարգարեյի մոտ և ասաց. Օ, Ալլահի Մարգարե, ո՞վ ունի ամենամեծ իրավունքները իմ լավագույն ընկերակցության:» Մարգարեն ասաց. «Քո մայրը:» Մարդը հարցրեց. «Ո՞վ է հաջորդը:» Մարգարեն պատասխանեց. «Քո մայրը:» Մարդը կրկին հարցրեց. «Ո՞վ է հաջորդը:» Մարգարեն կրկին պատասխանեց, «Քո մայրը:» Երբ մարդը հարցրեց չորրորդ անգամ, Մարգարեն պատասխանեց, «Քո հայրը:»⁵⁴

Ըստ իսլամի ուսմունքի, մոր մասին խնամք տանելու և ծառայելու պարգևը Դրախտն է: Մարգարեն կարգադրեց մի մարդու, ով խորհուրդ էր հարցնում նրանից ջիհադ գնալու համար, մինչ նա ուներ մայր

---

⁵²Ալ-Բուխարի, 13

⁵³Ահմեդ 7374

⁵⁴Մուսլիմ 6452

հոգ տանելու ասելով. « Մնա նրա հետ, որովհետև
Դրախտը նրա ոտքերի տակ է:»⁵⁵

Մարգարեն նույնպես ասաց. «Ով ունի դուստր և չի
նվաստացնում նրան կամ գերադասում որդուն
նրանից,կմտնի Դրախտ:»⁵⁶ Մարգարե Մուհամեդը
նույնպես ասաց. «Ով ունի երկու դուստր կամ երկու
քույր և լավ է վերաբերվում նրանց, կլինի իմ մոտիկ
ուղեկցորդը Դրախտում:»⁵⁷

Այսպիսով, պարզ է, որ բարությունը կնոջ նկատմամբ
շատ խիստ նշված է Իսլամական ուսմունքում և մեծ
բարի արարք է, որ կարող է տանել մարդուն Դրախտ:

Ըստ Շարիաթի, տղամարդիկ պատասխանատու են
կանանց բարօրության համար, ով էլ որ նա լինի, հայր,
որդի, եղբայր կամ նույնիսկ հոգաբարձու: Նա ունի իր
բաժինը ժառանգությունից, օժիտից, ամուսնության
ժամանակ, ընտրելու ում նա է ցանկանում
ամուսնանալ և կրկին ամուսնանալ բաժանումից
հետոն այլն:⁵⁸ Ալլահն ասաց (Ղուրան 2: 228) «Եվ

---

⁵⁵Ան-Նասայի 3106

⁵⁶Ահմեդ 1966

⁵⁷Իբն Աբի Շայբահ 21179

⁵⁸Ղևիտացիներ 15: 19-30-ում մենք գտնում ենք. «Եվ, եթե կինը
ունի արտահոսք և նրա արտահոսքը մարմնից արյունն է, նա
պիտի հեռացվի յոթ օր, և ով, դիպչեց նրան, կլինի անմաքուր: Եվ
ամենը ինչին նա կդիպչի իր մեկուսացման ժամանակ, կլինի
անմաքուր, ամենը ինչին նա կնստի կլինի անմաքուր: Եվ ով
դիպչի նրա անկողնուն, պիտի լվանա իր հագուստը և լողանա

ջրով և լինի անմաքուր որոշ ժամանակ: Եվ ով դիպչի որևէ բանի, որ նա նստել է պիտի լվա հագուստը և ինքը լողանք ընդունի և լինի անմաքուր: Եվ, եթե այն լինի կնոջ անկողնու վրա, կամ որևէ բանի, որտեղ նա դիպչել է, երբ նա դիպչի այն, նա պիտի լինի անմաքուր: Եվ, եթե որևէ տղամարդ պառկի նրա հետ և նրա ծաղիկը լինի նրան, տղամարդը կլինի անմաքուր յոթ օր և ամբողջ անկողինը, որտեղ նա պառկել է կլինի անմաքուր: Եվ, եթե կինը ունի արտահոսք արյան տեսքով ավելի շատ օրեր, մեկուսացումից հետո, կամ, եթե այն գալիս է մեկուսացումից դուրս, ամբողջ օրերը այդ արտահոսքի, պիտի լինեն ինչպես նրա մեկուսացման օրեր, նա կլինի անմաքուր: Ամեն անկողինը, որտեղ նա պառկում է այդ օրերի ընթացքում, կլինեն ինչպես արտահոսքի ժամանակվա մեկուսացում և ինչին նա նստեց կլինի անմաքուր, ինչպես անմաքուրթյան և իր մեկուսացման ժամանակ: Եվ, ով դիպչի այդ առարկաներին, կլինի անմաքուր և պիտի լվա իր հագուստները և լողանք ընդունի և լինի անմաքուր որոշ ժամանակ: Սակայն, եթե նա մաքրվի իր արտահոսքից, այնուհետ, նա պիտի հաշվի իր յոթ օրերը և դրանից հետո նա կլինի մաքուր:.. Եվ ութերորդ օրը, նա կվերցնի իր մոտ երկու կրիա կամ երկու երիտասարդ աղավնի և բերի քահանայի մոտ, աղոթարանի դռան մոտ և քահանան պետք է քավոթյուն տա նրան, Տիրոջ մոտ, նրա անմաքրության արտահոսքի համար:» Աստվածաշունչը ոչ միայն մեղադրում է կնոջը կյանքի ընթացքում անմաքրության համար և «վերաբերում է նրան անմաքրության աղբյուր, այն նույնպես վերաբերում է նրան, որպես անարգող, ով ոճիր է գործել, որը քավության կարիք ունի, կարծես այդ նրա ընտրությունն է: Աստվածաշունչը պատկերում է կնոջը ամենաստորացուցիչ և ցածր ձևով: 1 Տիմոթեոս 5:10- ում համարվում է « լավ արարք » այրու համար, լվալու սրբի ուղբերը: Նա չարիք է դարձել (Չաքարիա 5:8) և պիտի ստիպողաբար ամուսնանա ամուսնու եղբոր հետ, նրա մահից հետո (Դեոթորոմեացի 25:5): Նա անպիտան է ժառանգության պարագայում, տղամարդ բարեկամների ներկայության ժամանակ (Դեոթորոմեացի 21:15-17) և (Թվեր 27:1-11) և տղամարդը ունի իրավունք վաճառելու իր դստերը (Ելք 21:7): Բացի այդ կնոջ ամուսնալուծությունը արգելվում է կրկին ամուսնանալով (Մատթեոս 5:32)

հասանելի է կանանց, հավասար նրա, ինչ սպասվում է նրանց համար, ըստ հասանելիի:»

Իսլամը նույնպես խրախուսում է բարություն և կարեկցող վերաբերմունք ծնողների նկատմամբ, նույնիսկ երբ նրանք դեմ են իսլամին: Ալլահն ասաց.

«Եվ Մենք պարտադրել ենք տղամարդուն, հոգ տանել իր ծնողներին: Նրա մայրը կրեց նրան, ավելացնելով թուլություն և թուլություն և նրան կրծքից կտրեց երկու տարեկանում: Եղիր շնորհակալ Ինձ և քո ծնողներին, Իմն է ձեր վերջնական ժամանումը: Սակայն, եթե նրանք փորձեն ստիպել քեզ զուգակցել Ինձ հետ այն, որի մասին դուք գիտելիք չունեք, մի ենթարկվեք նրանց, սակայն ուղեկցեք նրանց այս աշխարհում համապատասխան բարությանը:» (Ղուրան 31:14-15)

Իսլամը նույնպես կոչ էանում լինել կարեկցող և մեղմ ուրիշներին: Մարգարեն ասաց. «Կրակը արգելվում է բոլորին, ովքեր վերաբերվում են մարդկանց բարությանը, հասկանալով և կարեկցանքով և մատչելի է. ...»⁵⁹ Ինչ վերաբերում է նրանց, ովքեր կոպիտ են, ամբարտավան և անուշադիր, Մարգարեն հաշվեց նրանց Դժոխքի Կրակների բնակիչներ:»⁶⁰

---

⁵⁹ Ահմեդ 3937

⁶⁰ Մուսլիմ 7136

Իսլամը պատվում և հարգում է մարդու իրավունքները և ճարիարթի օրենքները ապահովում են մարդկանց միջև խաղաղ և ներդաշնակ կյանքը: Մարգարեն ասաց. «Սնանկը իմ ժողովրդից նա է, ով գալիս է Դատաստանի աղոթքներով և պահքով և բարեգործությամբ, մինչև նա նույնպես բերում է իր հետ զզվելի արարքներ, ինչպես նա նեղացրել է, գայթակղել, գողացել, ծեծել կամ սպանել ուրիշներին: Այսպիսով, նրանք, որոնց հանդեպ նա սխալվել է, վերցնեն նրա բարի արարքները, փոխհատուցելու սխալները, որ նա արել է: Երբ նրա բարի արարքները ավարտվում են և նա դեռ պարտք է մնում նրանց, ապա նրանց վատ արարքները ավելացվում են իրեն, մինչև նա ընկնում է Կրակ:»⁶¹

Իսլամը նույնպես կոչ է անում արդարության և հանդուրժողականության, նույնիսկ թշնամու նկատմամբ: Ալլահն ասաց. **«Օ, Դուք, ովքեր հավատացել եք, եղեք համառորեն ամուր Ալլահի համար, վկայակոչեք արդարությամբ, և մի թույլ տվեք մարդկանց ատելությունը ետ պահել ձեզ արդար լինելուց: Եղեք արդար, այն ավելի մոտ է առաքինությանը: Եվ վախեցեք Ալլահից:»** (Ղուրան 5:8)

---

⁶¹Մուսլիմ 6531

Իսլամը սպառնիչ կրոն է, որը մատակարարում է մտքերը, մարմինը և հոգին և համապատասխանում է բոլոր մարդկանց, բոլոր ժամանակներին: Այն պատվիրում է լավ արարքներ և ձեռնպահություն վատ արարքներից: ⁶²Մինչ իր առաքելությունը, Մարգարեն

---

⁶²Մուհամեդի մարգարեության ապացույցներից էր այն փաստը, որ նա անուսում էր, ով ապրում է մի միջավայրում, որը զերծ է կրթությունից: Չնայած այս ամենի, նա բերեց կատարյալ օրենք, որը վերաբերում է մարդկային կյանքի ամեն ոլորտի, ամեն ժամանակներում, ինչպիսիք են հավատքը, պաշտանմունքը, բարոյականությունը, վերաբերմունքը և այլն: Նա ներկայացրեց կատարյալ համակարգ ամուսնության, ապահարզանի, հղիության, ծնող լինելու, ալիմենտի, ժառանգության, քաղաքականության, տնտեսության, հասարակական կյանքի և վարվելակարգի վերաբերյալ, թե ինչպես պահել ուտելուց, ըմպելուց, հագնվելուց, ճամփորդելուց, քնելուց, արթնանալուց, հորանջելուց, փռշտալուց, թույլտվություն խնդրելուց, հիվանդին այցելելուց, անձնական հիգիենայից և այլն: Նա այս ամենը չբերեց իրենից և երբեք չհայտարարեց, որ այսպիսի գիտելիքը իրենն էր: Եթե Մուհամեդի նպատակը լիներ անձնական փառք և շահ, այդ կլիներ նրա դեմ, հրահանգելու իր հետևորդներին ներկայացնելու որոշակի գործողություններ, ինչպիսիք են լվացումը և աղոթքը օրը հինգ անգամ, լողանալը սեռական հարաբերությունից հետո, պահք պահելը առանց նույնիսկ ջրի, մեկ ամիս արևածագից մինչ մայրամուտ ամեն տարի, մանավանդ Արաբիայում, որը հիմնականում անապատ է անտանելի տապով, թող միայնակ արգելեր նրանց գործողություններ, որոնք պահանջվում էին մեծամասնությունից, ինչպիսիք էին հարբելը, անառակությունը, խաղամոլությունը, շահագործելը և այլն: Դոթորոնեացի 18:20-ում և Երեմիա 14:15- ում ասվում է, որ Աստված դատապարտում է նրան, ով հայտարարում է կեղծ մարգարեություն, ինչպես նա դատապարտեց Հանանիային մահը, մեկ տարուց պակաս ժամանակում: (Երեմիա 28:15-17) Մյուս կողմից, Մարգարե

ամուսնացած էր Խաղիջային, Մեքքայից հարուստ կնոջ, որի համար նա աշխատում էր որպես առևտրական: Երբ նրա մարգարեության լուրը հրապարակայնություն ստացավ, նրա ժողովուրդը առաջարկեցին նրան բազմապիսի հարստություն և նույնիսկ թագ, որպես իրենց արքա, եթե նա թողնի կոչը առ Ալլահ:

Նա մերժեց և շարունակեց ուղղով, որը ընտրված էր նրա համար Ալլահից, ուղղի, որը հանգեցրեց տարատեսակ տառապանքների, Աստծո խոսքը տարածելու համար: Չնայած այն ամեն իշխանության և հեղինակության, որ նա ուներ առաքելության տարածելուց հետո, նա վարում էր շատ պարզ, հիմնական կյանք, որը գերծ էր ճոխությունից, որը նա կարող էր ունենալ, եթե ցանկանար: Փոխարենը նա քնում էր չոր ծղոտե խարին և ապրում էր կավե տանը: Ինչ վերաբերում էր նրա կնոջը. «Շատ ժամանակներ կային, երբ Մարգարեն և նրա ընտանիքը, հաջորդող գիշերներ քնում էին առանց սննդի: Մեծամասնությամբ, հացը, որով նրանք բավարարվում էին, պատրաստված էր գարուց:»⁶³ Նրա մահվան ժամանակ, նրա վահանը գրավ դրվեց հրեայի,

---

Մուհամեդի առաքելությունը տևեց 23 տարի և այժմ Իսլամը ամենաարագ տարածվող կրոնն է աշխարհում: Իր կյանքի ընթացքում Աստված նրան աջակցեց ամբողջ ժամանակ:

⁶³Աթ-Թիբիզի 2400

որպեսզի փոխանակեն գարու հետ, ընտանիքի համար հաց պատրաստելու:

Նա նվիրեց իր ամբողջ կյանքը և ջանքերը, հնարավորություն տալու մարդկությանը հավատալու Ալլահին, որպես միակ, իրական Աստծո: Նա ասաց Ղուրանում. «Եվ ես արարել եմ ջիներին և մարդկությանը երկրպագելու հնձ:» (51:56) Այս տանում է նրանց իրական երջանկության և փրկության այս աշխարհի և Յետագայի թշնամությունից:

Մարգարե Մուհամեդը, մարգարեներից վերջինը և Աստծո առաքյալը, մահացավ 623 թվականին, թողնելով մեզ հետ Ղուրանը, Աստծո վերջին ուղերձը և նրա ուսմունքը ուղղորդելու ամբողջ մարդկությանը, մինչ Յարության օրը:

Ամերիկացի գրող, Մայքլ Յարթը, իր 'Յարյուրը, Պատմության ամենաազդեցիկ անձիք ' գրքում ասում է, որ Մուհամեդը ով ամենաբարձր դիրքում է - « Միակ մարդն էր պատմության մեջ, ով ծայրահեղ հաջողակ էր և հասարակական և կրոնական մակարդակում:» Այս առանձնահատուկ համակցությունը նրան դասակարգեց որպես ամենահզոր, ազդեցիկ կերպար աշխարհում: Վիլյամ Մուկրը, շոտլանդացի պատմաբանը, նախորոք նշված, փառաբանեց Մարգարե Մուհամեդի անբիծությունը և նրա կրոնի

հեշտությունը: Նա նույնպես նշեց, որ Մարգարեն կատարեց հոյակապ արարքներ և որ չկար մեկ այլ մարդ պատմության մեջ, ով հաջողության հասավ սրտերը կենդանացնելու և լավ բարոյականությունը և առաքինությունը վերածնելու գործում, այսքան կարճ ժամանակում, ինչպես նա:

Հայտնի պատմաբան, Ջորջ Բեռնարդ Շոուն, իր Հանճարեղ Իսլամ գրքում, երկ 1 համար 8, 1936, ասաց, որ աշխարհը անհուսալի կարիք ուներ մարդու, ով ուներ Մուհամեդի միտքը, քանի որ նա մարգարե էր, ով միշտ դնում էր իր հավատքը հարգանքի և պատվի հետ: Նա ավելացրեց, որ Իսլամը կրոն էր, որը ավելի ունակ էր հարմարեցնել բոլոր քաղաքակրթությունները բոլոր ժամանակներում և որ այն պահանջում է ավելի շատ հիմք եվրոպայում, չնայած այն փաստի, որ միջնադարյան հոգևորականությունը մութ պատկեր տվեցին Մուհամեդին և համարեցին նրան Քրիստոնեության թշնամի: Շոուն շարունակեց ավելացնելով. "Ես ուսումնասիրել եմ նրան, հոյակապ անձ և իմ կարծիքով, հեռու հակա-Քրիստոսից, նրան պիտի կոչեն Մարդկության Փրկիչ:» Նա շարունակեց. «Ես հավատում եմ, որ եթե նրա նման մարդը ենթադրեր ժամանակակից աշխարհի բռնապետություն, նա հաջողության կհասներ լուծելու իր խնդիրները այն

ձևով, որ կբերեր ավելի շատ պահանջվող խաղաղություն և երջանկություն. ...»

Ալֆոնս Դե Լամարտին, հայտնի ֆրանսիացի բանաստեղծը, իր «Թուրքիայի Պատմություն» (1854) գրքում ասում է. «Ոչ մի մարդ չի դնի իր համար, կամովի կամ ակամա, ավելի վսեմ նպատակ, մինչ այս նպատակը մարդկային ձեռքի տակ է. քայքայելով սնտոհապաշտությունը, որը կա արարածի և Արարիչի միջև. ...: Երբեք մարդ չի ավարտել այսպիսի կարճ ժամանակում այսպիսի մեծ և տևական հեղափոխություն աշխարհում. ...: Եթե նպատակի վսեմությունը, միջոցների չափավորությունը, արդյունքների անսահմանությունը մարդու հանճարի երեք չափանիշներն են, ապա, ո՞վ կհամարձակվի համեմատել ժամանակակից պատմության հզոր մարդուն, Մուհամեդի հետ: Նա շարժեց սրտեր: Նա հաստատեց մի գիրք, որի ամեն տառը դարձավ օրենք, միավորիչ հոգևոր գործոն, ներառելով բոլոր լեզուների և ռասսաների մարդկանց...: Նրա համբերատարությունը հաղթանակում, նրա փառասիրությունը, որը ամբողջովին նվիրված էր մեկ գաղափարի և ոչ մի կերպ չէր ձգտում կայսրության. ...: Հաշվի առնելով բոլոր չափանիշները, որով մարդու մեծությունը չափվում է, մենք կարող ենք հարցնել. «Կա, արդյո՞ք որևէ մարդ ավելի մեծ, քան նա:»

Դոկտոր Վազլիերին, իր «Ափովոջիա դել Իսլամիսիմո» գրքում ասում է. «Մուհամեդը, որպես Աստծո կրոնի քարոզիչ, մեղմ և գթասիրտ էր նույնիսկ իր անձնական թշնամիների նկատմամբ: Նրա մեջ էրմիահյուսված արդարությունը և գթասրտությունը, երկու ամենաառաքինի հատկանիշներ, որոնք մարդկային միտքը կարող է հասկանալ: Դժվար չէ աջակցել այս շատ օրինակներով, որոնք կգտնվեն նրա կենսագրականներում:»

Դոկ. Գորթեբ Վիլիելմ Լեյթները, հռչակավոր արևելագետը ասաց. «Ես չեմ կարող եզրակացնել այս ուղերձը ավելի լավ, քան հույս հայտնել, որ կգա մի օր, երբ Քրիստոնյաները կպատվեն Քրիստոսին ավելին, պատվելով նաև Մուհամեդին: Կա ընդհանուր հիմք Իսլամի և Քրիստոնեության միջև և նա է ավելի լավ քրիստոնյա, ով հարգում է ճշմարտությունը, ծանուցված Մարգարե Մուհամեդից:»⁶⁴

---

⁶⁴ Իսլամական Տեսություն, Մայիս 1961, էջ. 6-10

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅԱՆ և ԻՍԼԱՄԻ ՈՒՍՄՈՒՆԲԵՐԸ

Քրիստոնեության շատ աղանդներ հավատում են հետևյալ հինգ ուսմունքներին.

1. Երրորդություն
2. Հիսուսի աստվածայնություն
3. Հիսուսը աստվածային որդի
4. Նախնական մեղքը
5. Քավություն

Իսլամում, Ալլահի միակությունը, եզակի և միակ լինելը, ով արժանի է երկրպագման և օգնություն խնդրանքի, ամեն մուսուլմանի հիմնական հավատքն է, որը դեմ է քրիստոնեական շատ աղանդների Աստծո երրորդությանը: Հիսուսի աստվածացումը իսլամը դիտում է որպես կռապաշտության վերադարձ: ⁶⁵ Ինչպես նկարագրվում է Դուրանում, Հիսուսը Աստծո մարմնացում չէ, այլ Նրա մարգարեն և առաքյալը և ինչպես այլ մարգարեներ, նա մարդ էր ամեն

---

⁶⁵Իր Քաղաքակրթությունների Պատմություն գրքում, հատոր 11, էջ. 276 Ուիլ Դուրանթը ասում է, որ Քրիստոնեությունը վերջ չդրեց կռապաշտությանը, ավելին, այն որդեգրեց այդ: Այս վերաբերվում է Պողոսի Քրիստոնեությանը և ոչ թե իրական և անբիժ Քրիստոնեությանը, որը քարոզում էր Հիսուս Քրիստոսը, նա կոչում էր միակ Աստծո երկրպագման:

պարագայում: Իսլամը նույնպես մերժում է Հիսուսի աստվածային որդի լինելը և չի ընդունում նախնական մեղքի դոգման, ուրիշին փոխարինող զոհաբերությունը և քավությունը:

Իսլամում Հավատքի հիմնական ուսմունքները վեցն են.

1. Հավատք Աստծո եզակիության
2. Հավատք հրեշտակների գոյության
3. Հավատք լուսաբանված գրերի
4. Հավատք Աստծո Մարգարեների
5. Հավատք Հարության Օրվան
6. Հավատք քաղարին, ճակատագրին, իր լավ և վատ կողմերով

ԵՐՐՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ.

Այս գործող ուսմունքը աշխարհի շատ Քրիստոնյաների կողմից, վերաբերում է Աստծո մեջ երեք աստվածային, որոշակի և առանձին անձանց գոյության. Հայր Աստված,Որդի Աստված և Աստված,Սուրբ Հոգի: Ամեն դեպքում զարմանալի է, որ Հիսուսը ինքը, երբեք չի նշել Երրորդությունը: Նա ոչինչ չի ասել երեք աստվածայի անձանց մասին, երրորդության մեջ: Որպես փաստ, « անձ »բառը ինքնին չի գտնվում Աստվածաշնչի որևէ մասում: Գաղափարը, որ Հիսուսը ուներ Ալլահի մասին, չէր տարբերվում Նախորդ մարգարեների գաղափարներից:Նրանք բոլորը քարոզում էին Աստծո եզակիությունը և երբեք Երրորդությունը: ⁶⁶

---

⁶⁶Ըստ Եսայի 44:24, «Ես եմ Տերը, ով արարել է ամենը », Եսայի 45:5, « Ես եմ Տերը և չկա ուրիշ, չկա Աստված բացի Ինձանից:» Եվ Եսայի 45:18 «Դրա համար ասաց Տերը, ով արարեց երկինքը, ով Աստված է, ով ձևավորեց երկիրը և արարեց այն, ով հաստատեց այն, ով չարարեց այն սին, ով ձևավորեց այն բնակվելու համար. Ես եմ Տերը և չկա ուրիշ:» 1 Տիմոթեոս 6:16 Նույնպես ասում է Աստծո մասին. «Ով միակը ունի անմահություն:» Եսայի 46:9 հաստատեց. « Քանի որ Ես Աստված եմ և չկա ուրիշ, Ես եմ Աստված և չկա ուրիշ Ինձ նման:» Եվ Ղուրանը ասում է. « Ալլահը Արարիչն է ամենի և Նա է Պահապանը և Տնօրինողը ամենի:» (39:62) « Այդ է Ալլահը, ձեր Տերը ; Չկա աստված, բացի Նրանից, ամենի Արարչից, այսպիսով, երկրպագեք նրան: Եվ Նա է Տնօրինողը ամենի:» (6: 102) « Եվ վստահեք Նրան, ով ապրում է և չի մահանում:» (25:58) « Չկա ոչինչ Նրա նման, և Նա Տեսնող և

Հիսուսը հաստատեց սովորույթը, որը լուսաբանվել էր մարգարեներին, ովքեր եկել էին Նրանից առաջ: "Այնուհետ, գրեթե մեկը եկավ և լսելով դրանց պատճառաբանվածը միասին, հասկանալով, որ Նա պատասխանել է դրանց լավ, հարցրեցին Նրան, « Ո՞րն է ամենից առաջին պատվիրանը:» Հիսուսը պատասխանեց Նրան, 'Ամենից առաջին պատվիրանն է. **«Լսիր, Օ, Իսրայել, Տիրոջը մեր Աստծոն, Տերը մեկն է: Եվ դու պիտի սիրես Տիրոջը, ձեր Աստծոն, ամբողջ քո սրտով, ամբողջ քո հոգով, ամբողջ քո մտքով և ամբողջ ուժգնությամբ:՝ Այս է առաջին պատվիրանը:»** (Մարկոս 12: 28-30)

Մեկ այլ վկայություն Աստվածաշնչում, որը ցույց է տալիս, որ Հիսուսը հավատում էր միայն մեկ Աստծո, ոչ թե երեք աստվածային անձանց մեկում, հետևյալն էր. «Դուք պետք է երկրպագեք Տիրոջը, ձեր Աստծոն և Նրան միայն դուք պիտի ծառայեք:» (Մատթեոս 4: 10)

Երրորդության ուսմունքը, ընդունվել էր Հիսուսի ուսմունքին, Նրա մեկնումից ավելի քան երեք հարյուր տարի հետո: Չորս սրբացված Ավետարանները, չեն պարունակում որևէ հղում Երրորդությանը: Ոչ Հիսուսը, ոչ էլ Նրա աշակերտները չեն սովորեցրել այս ուսմունքը: Նմանապես, ոչ մեկը վաղ ժամանակվա մեծ

Լսողն է:» (42:11) Ողջամիտ է, որ Նա, ով այդպիսին է, միայնակ պետք է երկրպագվի:

գիտնականներից, կամ Հիսուսի հետևորդներից չեն քարոզել այն: Այս ուսմունքը հաստատվել է Նիսիան խորհրդի կողմից մեծ հակասություններից և հակամարտություններից հետո: Խորհուրդը որդեգրեց փոքրամասնության տեսակետը, ոչ թե մեծամասնությանը, ովքեր հավատում էին միաստվածությանը: ⁶⁷

Ամեն դեպքում, մենք ենթադրում ենք Երրորդության գաղափարը անկայուն: Այն նշանակում է հավատալ երեք աստվածայի անձանց, ովքեր կամ վերջավոր են

---

⁶⁷ Էկումենտիկ խորհուրդները, իրենց իրավունք տվեցին, որը վեր էր իրենց իշխանությունից: Առաջին խորհրդում, Հիսուսը աստվածացվեց, Երկրորդում, Սուրբ Հոգին: Երրորդ խորհրդում նույնը կատարվեց Մարիամի հետ և Տասներկուերորդ խորհրդի ժամանակ, Եկեղեցուն իրավունք տրվեց ներել մեղքերը: Քսաներորդում, Պապը դարձավ անսխալական:

“Ամերիկանա” հանրագիտարանը ասաց, որ միաստվածությունը սկսվեց որպես աստվածաբանական շարժում պատմության առաջին շրջանում և այն հաջորդեց Երրորդության հավատքով, տասնյակ տարիներ հետո: Ճարունակվում է խոսվել, որ Քրիստոնեությունը Հունդայականության արդյունք է, որը շատ խիստ էր, քանի որ միաստվածությանն էր առնչվում: Երրորդության հավատքը ընդունվեց մեր թվարկության չորրորդ դարում և չարտացոլեց իրական Քրիստոնյա հավատքը Աստծո իրական բնույթում, փոխարենը Երրորդությունը դարձավ շեղում այդ իրական հավատքից: (Հատոր 27, էջ. 294)

Նոր կաթոլիկ Հանրագիտարանը ասաց. « Մեկ Աստծո գաղափարը, երեք անձում չդարձավ Քրիստոնեական կյանքի մաս և կրոնական պրակտիկա, մինչ չորրորդ դարի վերջ: Այս գաղափար է, որը սկզբում ստացավ Երրորդության Սկզբունք անունը: Մենք չենք գտնում աշակերտների մեջ որևէ գաղափար դրան նման: »

կամ անվերջ են:Եթե մենք ենթադրենք նրանց անվերջ, ապա կա երեք տարբեր անվերջություններ, երեք տարբեր ամենագոր արարածներ և հետևաբար երեք տարբեր Աստվածներ:Ամեն դեպքում, եթե մենք ենթադրենք նրանց վերջավոր, ապա ոչ Հայրը, ոչ Որդին, ոչ էլ Սուրբ Հոգին չեն կարող լինել Աստված: Իրոք, Երրորդության գաղափարը կյանքի կոչվեց, որպես արդյունք կեղծ վերագրված բաժանված երկուսի," արարածների, որոնք կոչվում են Հիսուս և Սուրբ Հոգի,Գաբրիել:Երրորդության գաղափարի անտրամաբանության շնորհիվ, եկեղեցական հոգևորականների պայմանական պատասխանն էր, որ այն առեղծված է, մարդկային պատկերացումից դուրս և որ այն չպետք է հասկանալ, այն պիտի ուղղակի ընդունել որպես հավատքի գործոն:

Իսլամը քարոզում է պարզ հավատք Աստծո եզակիության: Այն հաստատում է Ալլահի եզակիությունը և ասում է, որ Նա չունի զուգընկեր:Նա ինքնաբավ է, մեկը որից բոլոր արարածները կախում ունեն և ով ոչ ոքից կախում չունի: Նա ոչ ծնում, ոչ էլ ծնվում է:Ոչինչ չի կարող գալ Նրանից, լինի Նրան հավասար, կամ Նրան զուգընկեր:

Հիսուսը քարոզեց Աստծո եզակիություն, ինչպես պարզ ցույց է տրված երկխոսության մեջ, որը մեջբերվել է Աստվածաշնչից. « Ես խոսեցի, ինչ ես

տեսել եմ իմ Յոր հետ և դուք արեք, ինչ տեսել եք ձեր հորից:" Նրանք պատասխանեցին և ասացին Նրան." Աբրահամն է մեր հայրը:» Հիսուսը ասաց Նրանց, «Եթե դուք Աբրահամի զավակներն եք, դուք կանեյիք Աբրահամի գործերը:Սակայն հիմա դուք փնտրում եք սպանել ինձ, Մարդու ⁶⁸, ով պատմեց ձեզ ճշմարտությունը, որը ես լսեցի Աստծոց:» (Յովհաննես 8: 38-40)

Եվ նմանապես. «Եվ այս հավերժ կյանք է, որ Նրանք կարողանան իմանալ Քեզ, միակ իրական Աստծո և Հիսուս Քրիստոսի, ում Դու ուղարկել ես:Ես փառաբանում եմ Քեզ երկրի վրա:Ես ավարտել եմ աշխատանքը, որը Դու տվել ես ինձ անելու:» (Յովհաննես 17:3-4)

Դուրանը հաստատում է Աստծո միակությունը 112 գլխում. **«Ասա, «Նա Ալլահն է, ով Միակն է, Ալլահը, Հավերժ Հովանավորը: Նա ոչ ծնում է, ոչ էլ ծնվում: Ոչ էլ կա Նրան որևէ համարժեք:»»**

Եվ Ալլահը ասաց Դուրանում. **«Օ, Գրերի Մարդիկ, մի գործեք անզսպությունն ձեր կրոնում կամ ասեք**

---

⁶⁸Հիսուսը հաստատեց իր մարդու աստիճանը, մինչ դեռ Աստված ասաց իրեն. «Քանի որ ես Աստվածն եմ և ոչ թե մարդ:» (Յոսեա 11:9) «Աստված մարդ չէ. ոչ էլ մարդու որդի:» (Թվեր 23:19) «Իմ ոգին, չի պայքարի մարդու հետ հավերժ, քանի որ նա իրոք մարմին է:» (Ծննդոց 6:3) «Իմ ոգին չի բնակվի մահկանացուների մեջ երբևէ, քանի որ նրանք մարմին են:» (Ծննդոց 6: 3)

Ալլահի մասին միայն ճշմարտություն: Մեսիան, Յիսուսը, Մարիամի որդին, Ալլահի մարգարեն էր և Նրա խոսքը, որը Նա ուղղեց Մարիամին և հոգուն, արարել հրաման, Նրանից: Այսպիսով, հավատացեք Ալլահին և Նրա մարգարեներին: Եվ մի ասեք. «Երեք, դադարեցրեք, այդ ավելի լավ է ձեզ համար: Իրոք, Ալլահը Մեկ Աստված է: Բարձր է Նա ունենալու որդի Նրան է պատկանում ինչ երկնքում է և ինչ երկրի վրա է: Եվ բավարար է Ալլահը որպես գործերի տնօրինող:» (4:171) Մեկ այլ գլխում նա ասաց. «« Նրանք իրոք չեն հավատում, ով ասում է « Ալլահը երրորդն է երեքից:» Եվ չկա աստված, բացի մեկ Աստծուց: Եվ, եթե նրանք չդադարեն ինչ ասում են, ապա անկասկած կվշտանան նրանց միջի անհավատները ցավալի պատժով: Այսպիսով, արդյո՞ք նրանք չեն զղջա Ալլահին և փնտրի Նրա ներումը: Եվ Ալլահը Ներող և Գթասիրտ է:»» (5: 73-74)

Միակ տեքստը ամբողջ Աստվածաշնչում, որը « աջակցում է »երրորդության գաղափարին, Յովհաննեսի առաջին Գրում է, գլուխ 5 տարբերակ 7. « Քանի որ կան երեք, ովքեր վկայակոչում են երկնքում, Յայրը, խոսքը և Սուրբ Յոզին և այս երեքը մեկ են: "Ամեն դեպքում, այն դուրս է

մղվել Աստվածաշնչի Նոր Վերանայված Տիպական Տարբերակից և ուրիշներից ⁶⁹, այն բանից հետո, երբ այն հայտաբերվեց Քրիստոնյա գիտնականների կողմից, որ դրանք ընդմիջարկություններ են, Արքա Ջեյմսի Տարբերակում և մյուս հրատարակություններում:

---

⁶⁹Օրինակ, Աստվածաշունչ Հիմնական Անգլերենով, Դերբի Թարգմանությունը, Ուեյմաութի Նոր Կտակարանը, Սուրբ Աստվածաշունչը, Հեշտ Ընթացվող Տարբերակը, Ժամանակակից Անգլերեն Տարբերակը, Ամերիկյան Տիպական Տարբերակը, Աստծո Խոսք Թարգմանությունը, Նոր Գոյության Թարգմանությունը, Նոր Ամերիկյան Տիպական Աստվածաշունչը, Վերանայված Տիպական Տարբերակը, Աշխարհի Անգլերեն Աստվածաշունչը, Միջազգային Տիպական Տարբերակը և Աշխարհի Անգլերեն Աստվածաշնչի Հրեական Անուններ Տարբերակը:

ՀԻՍՈՒՄԻ ԱՍՏՎԱԾԱՅԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Որոշ Քրիստոնյաներ հավատում են, որ Հիսուսը Աստված է ամբողջ հավիտենականություն, աստվածային երրորդության երկրորդ անձը, ով ավելի քան երկու հազար տարի առաջ, ընտրեց հայտնվել մարդկային մարմնով և ծնվել Կույս Մարիամից: Ինչպես նշվել է Ավետարաններում, այս դոգման, ինչպես նախորդ քննարկվածը, հակասում է Հիսուսին վերագրված խոսքերին: Փաստն այն է, որ Հիսուսը երբեք չի հայտարարել աստվածայնություն, փոխարենը նա հաստատեց Աստծո աստվածայնությունը միայն, ասելով իր շրջակա մարդկանց. « Ինչու՞ եք դուք ինձ կոչում լավ: Ոչ ոք լավը չէ, բացի Մեկից, որը Աստվածն է:» (Մարկոս 10:18) Այսպիսով, եթե Հիսուսը Քրիստոսը մերժում է կոչվել «լավ», արդյո՞ք կընդունեն նա կոչվել «Աստված»:

Երբ Հիսուսը խոսեց Աստծո հետ, նա դիմեց Նրան որպես «Իմ Հայր և ձեր հայր և Իմ Աստված և ձեր Աստված:» (Հովհաննես 20:17)

Հիսուսը նույնպես մերժեց գաղափարը, որ նա կարող է անել որևէ բան ինքն իրեն: Նա պարզ դարձրեց, որ ամենը Աստծո կամոք է, ով ուղարկել է Նրան: Արձանագրվել է, որ նա ասել է. « Ես միայնակ ոչինչ

չեմ կարող անել:⁷⁰ Ինչպես ես լսում եմ, ես դատում եմ և իմ դատաստանը առաքիլի է, որովհետև ես չեմ փնտրում միայն իմ Կամքը, այլ Յոր կամքը, ով ուղարկեց ինձ:» (Յովհաննես 5:30)

Կրկին նա ասաց, որ խոսքերը նա ասում է, իրենը չեն, այլ լուսաբանված են Նրան, որպես մարգարե, ուղարկված Աստծոց. «Քանզի, ես չեմ խոսում իմ հեղինակությունից, սակայն, Յորից, ով ուղարկել է ինձ, տվել է ինձ հրաման, թե ինչ ես պիտի ասեմ և ինչ ես պիտի խոսեմ:» (Յովհաննես 12:49) Նույնպես, Յովհաննես 7:17-18 Յիսուսն ասում է. « Եթե որևէ մեկը ցանկանա անելի Նրա կամքը, նա կիմանա ուսմունքի մասին, արդյոք այն Աստծոց է, կամ արդյոք ես խոսում եմ իմ հեղինակությունից: Նա, ով խոսում է իրենցի, փնտրում է իր փառքը, սակայն, Նա, ով փնտրում է Միակի փառքը, ով ուղարկել է Նրան, ճիշտ է և ոչ մի անառաքիլի բան չկա Նրա մեջ:» Յիսուսը նույնպես ասաց, որ Տերը ավելի մեծ է քան նա, ըստ (Յովհաննես 14:28), որում մենք ընթերցում ենք. «Ես գնում եմ Յոր մոտ, քանի որ իմ Յայրը ավելի մեծ է քան ես:» Յիսուսը արեց արարքներ միայն Աստծոն գոհացնելու համար, ով ուղարկեց Նրան. «Եվ, Նա ով ուղարկել է ինձ, ինձ

---

⁷⁰Այս է, ինչ ասաց Յիսուսը իր մասին, մինչդեռ ասաց Աստծո մասին. « Քանի որ Աստծո հետ ամենը հնարավոր է:» (Մարկոս 10: 27)

հետ է: Յայրը ինձ մենակ չի թողել, քանի որ ես միշտ անում եմ այն բաները, որոնք գոհացնում են Նրան:» Երբ Նա ասաց այս խոսքերը, շատերը հավատացին Նրան:» (Յովհաննես 8:29-30) Եվ ըստ Դուկասի 4:43, Յիսուսը եկավ քարոզելու Աստծո Արքայությունը. «Սակայն, Նա ասաց Նրանց. « Ես պետք է քարոզեմ Աստծո Արքայությունը ուրիշ քաղաքներ նույնպես, որովհետև այս պատճառով եմ ես ուղարկվել:»»

Որպես լրացում, Յիսուսը ասաց, որ Երկնային Արքայությունն մտնելը կախված է Աստծո կամքից. «Ոչ բոլորը, ովքեր ասում են ինձ, 'Տեր, Տեր' կմտնեն Երկրային թագավորություն, սակայն Նրանք, ովքեր կատարում է իմ Յոր կամքը, որը երկնքում է:»⁷¹ (Մատթեոս 7:21) Կրկին Նա ասաց. «Ով կատարում է Աստծո կամքը, իմ եղբայրն է և իմ քույրը և մայրը:»⁷² (Մարկոս 3:35)

---

⁷¹«Ռաբբի» բառը որը թարգմանվել է «Տեր» նշանակում է «Տեր» կամ « ուսուցիչ»: Յովհաննես 1:38 ասաց.«Այնուհետ Յիսուսը շրջվեց և տեսնելով Նրանց հետևելիս», ասաց Նրանց. « Ի՞նչ եք դուք փնտրում » Նրանք ասացին Նրան, « Ռաբբի», որը այստեղ թարգմանվելու է ուսուցիչ, որտե՞ղ ես Դու մնում:»

⁷²Մատթեոս 12:50 մենք ընթերցում ենք. « Քանի որ Նա, ով կատարում է իմ Յոր կամքը, երկնքում իմ եղբայրն է և քույրը և մայրը:» Մատթեոսը այստեղ փոխեց " Աստված" բառը "իմ Յոր" բառով, աստվածաբանական պատճառներով: Քիսմանն ասաց, որ և Դուկասը և Մատթեոսը դիտավորյալ փոխեցին Մարկոսի տեքստը հարյուր անգամ, աստվածաբանական պատճառներով:

Ըստ Մարկոս 13:32, Հիսուսը նույնպես մերժվեց ունենալու այս աշխարհի վերջին ժամի գիտելիքը, ասելով. «Սակայն, այդ օրվա և ժամի մասին ոչ ոք չգիտի, ոչ հրեշտակները երկնքում, ոչ էլ Որդին, սակայն միայն Հայրը:»

Ղուկաս 13:33-34, Հիսուսը վերաբերում է իրեն որպես մարգարեներից մեկը. «Այնուամենայնիվ, ես պիտի ճամփորդեմ այսօր, վաղը և հաջորդ օրը, քանի որ չի կարող պատահել, որ մարգարե՛ն անհայտանա Երուսաղեմից դուրս:Օ, Երուսաղեմ, Երուսաղեմ, մեկը, ով սպանում է մարգարեներին և քարկոծում է, ովքեր ուղարկվել են նրան:»

Աստվածաշնչում հաղորդված Հիսուսի այս խոսքերը ներկայացնում են, որ նա, կապված Աստծո հետ, կանգնած է ինչպես ցանկացած մարդ: Նա Արարիչ չէ, այլ արարած, ինչպես Ադամը: Նա աղոթում էր Աստծոն, (Մարկոս 1:35, Մարկոս 14:35 և Ղուկաս 5:16),որը ենթադրաբար նշանակում է, որ նա մարգարե է, այլ ոչ թե Աստված, քանի որ Աստված չի աղոթում որևէ մեկին: Հիսուսը նույնպես սովոր էր փառաբանել Աստծոն, ինչպես երևում է Մատթեոս 11:25-ում. «« Այդ ժամանակ, Հիսուսը պատասխանեց և ասաց. «Ես շնորհակալ եմ քեզ Հայր, երկնքի և երկրի Տեր:»»

Աստվածայնության այս դոգման, աջակցություն չի գտնում Չիսուսի խոսքերում, ինչպես գրված է Ավետարաններում: Ինչպես Երրորդության դոկտրինը, այնպես էլ մարմնավորման դոկտրինը, զարգացում է ապրել Չիսուսի մեկնումից հետո:

Այն միավորվել է Քրիստոնեությանը կռապաշտությանը: Կրոնների առասպելաբանություններում, որոնք նախորդել են Քրիստոնեությանը, կարելի է տեսնել, թե ինչպես որոշ հերոսներ համարվում են աստվածներ: Ամենից շատ ասվել է Չինդուսների կողմից, Կրիշնայի մասին, Բուդիստների կողմից Բուդդայի, պարսիկների կողմից Միթրայի, հին եգիպտացիների կողմից Օսիրիսի, Բաջուսի մասին, հույներից, Բաալի մասին Բաբելոնացիներից և Ադոնիսի մասին սիրիացիներից և Չիսուսի մասին քրիստոնյաներից: Իսլամը, հակառակ ձեռքազատել է իր հետևորդներին այսպիսի սնոտիապաշտությունից, մերժելով մարմնավորման դոկտրինը և Աստծո մարմին ստանալը, կամ միավորումը Նրա որևէ արարածի հետ: Իսլամը շատ ազդու ձևով հայտնել է, որ ոչ Չիսուսը, ոչ էլ որևէ այլ մարդկային արարած չի կարող լինել Աստված: Իսլամը նույնպես մերժեց միտքը, որ Աստված կարող է մարմին ստանալ, կամ միավորվել որևէ իր արարածի: Գլուխ 5, տարբերակ 75, Ղուրանը ասում է մեզ, որ Չիսուսը

Աստծո մարգարե էր, ինչպես շատ ուրիշ մարգարեներ, ովքեր եկան նրանից առաջ և որ նա և նրա առաքիլի մայրը «սնվում էին»: Գաղափարը այն է, որ յուրաքանչյուրը, ով սնվում է չի կարող լինել Աստված, լինի այդ Հիսուսը, Մուհամեդը, թե այլ մարգարեներ և առաքյալները, քանի որ սնվելը ներկայացնում է կարիք կամ կախվածություն: Նույնպես սնվելը հանգեցնում է սնունդի գործողություն մարմնում և այն կարիք ունի մաքրման: Այսպիսի գործողությունները չեն համապատասխանում Աստծո վեհությանը:

Շատ ազգեր, անկախ նրանց պարզության աստիճանի, մերժեցին գաղափարը, որ Աստծո մարգարեն կարող է մարդկային արարած լինել, ով « սնվում է » նրանց նման: Որպես այսպիսին, շատ մարգարեներ վարկաբեկված են իրենց ժողովուրդներից, այս պատճառով: Ղուրանը ասում է, որ Նոյի ժողովուրդը ասաց նրա մասին. **«Նա մարդ է ձեր նման: Նա ուտում է այն, ինչ դուք եք ուտում և ըմպում է այն, ինչ դուք եք ըմպում:»** (23:33) Ղուրանը նույնպես մեջբերում է Արաբների, որոնց Մարգարե Մուհամեդը երևում էր այսպիսին. **«« Եվ նրանք ասեցին, «Ի՞նչ է այս մարգարեն, ով սնվում է և քայլում է շուկաներում:»»** (25:7) Ինչ վերաբերում է նրանց, ովքեր վերագրում են աստվածայնություն

Մարգարե Հիսուսին, մենք գտնում ենք, որ նրանք տարբերություն են տվել ամբողջ նոր մակարդակին, նվաստացնելով Աստծուն, Ամենաբարձրյալին և ենթադրելով Նրան մարդ, ով սնվում է:

Ղուրանում մերժվում է Հիսուսի աստվածայնությունը: Ալլահն ասաց. «Նրանք, անշուշտ չեն հավատացել, ովքեր ասել են, «Ալլահն Մեսիան է, Մարիամի որդին» մինչ Մեսիան ասել է. «Օ, հարայելի Չավակներ, երկրպագեք Ալլահին, իմ Տիրոջը և ձեր Տիրոջը» Իրոք, ով զուգընկեր է տալիս Ալլահին, Ալլահը արգելել է նրա համար Դրախտը և նրա ապաստանն է Կրակը: Եվ չկա սխալվողներին որևէ օգնական:» (5: 72)

Ալլահը նույնպես լուսաբանեց. **«Իրոք, Հիսուսի օրինակը Ալլահին, նման է Ադամին: Նա արարեց Նրան փոշուց, այնուհետև Նա ասաց Նրան, «Եղիր» և նա եղավ:»**⁷³ (3: 59) Ղուրանում, Ալլահը նկարագրում է Հիսուսին, ինչպես իր Մարգարե, մաքուր և անբիծ ինչպես մնացյալ Նրա Մարգարեները, սակայն միշտ ինչպես մարդ արարածներ: Հիսուսն ասաց. **«Իրոք ես Ալլահի ծառան եմ: Նա տվել է ինձ Գրեր և դարձրել է ինձ մարգարե:»** (19: 30)

---

⁷³Եվ Աստվածաշունչը ասում է Մելչիսեդեքին. «... առանց հոր, առանց մոր, առանց ծագումնաբանության, չունենալով ոչ սկիզբ օրերի, ոչ ավարտ կյանքի...» (Հրեաներ 7:3) Ամեն դեպքում, ոչ ոք երբևէ չհայտարարեց նրա աստվածայնությունը:

Գործք 3:13 նույնպես ասում է. «Աբրահամի Աստվածը և Իսահակի և Յակոբի, մեր հայրերի Աստվածը փառաբանել է իր ծառա Յիսուսին:» (Նոր Կտակարան, Կաթոլիկ Յրատարակություն)

Վերոհիշյալ փաստերից պարզ է դառնում, որ Իսլամը միակ կրոնը չէ, որը հերքում է Յիսուսի աստվածայնությունը, Աստվածաշնչի տեքստերը նույնպես անում են այդ:

Քրիտանական հեռուստատեսությամբ անց կացվող քվեարկության ժամանակ, որը կոչվում է Քրեդո, Անգլիկան եկեղեցու 31 եպիսկոպոսներից 19 կողմից, հայտարարվեց, որ Քրիստոնյաները պարտավոր չեն հավատալ, որ Յիսուսը Քրիստոսը Աստված է:⁷⁴

---

⁷⁴Օրվա Նորություններ, հունիսի 25, 1984

ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ ՈՐՂԻՆ

Այս դոկտրինը, ինչպես նախորդ քննարկվածները, չի հաստատվել Հիսուսի ուսմունքում կամ խոսքերում: Աստվածաշնչում «Աստծո որդի» արտահայտությունը, օգտագործվել է Ադամի (Ղուկաս 3:38) և Հիսուսին նախորդող շատ մարգարեների համար: Օրինակ Իսրայելը կոչվում էր « Աստծո որդի» Մովսեսի գրքերից մեկում: Նա ասում է. «Այնուհետ դուք պիտի ասեք փարավոնին, «Այսպես ասաց Տերը,» Իսրայելը իմ որդին է, նույնիսկ իմ առաջնեկը:» (Ելք 4: 22)

Սաղմոսներում նույնը վերագրվում է Դավիթին. « Ես կհայտարարեմ որոշվածը. Տերը ասել է ինձ. 'Դու իմ որդին ես, այսօր ես ունեցել եմ Քեզ:»» (Սաղմոս 2 ;7) Նմանապես 1 Մնացորդաց, 22:10- ում, Սողոմոնը անվանվել է Աստծո որդի. « Նա կկառուցի տուն իմ անունով և նա կլինի իմ որդին և ես կլինեմ նրա Հայրը և ես կհաստատեմ նրա թագավորության գահը, Իրայելի վրա հավերժ:»

Վերոհիշյալ հայտարարություններից և Աստվածաշնչի շատ հայտարարություններից, հաստատվել է, որ «որդի» բառը իրոք նշանակում է սիրո մեջ Աստծո մոտիկությունը: Նույնիսկ Հիսուսը ասացիտևյալ տարբերակներում. «Սիրեք ձեր թշնամիներին,

որպեսզի դուք կարողանաք լինել որդիներ ձեր Յոր երկնքում:» (Մատթեոս 5:44-45) «Օրհնյալ են խաղաղություն անողները,քանզի Նրանք կկոչվեն Աստծո որդիներ:»(Մատթեոս 5: 9) Ամենի վերլուծությունը ոչ մի կասկած չի հարուցում կապված «որդի» բառի հետ, որը ասել է Յիսուսը:Յետևաբար, այս ամենից հետո, չկա ոչ մի արդարացում, որը վերաբերվում է Յիսուսի Աստծո որդի լինելուն, ինչպես քրիստոնյաների մեծամասնությունն են անում:Երբ Յիսուսը օգտագործեց “Աստծո Որդի » արտահայտությունը,այն նույն նշանակությունը ուներ, ինչ կապված էր Ադամի, Իսրայելի, Դավիթի և Սողոմոնի հետ: Աստվածաշնչում Յիսուսին վերագրվում է «Աստծո որդի » 13 անգամ, մինչդեռ դիմում «մարդու որդի » 83 անգամ: Դուրանը առհասարակ մերժում է « որդու» դրզման Գլուխ 2, տարբերակ 116- ում. ««Նրանք ասացին,«Ալլահը որդի է ունեցել:»Բարձրագույն է Նա: Փոխարենը Նրան է պատկանում ինչ երկնքում է և երկրի վրա: Բոլորը հավատարմորեն հնազանդ են Նրան:»»

Բացի այդ Աստծոն որդի վերաբերելը անվերապահորեն կմերժի և կհերքի Աստծո կատարյալությունը և կենթադրի բացի Իրենից,ուրիշ եակի նկատմամբ Նրա կարիքը::

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԵՂՔ.

Ըստ այս դոգմայի բացատրության, Ադամը մեղք գործեց, երբ նա չհնազանդվեց Ալլահին, ուստի ով արգելված ծառից, (ծառ, որը ճանաչում է բարիքն ու չարիքը, ինչպես նշվել է Ծննդոց 2: 17-ում):⁷⁵ Որպես արդյունք և ըստ Քրիստոնեական աստվածաբանության, Ադամի բոլոր ժառանգորդները ստացան Ադամի մեղքը, որը նշանակում է, որ բոլոր մարդ արարածները ծնվում են այս նախնական մեղքով: Եվ ըստ քրիստոնեության, որպեսզի բավարարվի Աստծո արդարությունը, պետք է վճարել ամեն գործած մեղքի համար:

Այլ կերպ ասած, Աստված չի թողնի որևէ մեղք անհատուցված և չի կարող ներել նույնիսկ մի փոքր մեղք: Համապատասխանաբար, միակ բանը, որ կարող է մաքրել մեղքերը արյուն թափելն է: Ըստ Պողոսի, «Եվ առանց արյուն թափելու չկա ոչ մի թուլացում»:⁷⁶ (Հրեաներ 9:22) Սակայն այս արյունը պիտի լինի կատարյալ, անմեղ և անփուլյո: Հետևաբար, Հիսուսը

---

⁷⁵Համապատասխան է հարցնել, Ի՞նչպես Ադամը կատարվեց իր արարքների համար, եթե նա չիմանար ճիշտը սխալից:

⁷⁶Այս տեքստը հակասում է մեկ այլ Աստվածաշնչյան տեքստի, որը ասում է, որ քավությունը կարող է լինել այլուրի առաջարկով, (ինչպես Ղևիտացիներ 5:11-ում) կամ զուամրով, (ինչպես Ելք 30: 15 –ում) կամ « ոսկյա զարդերով, թանկեղեն և թանկապարտ և փոքրիկ կնիքներով ականջոդեր և վզնոցներ:» (Ինչպես Թվեր 31:50-ում)

անդել է, որ ևս Աստծո որդին է, թափվել է նրա անմեղ արյունը, տառապել է աննկարագրելի հոգեվարք և մահացել է վճարելով մարդկանց մեղքը: Որովհետև ևս անսահման Աստված էր, միայն ևս կարող էր վճարել մեղքի անսահման գին:

Յետևաբար, ոչ ոք չի կարող փրկվել, մինչ չի ընդունի Յիսուսին որպես իր փրկիչ: ⁷⁷ Ավելին, ամեն ոք դատապարտված է տառապելու հավերժ Դժոխքում, իր ժառանգած մեղսալի բնույթի պատճառով, մինչ ևս ընդունում է մեղքի քավությունը, որը տվել է Յիսուսը իր արյամբ:

Այս դոգման կարող է բաժանվել երեք տարբեր մասերի. 1. նախնական մեղք, 2. Հավատք, որ Աստծո արդարությունը պահանջում է հատուցում մեղքին արյան տեսքով և 3. հավատք, որ Յիսուսը վճարել է գին մարդկանց մեղքերի իր մահով, խաչին և որ փրկությունը միայն նրանց համար է, ովքեր հավատում են իր փոխարինող զոհաբերության:⁷⁸

---

⁷⁷Եսայա 43:11 ասում է. « Ես, ընդմիտ ես եմ Տերը և բացի հնձանից չկա փրկիչ:» Այս տարբերակը պարզ ասում է, որ Աստված միակ փրկիչն է:

⁷⁸ Եթե Յիսուսի խաչելության հավատքը, միակ ճանապարհն է փրկության նրանց համար, ովքեր ապրում էին նրա ժամանակում և նրանց, ովքեր հավատացին նրան հետո, ապա, ի՞նչ է մեղսագործի վիճակը, ով մահացավ Յիսուսից առաջ և երբեք չունեցավ հնարավորություն իմանալու նրան կամ հավատալու խաչելությանը:

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ. Ռեվեռենդ Դե Գրուլթը գրեց. «Գիրը մեզ ուսուցանում է, որ Ադամի մեղքը անցավ բոլոր մարդկանց (մեր օրինյալ կինը ազատվում է):Քանի որ ըստ Սուրբ Պողոսի » Յետևաբար մեկի,Ադամի հանցանքի, բոլոր մարդիկ դատապարտված են, այսպիսով, մեկի Արդարությամբ, Քրիստոսի, շատերը կարդարացվեն:»⁷⁹ Այս խոսքերը պարզ են դարձնում, որ բոլոր մարդիկ ժառանգել են Ադամի մեղքը: Ինչպես շատ ուրիշ Քրիստոնյա հավատքներ, «Ժառանգված Մեղք» դոկտրինը ոչ մի աջակցություն չի գտնում Հիսուսի կամ նրանից առաջ եկող մարգարեների խոսքերում:Նրանք սովորեցրեցին, որ ամեն մարդ հաշվետու է իր իսկ արարքների համար, երեխաները չեն պատժվի իրենց ծնողների մեղքերի համար: Ոչ մի մարդ չի ծնվում մեղավոր: Հիսուսը ինքը, համարեց երեխաներին անմեղ և մաքուր, առանց մեղքի: Պարզ է նրա հաղորդածից. « Թող փոքր երեխաները գան Ինձ մոտ և մի արգելեք նրանց,քանզի նրանց նմանների համար է Աստծո արքայությունը:Անշուշտ, ես ասում եմ ձեզ, ով չի ընդունում Աստծո արքայությունը որպես փոքր երեխա, երբեք չի մտնի այնտեղ:» (Մարկոս 10:14- 15)

---

⁷⁹Կաթոլիկ Ուսմունք, Էջ. 140 Աստվածաշնչյան մեջբերումը Հռոմեացիներն են 5:18-19

Ռացիոնալ մտածելով, մեծ անարդարություն է մեղադրել ամբողջ մարդկային ռասսան մեղքի համար, որը տեղի է ունեցել հազարավոր տարիներ առաջ մեր նախահոր կողմից: Մեղքը Աստծո կամ ճշմարտության օրենքի կամովի ոտնահարումը և սխալն է. հետևաբար պատասխանատվությունը կամ մեղքը պիտի ընկնի միայն այն մարդու վրա, ով գործել է այն, այլ ոչ թե իր երեխաների: Անարդար է համարել մարդուն մեղավոր ծնունդից: Որքա՞ն ոչ ողջամիտ կամ կարծրասիրտ պիտի դառնա մարդը, հավատալու ժառանգված մեղքի այս դոգմային, ինչպես երևում է Սուրբ Ավգուստինի աստվածային ասույթում, որ բոլոր չմկրտված նորածինները դատապարտված են այրվելու Դժոխքի հավերժ Կրակներում: Մինչ վերջերս, մկրտության չստացած նորածիններին չէին հանձնում հողին քրիստոնեական օրենքներով, քանի որ նրանք համարվում էին մահացած «նախնական մեղքով»:»

Իսլամը դատապարտում է նախնական Մեղքի դոգման և համարում է երեխաներին մաքուր և անմեղ ծննդից սկսած: Մեղքը, այն ասում է, ժառանգական չէ, այլ մի բան է, որ մարդ անում է ձախողելով անելու բարիքը:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ քավության քրիստոնեական դոկտրինը այն է, որ Աստծո արդարությունը պահանջում է գին մարդու նախնական և այլ մեղքերի համար: Եթե Աստված ներեր մեղսագործին առանց պատժի, այն

կլիներ Նրա արդարության մերժում:Ռեվեռենդ Ու. Գուլդսաքը գրում է. «Պետք է բոլորին օրվա նման պարզ լինի, որ Աստված չի կարող խախտել իր իսկ օրենքը. Նա չի կարող ներել մեղսագործին առանց նրան պատժելու:Քանի որ, եթե Նա անի այդպես, ո՞վ կկոչի նրան 'Արդար' և Անաչառ:»⁸⁰Այս տեսակետը ցույց է տալիս Աստծո արդարության կատարյալ տգիտություն:Աստված սուկ դատավոր կամ արքա չէ:Ինչպես Ղուրանը նկարագրում է Նրան. «Ամենատղորմած, Ամենաբարեգութն է: Հատուցման Օրվա Տերը:» Նա ոչ միայն Արդար, այլև Ողորմած և Ներող է. **«Ալլահը կների ձեզ, և Նա ամենագթասիրտն է գթասիրտներից:»**(Ղուրան 12: 92) Եթե Աստված գիտի, որ մարդ անկեղծ զոջում է, ունենալով իրական կոչ հանելու չարիքը իրենից, ապա Ամենաբարձրյալ Աստվածը կարող է ներել նրա ձախողումները և մեղքերը միասին: Վերջին հաշվով, պատժի միակ ճիշտ շարժառիթն է ստուգել չարքը և բարեփոխել անարգողին:Պատժել մարդուն իր անցյալ մեղքերի համար,նույնիսկ քավությունից և վերափոխումից հետո, վրեժի նշան է, ոչ թե արդարության: Նույնպես, մարդուն ներելը նրան պատժելուց, կամ նրա փոխարեն ուրիշին վնասելուց հետո, չի կարող համարվել ներում, անկախերևակայության աստիճանի:

---

⁸⁰Քավություն, էջ. 5

Աստված, ում մենք երկրպագում ենք, գթասրտության Աստված է: Եթե Նա սահմանում է օրենք և պահանջում է հնազանդություն, ապա այդ Նրա շահի համար չէ, այլ մարդկության: Եվ, եթե Նա պատժում է մարդուն Նրա մեղքերի և սխալների համար, Նրա բավարարման կամ փոխհատուցման համար չէ ինչպես Քրիստոնեական դոգման հայտնում է, այլ չարիքը սանձելու և մեղսագործին մաքրելու համար է: Աստված ներում է նրանց սխալներն ու մեղքերը, ովքեր հեռացել են իրենց մեղքերից և վերափոխել են իրենց, առանց իրենց կամ ուրիշներին պատժելու և սա չի հակասում Աստծո արդարությանը:

Այսպիսով, Ալլահն ասաց. **«Ձեր Տերը որոշել է իրեն գթասրտություն, որ ձեզանից յուրաքանչյուրը, ով սխալվել է չիմանալով և այնուհետ մեղանչել է դրանից հետո և ուղղել է իրեն, իրոք, Նա Ներող և Գթասիրտ է:»** (Ղուրան 6: 54)

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍԸ Քրիստոնեական դոգմայի, որը վերաբերում է քավությանը, այն է, որ Հիսուսը վճարել է մարդկանց նախնական և մյուս մեղքերի համար, Գողգոթայի խաչելությամբ և որ փրկությունը չի կարող լինել առանց փրկիչ արյան հավատքի: Չ. Ֆ.Գրուլթը իր "Կաթոլիկ ուսմունք, Էջ. 162 գրքում գրում է. «Մինչ Հիսուսը, Մարմնավորված Աստվածը, իր վրա է վերցրել մեր մեղքերը, որպեսզի քավի, գոհաբերելով

Աստծո պահանջով, արդարության համար, Նա մարդու և Աստծո միջև հաշտարար է:» Այս դոգման մերժում է ոչ միայն Աստծո բարեգթության այլև Նրա արդարությունը: ⁸¹

Կան շատ հերքումներ, որոնք հաստատում են քավության և խաչելության հավատքի անհավաստիությունը: Յետևյալները, դրանցից միայն մի քանիսն են.

ԱՌԱՋԻՆԸ, Յիսուս Քրիստոսի խաչելությունը քավելու նախնական մեղքը, ունի կեղծ հիմք և ցանկացած բան, որը կառուցված է կեղծ հիմքի վրա, ինքն կեղծ է: Գաղափարը, որ Ադամի մեղքերը անցել են իր սերունդներին, հակասում է Թորայի տարբերակներին, որում, ըստ Աստվածաշնչի Յիսուսը չի եկել կործանելու, այլ լրացնելու: Նույնպես, Աստվածաշնչի հինգերորդ գրքում 24:16, մենք ընթերցում ենք. « Յայրերը չեն մահանա երեխաների համար, ոչ էլ երեխաները կմահանա հայրերի համար, յուրաքանչյուրը կմահանա իր մեղքով:» Եզեքիա 18: 20

---

⁸¹Այս պահին պետք է հարցնել. Արդյո՞ք Ադամի քավությունը Աստծոն, Նրա հեռանալը Դրախտից, ջրհեղեղը և բազմաթիվ զոհաբերությունները Աստծոն բավարար գին չէին Նրա փրկության համար: Ի՞նչ կասեք ավելի մեծ մեղքերի մասին, քան Ադամին եր:Եվ ինչպե՞ս կարող է այս փրկության առեղծվածը մնալ անհայտ բոլոր մարգարեներին և միայն վերջերս բացահայտվել եկեղեցու կողմից:

–ում մենք նույնպես գտնում ենք. « Յոգին, որը մեղք է գործել, կմահանա: Որդին չի կրի հոր մեղքը, ոչ էլ հայրը կկրի որդունը:» Հիսուսը ասաց, ըստ Մատթեոս 16:27-ի «ապա նա կպարզևատրի յուրաքանչյուրին ըստ իր արարքների:» Այս համաձայնեցված է Ղուրանի հետ, որը ասում է. «Որ ոչ մի բեռ կրող, չի կրի մյուսի բեռը:Եվ որ չկա բարիք մարդու համար,բացի բարիքից, որ նա ձգտում է:Եվ որ նրա ջանքերը երևան կգան:»(53: 38-40)

ԵՐԿՐՈՐԴ, Ըստ Ծննդոց 5:5-ի,մեր հայրը Ադամը, ապրեց իր կնոջ հետ, արգելված ծառից ուտելուց հետո, 930 տարի: Այս ապացուցում է Ծննդոց 2:17, որը ասում է. «... քանի որ նրանք, ովքեր ուտեն դրանից, անպատճառ կմահանան», որովհետև այն չկատարվեց:Այս նաև նշանակում է,որ Ադամը մեղանչեց իր մեղքը և թողություն խնդրեց և Աստված ներեց նրան:Եզեքել 18: 21-22 ասաց. « Սակայն, եթե թույլ⁸² շրջվի իր բոլոր մեղքերից, որ գործել է և պահպանի իմ բոլոր աստիճանները և անի այն, ինչ թույլատրելի և ճիշտ է, նա անկասկած կապրի, նա չի մահանա:Նրա բոլոր ճշումները, որ նա արել է, նրանք չեն լինի նրա վրա, իր առաքինությանը, որ նա արել է, նա կապրի:» Այսպիսով, ինչպես Ադամը և նրա կինը

---

⁸²Եթե այն «թույլի» դեպքն է, ի՞նչ կպատահի, երբ մեղսագործը նման լինի առաքինի մարդու ինչպիսին է Ադամը: Իրոք, նրան կտրվի թողություն, քանի որ նա փնտրում է այն:

«ասարեցին» նրանք պետք է « շրջվեյին իրենց բոլոր մեղքերից, որ գործել էին:» Այս նշանակում է, որ մեղքը չի ժառանգվել և այսպիսով, չկա պատճառ, որ Հիսուսը մահանա, որևէ մեկի մեղքի համար: Այս, Ղուրանի հետ լիարժեք համաձայնության մեջ է, որը ասում է. «... Եվ Ադամը չհնազանդվեց իր Տիրոջը և սխալվեց: Այնուհետ նրա Տերը ընտրեց նրան և շրջվեց նրան թողութամբ և ուղղորդեց նրան:» (20: 121- 122)

Երրորդ. Ըստ Աստվածաշնչի ճիշտ չէ ասել, որ Հիսուսը եկել է մահանալու կամովի կամ մտածված, մարդկանց մեղքերի համար: Մենք ընթերցում ենք Աստվածաշնչում, որ նա չի ցանկանում մահանալ խաչին: Քանի որ, երբ նա իմացավ, որ իր թշնամիները ծրագիր ունեյին ընդդեմ նրա կյանքի, նա հայտարարեց, որ իր "հոգին անչափ ցավում է առ մահ:» (Մարկոս 14:34) Դրանից հետո նա աղոթեց Աստծոն ասելով. «Աբբա, Հայր, ամենը հնարավոր է Քեզ հետ, հեռացրու այս գավաթը ինձանից, սակայն, ոչ ինչ ես ցանկանում եմ, այլ ինչ է Քո ցանկությունը:» (Մարկոս 14:36) Նա նույնպես խնդրեց իր աշակերտներին գնել սրեր (Ղուկաս 22: 36) և հետևել իրեն գիշերը պահպանելու թշնամիներից:

ՉՈՐՐՈՐԴ. Աստվածաշունչը ասաց (Մարկոս 15:34), որ խաչված անձը «բղավեց բարձրաձայն, ասելով Էլոյ, Էլոյ, լա՞մա սաբադտանի», որը թարգմանվել է որպես «

Իմ Աստված, իմ Աստված, ինչու՞ թողեցիր ինձ:» Այսպիսի հուսահատ կոչերը, եթե մենք ընդունենք որպես փաստարկ, որ նրանք ունեն, ապացուցում են, որ խաչված անձը չէր ցանկանում մահանալ խաչին: Ավելին հավանական է, որ պատառը ունի ակնհայտ վկայություն, որ խաչվող մարդը չի կարող լինել Հիսուս Քրիստոսը, քանի որ այսպիսի հուսահատ կոչերը և խուճապը վայել չէ Աստծո մարգարեյին, թող միայն մեկը հայտարարվի Աստված:

ՀԻՆՉԵՐՈՐԴ. Ըստ Մարկոս 14:50-ի, խաչելությանը, Հիսուսի աշակերտներից ոչ ոք ականատես չի եղել, քանի որ «... նրանք բոլորը լքեցին նրան և փախան:»⁸³ Նմանապես, ոչ Ավետարանի և Գրեթի հեղինակները ականատես չեն եղել խաչելությանը, այլ կերպ, չկա ոչ մի ականատես: Այսպիսով, պատմության աղբյուրները կասկածելի են, մանավանդ եթե հաշվի առնենք, որ Կանոնական Ավետարանները իրենք տարբերվում են միմյանցից, որպես խաչելության ճշգրիտ մանրամասներ, սկզբից մինչև վերջ:

---

⁸³Քանի որ մենք լավ կարծիք ունենք Հիսուսի աշակերտների մասին, մենք պետք է եզրակացնենք երկու տարբերակներից մեկը. կամ այս տեքստը մեկ այլ բացատրություն է և իրական տեքստի հետ կապ չունի, կամ, եթե այն ճիշտ է, աշակերտները իրոք, հեռացել են. քանի որ նրանք հասկացել են, որ խաչվողը Հիսուսը չէր, ամեն դեպքում արդյուքը նույնն է:

ՎԵՑԵՐՐՈՐ. Արյուն թափելու գաղափարը անհրաժեշտ է, մեղմելու Աստծո ցասումը, որը եկել է Քրիստոնեություն, Աստծո տարրական պատկերացումից, որպես ամենահզոր սատանա:Ոչ մի տրամաբանական կապ չկա մեղքի և արյան միջև:Այն, ինչ մաքրում է մեղքերը արյունը չէ,այլ զղջումը,անկեղծ ապաշխարությունը, մշտական մերժումը չարիքի և մշտական պայքար կրելու Աստծ կամքը, ինչպես լուսաբանվել է մեզ մարգարեներից: Ավելին, երբ Հիսուսին հարցրեցին հավերժ կյանքի ուղղին, նրա պատասխանն էր չէր հավատք առ իր անձը, որպես փրկիչ, ով արյուն է թափել: Փոխարենը այն «... սակայն, եթե մտնեք կյանք, պահեք պատվիրանները:» (Մատթեոս 19:17)

Փրկության քրիստոնեական սխեման ոչ միայն բարոյական և ռացիոնալ չի հնչում, այլև,նույնպես, հակասում է Հիսուսի խոսքերին, ով եկավ փրկելու մարդուն մեղքից, իր ուսմունքով և իր աստվածային կյանքի օրինակով, այլ ոչ թե նրանց համար խաչին մտածված մահով և առաջարկելով իր արյունը նրանց մեղքերի համար: Նրա առաքելությունը էր մեղսագործին քավության կոչելը, ինչպես նրանից առաջ բոլոր մարգարեներն էին անում: Նա երբեք չի ասել, որ եկել է քավելու մարդկային մեղքը:Այս նշված է Մատթեոս 4: 17-ում, ինչպես ասվում է Հիսուսի

մասին.« Այն ժամանակից, երբ Հիսուսը սկսեց քարոզել և ասել, Քավեք, քանի որ երկնային արքայությունը ձեռքում է:»Իրոք, անհասկանալի է,որ Աստվածաշունչը ծայրահեղության է հասնում և չարաշահում է Հիսուսին, դարձնելով նրան հերյուրանք:Պողոսը ասում է. « Քրիստոսը հատուցում է մեզ օրենքի հերյուրանքից, որը դարձել է անեծք մեր համար. քանի որ գրված է, անիծված է ամեն ոք, ով կախված է ծառից:» (Գաղաթեացիներ 3:13)

Քավության դոգման, ինչպես Քրիստոնեական նախկին դագմաները, ծագում են հնագույն հեթանոս կրոններից:

Ըստ Արթուր Ֆինդլեյի «Ճշմարտության ժայռը, էջ. 45» գրքի, գոյություն ունեն 16 անուն իրենց ժողովուրդներից, ովքեր եկել են քավության և փրկության: Նրանցից են. Եգիպտական Օսիրիսը (1700 Մ. թ. Ա), Բաբելոնյան Բաալը (1200 Մ. թ. Ա), Չինական Բուդդան (560 Մ.թ.Ա,)Հինդու Քրիշնան (1000 Մ.թ.Ա), Թիբեթյան Անդրան (725 Մ.թ.Ա) և Պարսկական Միթրան (400 Մ.թ.Ա):

Քավության դոգման, ոչ միայն անարգում է ռացիոնալ մտածելակերպը, այլև խթանում է մարդկանց բարի արարքներին և ստիպում է գործել չարիք, սպանություն, գողություն, բռնաբարություն և

անառակություն: Պողոսը թերագնահատում է Հիսուսի քարոզած պատվիրանների կարևորությունը և հայտարարում է. «Ջետևաբար, մենք եզրակացնում ենք, որ մարդ արդարացվում է հավատքով, առանց օրենքի, արարքների:» (Ջոմեացիներ 3: 28) Նա նույնիսկ ասաց, որ Աբրահամին չեն օգնել իր արարքները (Ջոմեացիներ 4:2) Այսպիսով, հենց Պողոսն էր, ով քավությունը դարձրեց հասանելի միայն Քրիստոսի խաչելության հավատքով: Ի՞նչ կլիներ մարդկության իրավիճակը, եթե նրանք հավատային այս գաղափարին:

Պողոսի հայտարարության պատասխանը տրվեց Հիսուսից. « Տանկացած ոք, ով կխախտի այս ամենաքիչ պատվիրաններից մեկը և կսովորեցնի մարդկանց այդպես, նա ամենաքիչը կկոչվի երկնային թագավորությունում, սակայն, ով գործի և սովորեցնի նրանց, նույնը կկոչվի հոյակապ, երկնային թագավորությունում:» (Մատթեոս 5: 19)

Իսլամը մերժում է քավության դոգման: Այն հայտարարում է, որ մեղքերի ներումը չի կարող ձեռք բերվել որևէ մարդու տանջանքի կամ զոհաբերության շնորհիվ, այլ միայն Աստծո շնորհով և անձի անկեղծ ապաշխարությամբ, անդադար ջանքերով խուսափելու չարիքից և գործելով բարիք: Ավելին, եթե գործած մեղքերը ներառեն անարդարությունն ընդդեմ

մարդու իրավունքների, ապա այդ իրավունքները կտրվեն ետ, նրանց ճշմարիտ տերերին և պետք է փնտրել թողութուն, երբ որ հնարավոր է:

Ղուրանը խոստանում է քավություն բոլոր նրանց, ովքեր հավատում են Աստծո միակությանը և բարի արարքներ են գործում. «Այո, հակառակը, ով հպատակում է իրեն իսլամում, Ալլահին, լինելով բարիք գործող, կունենա իր պարզևը իր Տիրոջ հետ: Եվ ոչ մի վախ չի վերաբերի նրան, ոչ էլ նա կվշտանան:» (2: 112) Ալլահն նույնպես ասաց Ղուրանում. «Յուրաքանչյուրը, ով հույս կունենա հանդիպել իր Տիրոջը, թող գործի առաքինի արարքներ և չզուգակցի որևէ մեկին իր Տիրոջ երկրպագության հետ:» (18: 110)

Ձեյմա 2: 14 և 17-ը համաձայնեցված է և իսլամի և պատվիրանների հետ, այն ասում է. «Ի՞նչն է շահեկան, իմ եղբայրներ, չնայած մարդը ասում է, որ նա ունի հավատք և չունի արարքներ: Կարո՞ղ է արդյոք հավատքը փրկել նրան. ...: Նույնիսկ եթե հավատք, սակայն այն չունի արարքներ, մեռած է, լինելով միայնակ:»

ԻՍԼԱՄ. ԲՈԼՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐԻ ՄԻԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԿՐՈՆԸ

Վերոհիշյալ քրիստոնեական դոկտրինաների անաչառ ուսումնասիրությունը, կարող է հանգեցնել միայն մեկ

եզրակացության, այն է, որ նրանք երկուսն էլ ոչ ռացիոնալ են և հակասում են Յիսուսի ուսմունքին: Եական է իմանալ, որ Յիսուսի երկինք համբարձվելուց անմիջապես հետո, շատ տարիներ, նրա հետևորդները համարում էին նրան Աստծո մարգարե: Վերոհիշյալ դոկտրինները երևան եկան շատ տարիներ անց, որը ակնհայտ ցուցում է, որ Քրիստոնեական եկեղեցու կազմավորումը հիմնված էր Յիսուսի իրական ուղերձի և նրանից առաջ եղած մարգարեների ուղերձների զգալի շեղման վրա:

Հավատալ Աստծո միակությանը և երկրպագել միայն Նրան, կանոն է: Աստծո հետ զուգահեռ ուրիշներին երկրպագելը ի հայտ եկավ մարդկության պատմության մեջ, ավելի ուշ: Մարդկության հոր, Ադամից հետո, տաս դար, մարդ արարածը երկրպագում էր միայն Աստծուն, Ալլահին: Մարգարե Նոյի դարաշրջանում գերադասելի եղավ երկրպագել կուռքերին: Այդ, մարդկանց ավելորդ նախաձեռնությունն էր, մեծարելու իրենց միջից, մի քանի մահացած առաքինի անհատների: Այնուհետ Նոյին Աստված ուղարկեց ուղղորդելու իր ժողովրդին ետ, ճիշտ ուղղի և ետ կանչի նրանց երկրպագելու միայն Ալլահին: Դրանից հետո, Նա ուղարկեց մարգարե, մարգարեյի ետևից տարբեր ազգերին, քարոզելու

նույն հիմնական ուղերձը, որ չկա աստված արժանի երկրպագության, բացառությամբ Ալլահից:

Բոլոր մարգարեների հիմնական ուղերձը չէր մարդկանց կոչել հավատալու Աստծո գոյությանը որպես Գերագույն Արարած և ճանաչել Նրան որպես Արարիչ, Մատակարար և Պաշտպան աշխարհների, քանի որ նույնիսկ բազմաստվածները գիտեյին, որ Աստված գոյություն ունի և երբեք չէին կասկածում, որ այսպիսին է իրավիճակը:⁸⁴ Միայն նրանցից ոմանք, շինծու մերժեցին Աստծո գոյությունը: Կային այնպիսիներ, ովքեր երկրպագում էին Աստծուն, բարիք գործելով, նրանք նույնպես աղոթքներ էին նվիրում Նրան, դժվարին պահերին: Սակայն, հանգիստ պահերին նրանք այդպես էին անում հաշտարարների և բարեխոսների միջոցով: Մարգարեները կոչեցին նրանց վերադառնալ

---

⁸⁴ Աթեիզմը սկսեց տարածվել Քրիստոնյա հասարակությունում տասնութերորդ և տասնիններորդ դարերում: Պատճառներից մեկը եկեղեցական մանիֆեստների անարդարություններն էին, մարդկանց ստրկացումը, նվաստացումը և չարաշահումը, հանուն «Աստծո»: Քրիստոնեությունը հակամարտեց պատճառի և մարդկային կարիքների հետ: Եկեղեցին պայքարեց ընդդեմ գիտական զարգացման և կեղեքեց գիտնականներին, պատճառ դառնալով մարդու և հավատքի բաժանման: Հետևաբար մարդիկ դարձան ավելի հետաքրքրված նյութական աշխարհով և սկսեցին հետևել իրենց բնական աշխարհիկ գայթակղություններին: Պատճառի և համատեղելիության բացակայության շնորհիվ, հավատքը կազմալուծվեց և կրոնի դերը կյանքում դարձավ ոչ արդիական:

առ Աստված և խնդրել միայն Նրան, առանց հաշտարարների կամ բարեխոսների և հանգիստ, և դժվար պահերին:Եվ որովհետև միաստվածությունը առաջատար և ամենակարևոր պարտավորությունն էր և հիմքը,որը վավեր և ընդունելի էր դարձնում արարքները, մենք գտնում ենք, որ բոլոր մարգարեները սկսեցին կոչել իրենց ժողովուրդներին ասելով. «Երկրպագեք Ալլահին, դուք չունեք ոչ մի ուրիշ աստվածություն, բացառությամբ Նրա:» (Ղուրան 7: 65) Ալլահը նույնպես ասաց Ղուրանում (16: 36) «Եվ Մենք անկասկած ուղարկել ենք ամեն ազգին մարգարե, ասելով, ' Երկրպագեք Ալլահին և խուսափեք Տաղութից, կեղծ աստվածներից:» Եվ տարբերակ 21:25 –ում այն ասում է. «Եվ Մենք չենք ուղարկել ձեզ որևէ մարգարե, բացառությամբ, որ Մենք լուսաբանել ենք Նրան,որ չկա աստվածություն, բացի Ինձանից,այսպիսով, երկրպագեք Ինձ:» Յետևաբար, ակնհայտ է, որ Իսլամը, (հպատակություն Ալլահին), միշտ եղել է Աստծո բոլոր մարգարեների և առաքյալների կրոնը, սկսած Ադամից, մինչ Մուհամեդ: Իսլամը, իրավմամբ Նոյի, Աբրահամի, Մովսեսի և Ջիսուսի կրոնն էր:Ըստ Իսլամի, բոլոր մարգարեները եղբայրներ են և չպետք է լինի որևէ տարբերություն Նրանց միջև:Ինչ վերաբերում է այն մարդկանց, ովքեր հետևում են իրենց ժամանակների մարգարեյի ուղղորդությանը և երկրպագում են Աստծուն, ինչպես

որ հարկն է, նրանք բոլորը համարվում են Մուսուլմաններ և Դրախտը կլինի նրանցը:

Իսլամը վերահաստատվեց իր իրական իրավիճակով, նույն անփոփոխ ուղերձով, որը Աստված լուսաբանել է իր բոլոր Մարգարեներին: Իսլամը այդ ուղերձի շարունակությունն է, որը Էոթյամբ մեկն է: Չնայած Ալլահը ի սկզբանե հասցեագրել է այն հատուկ ցեղի, մարդկանց կամ ժողովրդի իրենց մարգարեների միջոցով, որոշակի ժամանակահատվածում այն սխալ է մեկնաբանվել և միախառնվել է սնոտիապաշտության, կեղծ հավատքների և ծեսերի հետ, որոնք հայտագործվել են մարդկանց կողմից: Այս պատճառ հանդիսացավ իրական կրոնի այլասերման, վերափոխման սնոտիապաշտության և անիմաստ ծեսերի:

Իսլամը, ինչպես լուսաբանվել է Մարգարե Մուհամեդին, միաստվածության գաղափարի վերածնունդ է, որը ուսուցանվել է Հիսուսի և նրան նախորդող Ալլահի բոլոր մարգարեների կողմից: Իսլամը ուղերձ է ամբողջ մարդկությանը, մինչ ժամանակի վերջը այլ ոչ թե որոշակի խմբի, ինչպես նախորդ մարգարեների դեպքում էր:

Իսլամը մերժում է աստծո անարգել հերյուրելու աստվածային հավատքները և վերահաստատում է Աստծո իրական գաղափարը, որ Նա միակ Արարիչն է,

Մատակարարը և տիեզերքում ամենի Կառավարողը և ում վերագրում է կատարելությունը: Այս հանգեցնում է անհրաժեշտության, որ Նրան, Միակին պետք է երկրպագել: Ավելի, Նրան պետք է երկրպագել այնպես, ինչպես Նա է հրամայել, այլ ոչ թե հայտագործված ծեսերով և երկրպագման գործողություններով: Նա միակն է, ում պետք է ուղղել աղոթքները: Եվ ինչպես Աստծո միակության փաստը հաստատում է նրա հզորությունը և ամենակարևոր կերպար լինելը, այնպես էլ Նրա հետ զուգընկեր տալը ծանրագույն մեղք է: Այդ միակ աններելի մեղքն է Աստծո կողմից, մինչ անձը չմեղանչի Նրան, մինչ մահը: Նա ասաց Ղուրանում. **«Իրոք, Ալլահը չի ներում իր հետ զուգընկեր տալը, սակայն Նա ներում է այն, ինչ ավելի քիչ է, քան այդ, նրանց ում Նա է ցանկանում:»** (4: 48) Ավելին, այն մեղք է, որը մարդուն զրկում է Դրախտից և հետևաբար տանում է այն մարդուն, ով գործել է այն, հավերժություն, Դժոխք: Այս մասին է ասել Յիսուսը, ինչպես մեջբերում է Ղուրանը (5:72) **« Իրոք, ով ուրիշին զուգընկեր է տալիս Ալլահին, Ալլահը արգելում է նրան Դրախտը և նրա ապաստանն է Կրակը: Եվ սխալ արարքներ անողների համար չկա որևէ օգնական:»**

Ցանկացած երկրպագման գործողություն, որը ուղղված չէ Աստծոն մեղք է, որը զրոյացնում է բարի

արարքները: Դուրանը հաստատում է. **«Սակայն, եթե նրանք ուրիշներին գուզընկեր տան Ալլահին, ապա անարժեք կլինի նրանց համար այն, ինչ նրանք անում էին:»**(6:88)

Իրոք, Աստվածը մեկն է, ում մոտ փնտրում են բոլոր կարիքները, առանց բարեխոսների, մեկը, ումից կախում ունեն բոլոր արարածները, ամբողջ տիեզերքի Արարիչը և Պահապանը, Ամենաներողը, Ամենագթասիրտը, Ամենաբարձրյալը, Ամենի Գիտակը:

Մեջբերելով Իտալացի հայտնի արևելագետ Դոկ. Լաուրա Վեջիա Վագլիերիին ⁸⁵, ով գրում է. «Ի շնորհիվ Իսլամի, հեթանոսությունը իր տարբեր դրսևորումներով պարտվել է: Տիեզերքի գաղափարը, կրոնի գործունեությունը և հասարակական սովորույթները, ազատվել են ամեն անհեթեթությունից, որը վատթարացնում էր դրանք և մարդկային մտքերը ազատվում է նախապաշարմունքից: Վերջապես, մարդկությունը գիտակցեց իր արժանապատվությունը և խոնհարեց իրեն Արարչի, Տիրոջ, ամբողջ մարդկության Տիրակալի առջև:» Եւ շարունակում է. « Ոգին ազատվեց

---

⁸⁵ «Ափոլոջիա դել Իսլամիսիմո» թարգմանվել է անգլերեն որպես « Իսլամի Մեկնաբանություն», գրված Դոկ. Քասելիի կողմից, էջ. 33-34

Նախապաշարմունքից, մարդու ցանկությունը ազատվեց կապերից, որոնք կապում էին նրան ուրիշ մարդու, կամ ուրիշներին այսպես կոչված թաքնված ուժերի հետ:Քահանաները, առեղծվածների կեղծ պահապանները, քավության միջնորդները և բոլոր նրանք, ովքեր ձևացնում էին իրենց միջնորդներ Աստծո և մարդու միջև և հետևաբան հավատում էին, որ նրանք իշխանություն ունեն մյուս մարդկանց ցանկությունների վրա,ընկան իրենց պատվանդաններից:

Մարդ դարձավ միայն Ալլահի ծառան և մյուս մարդկանց նկատմամբ նա ունի միայն պարտավորվածություններ, ինչպես մեկ ազատ մարդը մեկ ուրիշ ազատ մարդու:Մինչդեռ նախկինում մարդիկ տառապում էին հասարակական տարբերությունների անարդարություններից,հսլամը հայտարարեց հավասարություն մարդկային էակների միջև:Յուրաքանչյուր Մուսուլման տարբերվում է մյուս մուսուլմանից, ոչ թե ծագումով կամ ուրիշ գործոնով, որոնք կապված չեն նրա անհատականության հետ, այլ Ալլահից նրա մեծ վախով, իր բարի արարքներով, բարոյականությամբ և ինտելեկտուալ հատկանիշներով:» Նա նույնպես նշեց իր գրքում. «Ուստի, ոչ բռնությունը, ոչ էլ քարոզիչների ճնշումը չեն ազդել հսլամի արագ և հզոր տարածմանը, այլ ամենից վեր է, փաստը, որ այս Գիրքը ներկայացված է

Մուսուլմաններից, ազատությամբ ընդունելու կամ մերժելու այն, Ալլահի Գիրքն է, ճշմարտության խոսքը, ամենամեծ հրաշքը, որ Մուհամեդը կարող էր ցույց տալ նրանց, ովքեր կասկածանքի մեջ են և նրանց, ովքեր մնում են համար:» Նա շարունակեց. « Այս ուղերձի ուժը իր բյուրեղյա մաքրությամբ պարզության և հոյակապ հեշտության մեջ է, քանի որ Իսլամը հասնում է մարդկանց հոգիները, առանց երկար բացատրությունների կամ ներառված ծեսերի:»

Եվ ինչպես հայտնի պատմաբան Առնոլդ Զ. Թոյնոբին նշում է. «Իրոք, ես հրավիրում եմ աշխարհին որդեգրել Իսլամական եղբայրությանն հավասարության սկզբունքները: Աստծո միակության դոկտրինը, որը բերել է Իսլամը, աշխարհը միավորելու ամենահոյակապ օրինակներից մեկն է: Իսլամի շարունակականությունը ամբողջ աշխարհին հույս է ներշնչում:»⁸⁶

---

⁸⁶Քաղաքակրթությունը Փորձության մեջ', Նյու Յորք, Օքսֆորդ Զամալսարանի Տեղեկատվություն, 1948թ.

**ԻՄ ՎԵՐՁՆԱԿԱՆ ՔԱՅԼԸ ԴԵՊՈՒ ԻՍԼԱՄ.
ՅԻՍՈՒՄԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԻՄ
ԻՍԼԱՄԻ ԴԱՎԱՆԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ.**

Նախորդ գլուխների տեղեկատվության նույնիսկ մի փոքր մասը բավարար է ճշմարտությունն փնտրողին ընդունել իսլամի ստուգությունը և տեսնել չափը, թե որքան է քրիստոնեությունը տարբերվել և հակասել Մարգարե Յիսուսի ուսմունքին: Մինչդեռ, ես չեի կարող որևէ որոշիչ քայլ անել, հեռացնելու ինձ այն ուղղուց, որը եկեղեցին էր ուրվագծել ինձ համար: Իմ «թալիսմանը» միշտ ինձ հետ էր, որտեղ էլ որ ես լինեյի: Այս փոքրիկ ծրարում, որ ես միշտ կրում էի, կային յոթ փոքր խաչեր և Յիսուսի ենթադրյալ պատկերը և արձանիկը: Ես զգում էի, որ եթե երբևէ ես այն մի կողմ դնեմ, որևէ վատ բան կպատահի ինձ: Այդ պատճառով, ես երբեք չեի տեղափոխում այն, պահում էի միշտ իմ գրպանում էր:

Մեկ օր, երբ ես վերանայում էի գրականությունը, որը ստացել էի մզկիթից, ես ընթեցեցի երկու պնդում, որոնք լցրեցին իմ սիրտը ուրախությամբ և հրճվանքով: Արցունքները հոսեցին իմ աչքերից և ես ասացի. «Իմ Տեր, այս է ճշմարտությունը, այս է պատասխանը, որը ես երբևէ չեի կարող գտնել:»

Այդժամ, ես պետք է խոստովանեմ ընթերցողին, որ մինչ այդ պահը ես չէի հավել կամ ընթերցել Ղուրան: Ես չէի տեսել կամ հավել որևէ լեզվով դրա կրկնօրինակին և Ղուրան անունը իմ բառարանի մաս չէր: Վճռական, ազդու, պարզ և հստակ ձևով, ես ընթացեցի ուսումնական ուղեցույցում, որ ես ստացել էի մզկիթից. **«Նրանք ասացին պարծենալով, «Մենք սպանել ենք Յիսուս Քրիստոսին, Մարիամի որդուն, Ալլահի Մարգարեյին:» Սակայն, նրանք չեն սպանել նրան, ոչ էլ նրանք խաչել են նրան. ...»** (Ղուրան 4: 157)

Այստեղ ես դադարեցի ընթերցել և կրկնեցի մի քանի անգամ. «... նրանք չեն սպանել նրան, ոչ էլ նրանք խաչել են նրան:» Այդ պահին երբ ես ընթերցում էի այդ պնդումները, ես զգացի, որ Աստված պատասխանում է հարցին, որ ինձ ստիպեց կասկածել իր հզորությանը տրամաբանական և համոզիչ պատասխանի բացակայության պատճառով:

Չեչտ չէր գտնել այս պատասխանը: Ես ստիպված էի մրցել շատ ուրիշ ուսանողների հետ, վաստակելու կրթաթոշակը: Ես ստիպված էի ճամփորդել հազարավոր մղոններ դեպի Վաշինգտոնի նահանգ, Ամն-ի արևմտյան մաս: Ես ստիպված էի սովորել խոսել և ընթերցել անգլերեն, և լինելով Լատինական Ամերիկայից, ես ստիպված էի ունենալ կերպար, որը

ընդունելի էր Սիեթլի մուսուլմաններին, որպեսզի կարողանամ գտնել այս երկու պնդումները: Հնարավորությունները, որ այս տեղեկատվությունը կհասնի վենեսուելացու ձեռքը 1978 թվականին, աննշան էր: Ամեն դեպքում, ինչ որոշված է Ալլահից, պետք է իրականանար: Այդ վայրկյանները, մինչ ես հրճվում էի այդ ավետիսով, ես խոսեցի Աստծո հետ և ներում խնդրեցի Նրանից: Ես ցանկանում էի թռչել այս նորությունով Վենեսուելա և տալ այն իմ ընտանիքին և մնացած ամբողջ աշխարհին:

Այն կարծես կատարվում էր ֆիլմերում: Իմ մեծ հերոսը, ֆիլմի լավ տղան, իմ սիրելի մարգարեն, Հիսուսը Նազովրեթցին, ում ես սովոր էի աղոթել օրը երկու անգամ, իմ տան փոքրիկ խորանում, չէր խաչվել:

Ինձ թվաց, կարծես խաչի ծանրությունը, որը կրում էր Հիսուսը Գողգոթա Լեռ, անհայտացավ և մասնատվեց նույն ձևով, ինչպես շինությունը և ամուր լեռներն են մասնատվում, երբ կազմալուծվում են պայթուցիկով:

Ինչը հետևեց այս հայտնագործությանը, ավելի պակաս էական չէր: Ես պատճառ ունեցա և ասացի. «Եթե այս ճշմարտությունն է, ապա, այս կրոնը ճիշտն է:» Քսան տարի, ինձ ասել էին, որ Հիսուսին սպանել են: Ինձ տանում էին մի ճամփորդության, որը չունեի որևէ այլ ընտրանքնային ուղիներ Այժմ, մեկ այլ ուղղի է բացվել ավելի տրամաբանական պատասխանով և

այժմ ամենը ավելի պարզ էր դառնում և գլուխկոտրուկի վերջին մասը հասանելի էր:

Այս, հրաշքների վերջին արդյունքն էր, որ Հիսուսը ներկայացրել էր Ալլահի հզորությամբ: Մարդը, ով, Ալլահի կամքով, վերադարձրեց կույրի տեսողությունը, ով քայլեց ջրի վրա, բուժեց բորոտին, ստիպեց կաղին քայլել, բազմապատկեց հացը և ձուկը, կերակրելու հազարավոր մարդկանց և ով կյանք տվեց մահացածին, անկասկած, չէր կարող խաչվել: Մեկ անգամ ևս, ես հիմնավորվեցի և լուծեցի ամենը, ես ցանկանում էի պատկանել այս կրոնին, ես ցանկանում էի լինել մուսուլման:

Նույն կերպ, ինչպես խաչի ծանրությունը մասնատվեց, այնպես էլ անմիջապես Կիրակի օրը Հիսուսի համբարձումը, Սուրբ Շաբաթը, Չատիկը, Բարի Ուրբաթը, Յոթ Եկեղեցիների այցելությունը, խաչի Կայանները, Ուրբաթ Օրերի պահքը, այդ օրերին ձկան օգտագործումը մսի փոխարեն մասնատվեցին և ես գիտակցեցի, որ այդ ամենը սուտ էր: Թալիսմանի հզորությունը անհայտացավ: Երիտասարդի տրամաբանական միտքը, ով ուսանում էր դառնալու ինժեներ, այժմ ազատ էր մերժելու այդ բոլոր անհիմն սովորույթները, որոնք հիմնված էին Աստծո մարդ դառնալու ոչ ռացիոնալ գաղափարին, ով մահանում է մարդկանց մեղքերի համար: Որպես երիտասարդ, ով

մասնագիտությամբ հրշեջ էր և փրկում էր կյանքեր և ունեցվածք և ով, չէր ձեռք բերել ծխելու և խմելու թերությունը, Նույնիսկ այն դեպքում, երբ այդ հասարակության Նորմա էր, ես այլևս չէի կարող ընդունել այս խաբեությունները:

1979 թվականի ամռանը, ես անցա այլընտրանքային դասընթաց Օկլահոմայի Պետական Համալսարանում, որը հետագայում լուսավորեց Նոր ուղղին, որը ես սկսեցի: Դասընթացը կոչվում էր «Իսլամական Մշակույթը:» 1979 թվականի ամռան վերջին, ես վերադարձա Սիեթլ և Նույն իմամի մոտ, ով տվել էր ինձ Իսլամական գրականություն, ես պաշտոնապես ընդունեցի Իսլամ, արտաբերելով հավատքի վկայությունը, Շահադան:

Ես մինչ այժմ հիշում եմ, ինչպես էր իմամը հարցնում ինձ. «Դու համոզված ես, որ ուզում ես ընդունել Իսլամ:» Ես ասացի. « Այո:» Այնուհետ նա պնդեց. « Նույնիսկ այն դեպքում, երբ քո անձնագրում կգրվի, որ դու մուսուլման ես:» Ես ասացի. « Նույնիսկ այդպես:» Ապա նա ասաց. «Եթե դու համոզված ես, որ դու այդ ցանկանում ես, ապա կրկնիր իմ ետևից. Ես վկայում եմ, որ ոչ ոք չունի իրավունք երկրպագվելու, բացառությամբ Ալլահի և ես վկայում եմ, որ Մուհամեդը Ալլահի Մարգարեն է:» Ես վկայեցի անգլերեն և այնուհետ արաբերեն, կրկնելով այն

իմամի ետևից, այսպիսով, անելով իմ վերջին քայլը
դեպի հսկամ:

ԻՆՉՊԵՍ ԻՍԼԱՄԸ ԱՉԴԵՑ ԻՄ ԿՅԱՆՔԻՆ

Անկասկած, փոփոխությունները ներառում են որոշակի ճշգրտումներ և իմ դեպքը բացառություն չէր: Ընդունելով հսկամ, ես խոստացա Ալլահին, անել ամեն հնարավորը, ուսանել այնքան, որքան հնարավոր է այս կրոնի մասին: Լինելով համեմատաբար երիտասարդ և ավարտելով իմ առաջին տարին Օկլահոմայի Պետական Յամալսարանում, ես ամուսնացա մի երիտասարդ մուսուլմանուհու հետ: Սթիվոթերում, Օկլահոմայում, հսկամական կենտրոնը նշանակեց իմ առաջին ուսուցչին: Եղբայր Ֆայզը Պաղեստինից, թող Ալլահը օրհնի նրան և պարգևատրի նրան այնի համար, ինչ նա սովորեցրեց ինձ, նվիրում էր շատ ժամանակ սովորեցնելու ինձ աղոթել, և հսկամի մյուս սյուները, հավատքի սյունը, կյանքը մահից հետո, Յարության օրը և շատ ուրիշ թեմաներ: Ես մինչ այժմ հիշում եմ մեծ ազդեցությունը, որը ես ունեցա, մահից հետո կյանքի քննարկման ժամանակ: Իմ քրիստոնյա լինելու ընթացքում, ոչ ոք երբեք չէր սովորեցրել ինձ որևէ նմանատիպ բան և այդպիսի մանրամասնությամբ: Մահը միշտ առեղծված էր ինձ համար:

Ես չգիտեյի ինչ կպատահեր ինձ, երբ իմ մարմինը հանձնվեր հողին: Իսկամում, ես գտա մանրամասն պատասխաններ: Երբ մարդը մահանում է, նրան

պետք է հուղարկավորել Մարգարե Մուհամեդի ցուցումների համաձայն: Մարմինը պետք է լվացվի ամբողջովին և օծվի: Այնուհետ այն փաթաթում են սպիտակ երկու կտորով և հողին են հանձնում առանց դագաղի, Մեքքայի ուղղությամբ: Հանգուցյալը կլսի կենդանի մարդկանց ոտնաձայները, երբ նրանք հեռանան գերեզմանից և տեղյակ կլինի, որ նրան միայնակ են թողել: Դրանից քիչ անց, երկու հրեշտակներ կգան գերեզման և կհարցնեն.

1. Ո՞վ է քո Տերը:

2. Ո՞րն է քո կրոնը:

3. Ո՞վ է քո մարգարեն:

Մարգարե Մուհամեդը բացահայտեց, որ հավատացյալը դժվարություն չի ունենա պատասխանելու ճիշտ այս հարցերին, մինչ անհավատները չեն կարողանա պատասխանել դրանց: Բացի այդ, ըստ մարդու կյանքի ընթացքում գործած արարքների, նա կզգա կամ Դրախտից եկող մեղմ հովիկ, կամ Դժոխքից եկող կիզիչ քամի: Հանգուցյալը կմնա այս վիճակում մինչ Հարության Օրը:

Եղբայր Ֆայզի ներկայացրած տեղեկությունը պարզաբանեց իմ կասկածները այն մարդկանց մասին, ովքեր ոճիր էին գործել և իրենց աշխարհիկ

կյանքի ընթացքում չէին պատժվել: Այն նույնպես բացատրում է, թե ինչու է Ալլահը մարդ արարածին տալիս շատ հնարավորություններ մեղանչելու և նոր կյանք սկսելու, մինչև նա դեռ ապրում է: Այն, Աստծո ամենամեծ արդարության պարզ նկարագրությունն է իր արարածներին: Ես մտածեցի, որ ես խորապես հասկացա ժամանակավոր և հավերժ կյանքի գաղափարները: Մինչ Կաթոլիկ եկեղեցում ես սովորեցի, որ Հիսուսը մահացել է փրկելու մեզ, Իսլամում ես սովորեցի, որ յուրաքանչյուրը պատասխանատու է իր իսկ արարքների համար և ըստ դրա էլ կպատժվի կամ կպարգևատրվի: Այս այնքան տրամաբանական էր հնչում, որ իմ հոգին համոզվեց դրանում:

Այս նոր գիտելիքը փոխակերպում էր իմ բոլոր նախորդող տեղեկությունները, ինչպես նաև առավելության իմ զգացումը:

Ես սկսեցի ավելի շատ ժամանակ տրամադրել ուսումնասիրելու կրոնը: Երբ իմ վաղ առավոտյան մարզումները սրահում սկսեցին հակամարտել առավոտյան աղոթքների հետ, ես դադարեցի, տալով առավելությունը իմ աղոթքներին:

Մինչ Իսլամ ընդունելը, շատ տարիներ, ես ոգեշնչող երաժիշտ էի, ով մասնակցում էր երաժշտական համերգների, նվագելով կիթառ և երգելով: Սակայն,

ընդունելով հսլամը, ես դադարեցի երկունս էլ և նվիրեցի ժամանակը Ղուրանի Արաբերեն ընթեցմանը, որը հանդիսանում էր լուսաբանման բնօրինակ լեզուն: 21 տարեկանում ամուսնացած մարդու և ինժեներիայի ուսուցման պատասխանատվությունը, ժամանակ չէր թողնում այլ գործունեությունների համար: Սակայն, Ալլահի ուղղորդությամբ, նոր կրոնին իմ կապվածությունը աճեց և ես ցանկությունս հայտնեցի սովորեցնել այն քիչը, որ ես գիտեյի:

Երբ ես վերադարձա Վենեսուելա, իմ ընտանիքը ոչինչ չգիտեր հսլամի մասին: Նրանք սովոր էին դիտել, թե ինչպես եմ ես աղոթում առանց քննադատության, կամ մեղադրելու իմ գործողությունները: Ես ԱՄՆ-ում էի ավելի քան չորս տարի, այսպիսով իմ ծնողների, եղբայրների և քույրերի հետ վերամիավորման ուրախությունը գերիշխեց և նրանք ընդունեցին ինձ այնպես, որ ես կամ:

Վենեսուելայում, իմ աշխատատեղը, ես թույլտվություն խնդրեցի տնօրենից, աղոթելու հինգ րոպե իմ գրասենյակում: Գործնականորեն, 1982 թվականին ես միակ Վենեսուելացի մուսուլմանն էի նավթային արդյունաբերության բնագավառում: Ես խնդրեցի Ալլահին օգնել ինձ հաստատուն և ամուր մնալու, քանի որ գայթակղությունը հայտնվում է ամենուր ավելի ու ավելի հաճախ: Ալլահի

բարեգթությամբ և ողորմությամբ, ես կարողացա մնալ անսասան:

Այսօր, համարյա երեսուն տարի անց, այն պահից երբ ես ընդունեցի Իսլամ, ես զգացի մեծ երջանկություն, որ ես որոշեցի դառնալ մուսուլման: Ես ավելի եմ բավարարվում, երբ ես տեսնում եմ, թե որքան շատ մարդ իմ շուրջ ընդունում են Իսլամ, ամեն օր: Փառք Ալլահին, ամեն գոյության Տիրոջը, ես գտա, որ Իսլամը ամենաարագ աճող կրոնն է աշխարհում: Փաստորեն այն գործող հետևորդների ամենամեծ քանակությունն ունի ⁸⁷չնայած իր քարոզիչների մատչելի համեստ միջոցների, համամատած մյուս կրոնների հետ, ինչպիսիք են քրիստոնեությունը: Իսլամը տարածվում է հեշտությամբ և պարզ միջոցներով: Քրիստոնեությունը չէր համեմատվի Իսլամի հետ, եթե չլիներ նրա քարոզչական գործունեությունը: Իսլամի և քրիստոնեության պարզ համեմատությունն այն է, որ նրանք երկուսն էլ խոշոր կրոններ են, համեմատած մյուս կրոնների, որոնց հետևորդները պատկանում են որոշակի ազգության, աշխարհով մեկ ունեն հետևորդներ, սակայն Քրիստոնեությունը գրավում է

---

⁸⁷ Գործող մուսուլմանների քանակը անցնում է մյուս կրոնների ներկայացուցիչներից միասին վերցրած: Ըստ Սանդեյ Թայմզի, Բրիտանյայում մզկիթ գնացողները շաբաթվա ընթացքում նվազագույնը 930000- են, համեմատած 916000 եկեղեցի գնացողների: Այս տեղի է ունենում ենթադրյալ Քրիստոնյա երկրում, որտեղ մուսուլմանները փոքրամասնություն են:

սահմանափակ քանակությամբ և միջոցներով: Նրանք գնում են եկեղեցի աղքատություններից ելնելով և նրա առաջարկած նյութական գայթակղության առաջարկներով, որոնք շատ մեծ են: Ինչը աջակցում է այս փաստարկը, այն է, որ եկեղեցիները և այն ինչ նրանք ներկայացնում են, լքված են իրենց հարուստ բնօրրաններում և նրանք գնում են աղքատ երկրներ: Մյուս կողմից, մենք գտնում ենք, որ նրանք, ովքեր ընդունել են Իսլամ աղքատ և անձեռնամխելի, հարուստ և հայտնի, գիտնականների և ուսյալների միջից են: Նույնիսկ նրանք, ովքեր կորցնում են աշխարհիկ շահը, անմիջապես այն բանից հետո, երբ դավանափոխ են լինում Իսլամի, ինչպիսիք են Քրիստոնեական հոգևորականությունը, այդպես են անում:

Յետևաբար, իմ հավատքը ավելի է ամրանում, երբ ես ականատես եմ լինում այն բանի, որ Ալլահի խոստումը աստիճանաբար իրականանում է. **«Նրանք ցանկանում են մարել Ալլահի լույսը իրենց բերաններով, սակայն Ալլահը կատարյալ կդարձնի Իր լույսը, չնայած անհավատները չեն հավանում դրան: Այդ Նա է, ով ուղարկեց Իր Մարգարեյին ուղղորդությամբ և ճշմարտության կրոնով, ապացուցելու այն վեր, բոլոր կրոններից, չնայած նրանց, ովքեր**

գուգակցում են ուրիշների Ալլահի հետ, դուր չէ գալիս այդ:»(Ղուրան 61:8-9)

Յուրաքանչյուրը, ով ընթերցում է Աստվածաշունչը, կարող է նկատել, որ որոշ ուսմունքներ այնտեղից, իրագործվում են մուսուլմանների կողմից միայն: Ըստ Աստվածաշնչի, Ջիսուսը և նրանից առաջ եկած մարգարեները տարածվում էին գետնին, երբ ասդոթում էին Աստծուն (Ճննդոց 17: 3 և Մատթեոս 26: 36,) և միայն մուսուլմաններն են այդպես անում իրենց աղոթքներում այսօր: Նմանապես, միայն մուսուլման կանայք են կրում գլխաշոր, որը նշվում է Աստվածաշնչում, մինչ քրիստոնյա կանանց մեծամասնությունը հակված են չհետևել այս ուսմունքին, անկախ այն փաստից, որ Մարիամը սովորություն ուներ կրելու քող իր գլխին: (Տաղ Սողոմոնի 4: 9 և 1 Կորնթացիներ 11:5)

Նույնիսկ ողջույնը, որը օգտագործում էր Ջիսուսը « Խաղաղություն լինի ձեզ »(Ղուկաս24: 36)օգտագործվում է մուսուլմանների կողմից,մինչ շատ քրիստոնյաներ ողջունում են «Բարև» –ով:Կան շատ ծիսական գործողություններ, որոնք միայն մուսուլմաններն են ի կատար ածում այսօր,ինչպիսիք են վուդուն, աղոթքից առաջ լվացումը, թլպատումը, խոզի մսից և սատկած կենդանու մսից հրաժարվելը և այլն:Ջետևաբար, պարզ է, որ Ջիսուսի և Աստծո

մարգարեների հետևորդները մուսուլմաններ են,
ովքեր հետևում են իրենց ուսուցանված ուսմունքին:

ԻՆՉՊԵՍ ԻՄ ԴԱՎԱՆԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՉԴԵՑ ՄՅՈՒՄՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՆ

Ստանալով այս մեծ պարգևը Ալլահից, ես մեծ ցանկությունն զգացի փոխանցելու Նրա վերջնական ուղերձը Նրանց, ովքեր չէի լսել այդ: Սկզբից այն հաջողության չհասավ: Ոմանք ընդունեցին այն որպես կատակ, մինչ ոմանք էլ ինձ խորհուրդ տվեցին տանել ուղերձը երեխաներին, քանի որ մեծահասակները արդեն հաստատուն էին իրենց ուղղում: Երկար ժամանակ, իմ միակ աջակիցը իմ կինն էր, ով կիսում էր ինձ հետ իմ հավատքը Իսլամում:

1990 թվականին, ես վերադարձա Միացյալ Նահանգներ ստանալու ինժեների մագիստրոսի կոչումը Տեխասի Ջամալսարանում: Եվ այդ ճանապարհորդության ընթացքում ես որոշեցի ավելացնել իմ ջանքերը, քարոզելու Իսլամ: Ես հետևեցի Իսլամական ուսուցողական ծրագրին, որը ես կազմեցի ինձ համար, մատչելի նյութերից, որոնք վերցված էին Բրայան Ջաստատության Իսլամական գրադարանից: Ես գրում էի Վենեսուելայում գտնվող իմ ընտանիքին իմ սովորած ամեն նյութի մասին: Ի ուրախություն ինձ, երբ ես վերադարձա Վենեսուելա 1992 թվականին, որոշ հակիրճ քննարկումներից հետո, իմ ծնողները և մեծ եղբայրներից մեկը ընդունեցին Իսլամ:

Ավելի ուշ, իմ երկու քույրերը, մյուս եղբայրը և նրա որդին նույնպես ընդունեցին հսլամ: Կարակասի նորաբաց մզկիթի տնօրենը խրախուսեց իմ «Կիրակի ծրագրի» մտադրությունը, հրավիրել ոչ մուսուլմաններին այցելել Լատինական Ամերիկայի ամենամեծ մզկիթը: Ես կամավոր համակարգում էի այս ծրագիրը, մզկիթի իմամի հետ և փառք Ալլահին, մեր ջանքերը հաջողության հասան: Մոտ 250 մարդ այցելեց հսլամի մասին իմ առաջին հասարակական դասախոսությանը, որը ես տվեցի վենեսուելացիներին: Միգուցե առաջին անգամ Վենեսուելայում, հրեայի, քրիստոնյաների, աթեիստների և ուրիշ խառնուրդները այցելեցին հսլամի մասին դասախոսությանը: Ծրագիրը այնպիսի հաջողություն ունեցավ, և Ալլահի շնորհով, շատ վենեսուելացիներ ընդունեցին հսլամ:

Կիրակնօրյա ծրագիրը դեռ շարունակվում է և յուրաքանչյուրը, ով հետաքրքրված է, կարող է այցելել այն:

Երբ տաբեր վայրերում ես դասախոսություն եմ կարդում, ես նկատում եմ, որ շատ մարդիկ հետաքրքրված են հսլամով: Ծատ մարդիկ ընդունեցին այս կրոնը, շատ ուրիշներ վերցրեցին մատչելի գրականություն և որպեսզի ընթերցեն այն, այնպես, ինչպես ես արեցի երեսուն տարի առաջ: Ոմանք էլ

ավելի դիմակայում են Իսլամին, ասելով, որ գոյություն ունեն շատ բաներ, որոնցից նրանք չեն կարող ազատվել: Այս պարագայում, ես ցանկանում եմ ասել ընթերցողին, որ երբ անձը ընդունում է Իսլամ, նրա կյանքը չի փոխվում կտրուկ ձևով, հանկարծակի: Այն կարող է, սակայն ոչ միշտ: Չաճախ այն գործընթաց է, որը զարգացում է տալիս, քանի որ մարդ ուսուցանում է և ավելի ու ավելի է մոտենում Ալլահին, հավատքում իր քույրերին և եղբայրներին և հավատքի հիմնական ուսմունքին: Իմ դասախոսությունները այցելած շատ մարդիկ տալիս էին հետևյալ հարցերը.

1. Արդյո՞ք անհրաժեշտ է խոսել արաբերեն, մուսուլման լինելու համար ;
2. Արդյո՞ք անհրաժեշտ է լինել արաբ, եթե ցանկանում ես լինել մուսուլման:
3. Արդյո՞ք պետք է դադարել հավատալ Չիսուսին և մերժել Կուլյա Մարիամի մուսուլման լինելը:

Վերոհիշյալ բոլոր հարցերի պատասխանները բացասական են: Իսլամը տիեզերական կրոն է և մուսուլմանները, աշխարհի ամեն երկրում են ; Լեզուն խոչընդոտ չէ: Մուսուլման լինելու համար անհրաժեշտ է հավատալ Չիսուսին, որպես Ալլահի ամենամեծ մարգարեներից մեկի և Մարիամին, որպես Չիսուսի մայր, ում Ալլահը գերադասել է մյուս բոլոր կանանցից:

Մուսուլման դառնալու առաջին քայլը իրոք, շատ պարզ և հեշտ է: Չկան որևէ բարդություններ կամ դժվարություններ, ինչպիսիք են որոշակի ծեսերը, կամ որոշակի միջնորդություն, կամ ուժերից վեր գործողությունները: Միակ բանը, որ պահանջվում է ընդունել իսլամ այն է, որ անկեղծորեն պետք է հավատալ և հնազանդվել միայն միակ իրական Աստծուն, ընդունել Աստծուն որպես Արարիչ, Տիեզերքի Պաշտպան, Մեկը ում ձեռքերում է կյանքը և մահը, ամենի Կարգավորողը, Միակը, ով արժանի է երկրպագման, Մեկը, ով ունի ամենագեղեցիկ անունները և ամենափառահեղ ածականները, Միակը, ով չունի գուգընկեր, զավակ, մայր, հայր և ոչինչ համեմատելի չէ Նրա հետ: Հեթանոսության ամեն տեսակ պետք է թողնել:

Վկայելուց հետո, որ ոչ ոք չունի իրավունք երկրպագվելու ճշմարտությամբ, բացառությամբ Ալլահի և որ Մուհամեդը Ալլահի Մարգարեն է, մնացած ամեն ինչ կարելի է սովորել նվիրվածությամբ և համբերությամբ: Եթե որևէ մեկը մահանում է հաստատուն հավատք ընդունելուց հետո, նա համարվում է մուսուլման և Ալլահի գթասրտությամբ աշխարհի վերջում կարող է մտնել Դրախտ:

Երբ մարդ վկայում է, որ Մուհամեդը Ալլահի մարգարեն է, ապա այն չի նշանակում, որ նա Ալլահի

միակ մարգարեն է, այլ, որ նա Ալլահի վերջին
մարգարեն է և մարգարեների վերջին շառավիղը, որի
արմատները հասնում են մինչ Ադամը:

ԵՐԲ ԿՐՈՆԸ ՀԱՂՈՐԴՎՈՒՄ Ե ՊԱՐՏԱԴՐԱԲԱՐ

Ամենակարող Ալլահը լուսաբանել է, որ ոչ ոքի չպետք է պարտադրել ընդունել հսլամ:Այս Նրա ուսմունքի հիմնական կետն է: **«Չպետք է լինի պարտադրանք ընդունելու կրոն: ճշմարիտ ուղղութիւնը պարզ է սխալից:»** (Ղուրան 2 ; 256)

Եվ Ալլահը ասաց. **«Եվ ասաց. «ճշմարտութիւնը քո Տիրոջից է, այսպիսով ով ցանկանում է, թող հավատա և ով չի ցանկանում, թող չհավատա. ...»»** (Ղուրան 18: 29)

Իսլամը նաև կոչում է երկխոսության և հրավիրում է Նրանց իմաստութեամբ և հորդորով ընդունելու այս ճշմարիտ կրոնը. **«Հրավիրեք դեպի ձեր տերը իմաստութեամբ և բարի ուսուցմամբ, և վիճեք Նրանց հետ լավագույն ձևով:»** (Ղուրան 16: 125)

Կաթոլիկ եկեղեցին հասավ իր այսօրվա դրությանը միլիոնավոր անմեղ մարդկանց սարսափելի արյունահեղության արդյունքում:Ես ապշեցի,երբ իմացա, որ միայն Նիդերլանդներում երեք միլիոն մարդ մահապատժի է ենթարկվել, երբ իրենք չեն հետևել և ընդունել Կաթոլիկ եկեղեցու դոկտրինը:

«Մինչ Փետրվարի 16-ը, 1568 Սուլթ Գրասենյակը մահապատժի վճիռ կայացրեց Նիդերլանդի բոլոր բնակիչներին, որպես հերետիկներ: Այս տիեզերական ճակատագրից միայն որոշ հատուկ անուններ փրկվեցին: Թագավորի հայտարարությունից տասն օր անց, հաստատվեց ինկվիզիցիայի այս հրահանգը և հրամայվեց ի կատար ածել այն առանց հաշվի առնելու տարիքը, սեռը և պայմանները: Միգուցե, այս շրջանակված, ամենահակիրճ մահվան դատավճիռն էր: Երեք միլիոն մարդ, տղամարդ, կին և երեխա դատապարտվել էին կառափնարան. Երեք շաբթ. .. Եվ այս նոր հրամանագրով մահապատիժները անշուշտ չէր մեղամանա: Տղամարդիկ ամենաբարձր և համեստ դրությամբ օր ու գիշեր հանվում էին ցցի: Ալվան, Ֆիլիպին ուղղված միակ նամակում, սառնասրտորեն գնահատում էր մահապատիժների քանակը, որը պետք է տեղի ունենար սուլթ շաբաթվա ավարտից անմիջապես հետո, « ութ հարյուր գլխի հետ կապված:»⁸⁸

Նիցայի Խորհրդից հետո, դարձավ մեծ հանցանք ունենալ ոչ հեղիանակային Ավետարան: Որպես արդյունք ավելի քան մեկ միլիոն քրիստոնյա սպանվեցին այդ Խորհրդի որոշումից հետո: Այս Աթանասիոսի մեթոդաբանությունն էր, միավորելու

---

⁸⁸«Դանիական Յանրապետության Վերելքը» Ջոն Լոթոուպ Մոթլի

քրիստոնյաներին: Մեզ, մեծամասնությանը կթվա, որ մարդկության դեմ արված այս հանցագործությունների ոճրագործները արյունախում անհատներ էին, առանց որևէ հանճարեղ դրդումների, սակայն, ես շոկ ապրեցի, երբ հայտնաբերեցի, որ այս հրեշային հանցագործությունների կոչը արմատավորվել է անմիջապես Աստվածաշնչի տարբերակից: Ակնհայտ կլինի ցանկացածին, ով ընթերցում է Աստվածաշունչ, որ այս անհատները իրագործել են Աստվածաշնչի որոշ տեքստերը: «Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ ասելով. .. Այժմ, հետևաբար, սպանիր ամեն արական սեռի փոքրիկի և սպանիր ամեն կնոջ, ով ճաշակել է տղամարդու, պառկելով նրա հետ. .. Սակայն, ամեն իգական երեխա, ով չի ճաշակել տղամարդ, պառկելով նրա հետ, պահեք կենդանի ձեր համար:» (Թվեր 31 17:18) Եվ Տերը ասաց. «Գնա քաղաքով և հարվածի. Թող քո աչքը չխնայի, ոչ էլ դու ունեցիր խղճմտանք: Սպանիր չափազանց ծեր և երիտասարդ, և տղամարդ և փոքր երեխա և կին...» (Եզեքիա 9: 5-6) Յակոբոսն ասաց Իսրայելի մարդկանց, « Տերը տվել է ձեզ (քաղաքը Քանանների). .. ամբողջը արծաթ և ոսկի և անոթները փողային և երկաթ, նվիրված Տիրոջը. Նրանք կգան դեպի Տիրոջ գանձերը. .. Մարդիկ կատարելապես ավերեցին ամենը ինչ քաղաքում էր, կին և տղամարդ, երիտասարդ և ծեր և

եզ և ոչխար և ավանակ, թրի ծայրով:»⁸⁹ (Յակոբոս 6: 16 – 21)

Տերը իբր ասաց. – « Այժմ գնա և հարվածիր Ամալեքին, և կատարելապես ավերիր ամենը ինչ նրանք ունեն և մի խնայիր նրանց, ուստի սպանիր և տղամարդ և կին, նորածին և կաթնակեր,եզ և ոչխար, ուղտ և ավանակ:»(1 Թագավորաց 15:3)

- «Նրանց երեխաները նույնպես պետք է մասնատվեն իրենց աչքերի առջև, նրանց տները պետք է ավիրիվեն և նրանց կանայք հոշոտվեն:» (Եսայի 13: 16)

- «Սամարիան պետք է ամայանա, քանի որ նա ըմբոստացել է իր Աստծո դեմ. նրանք պետք է ընկնեն սրով. նրանց նորածինները պետք է մասնատվեն մասերի և նրանց կանայք երեխայով⁹⁰պատռվեն:» (Օսեե 13:16)

---

⁸⁹Մինչ որոշ եկեղեցիների պաշտոնակատարներ այդքան հանդուգն էին գրոհելու Իսլամը և մեղադրելու, որ այն տարածվել է «սրով», անհրաժեշտ է նշել, որ «սուր» բառը փաստորեն, նշվել է Աստվածաշնչում 406 անգամ, և ոչ մի անգամ չի նշվել Ղուրանում: Այսպիսով, ո՞ր կրոնն է տարածվել սրով:

⁹⁰Իսլամը թույլ է տալիս Ձիհադ, որպես պաշտպանության և պահպանության միջոց թույլերին, ինչպիսիք են կանայք և երեխաները, այլ ոչ թե սպանել կամ կոտորել նրանց: « **Եվ, ինչ է կատարվում քեզ հետ, որ դու չես մարտնչում հանուն Ալլահի և հանուն ճշվածների տղամարդկանց, կանանց և երեխաների...**» (Ղուրան 4:75) Ձիհադը նաև ինքնապաշտպանության գործողություն է, ոչ թե հարձակման:

Կարծես Ավետարանը միակ կրոնական գիրքն է աշխարհում, որ հավանություն է տալիս, սպանել երեխաներին, մասնատել նորածիններին և պատռել հղի կանանց որովայները: Աստվածաշնչում նման տարբերակների առկայությունը և այն Աստծոն վերագրելը, ակնհայտ ապացույց է, որ Աստվածաշունչը մարդկային ձեռքերի ստեղծած է, որը ստեր է հնարում Աստծո անունից: ⁹¹ Ալլահն ասաց

Ալլահն ասաց. **«Մարտնչիր Ալլահի ուղղում նրանց, ովքեր մարտնչում են քո դեմ, սակայն մի ճնշիր: Իրոք, Ալլահը չի սիրում ճնշողներին:»** (Ղուրան 2: 190) Ձիհադը, նաև նկարագրված է որպես ազատության ապահովագրում, Ալլահի ուղղուն կոչելու և հնարավորություն առաջարկելու ընդունելի հսկամ, եթե նրանք ցանկանում են այդ առանց պարտադրանքի « Ալլահն ասաց. **« Չպետք է լինի պարտադրանք ընդունելու կրոն: Ճիշտ ուղղին պարզ է սխալից. .»** (Ղուրան 2: 256) Ալլահն նուևպես ասաց. **««Եվ ասա, «ճշմարտությունը քո Տիրոջից է, այսպիսով, ով ցանկանում է, թող հավատա և ով ցանկանում է, թող չհավատա:»** (Ղուրան 18: 29)

⁹¹Շնորհիվ այն փաստի, որ այսպիսի տեքստերի առկայությունը և ուրիշները Աստվածաշնչի «խմբագիրների» ոգևորության պատճառ են, նրանք միջամտում էին նրան, ինչ իբր, Աստծո Խոսք է: Նրանք վերաբերվում էին տեքստին այնպես, կարծես այն սովորական գիրք է գրված մարդկանց կողմից և հետևաբար ավելացնում և ջնջում էին այնտեղից, այն, ինչ նրանք համարում էին անահամապատասխան: Օրինակ, 1 Թագավորաց 6: 19. Ընթերցում ենք. «Եվ նա սպանում է Բեթշեմեշի մարդկանց, որովհետև նրանք նայել էին տիրոջ տապանակին, նույնիսկ նա սպանեց մարդկանցից հիսուն հազար և վաթսուն և տաս տղամարդ:» Ամեն դեպքում անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն և արաբերեն թարգմանությունները որոշեցին, որ այսպիսի արարքը շահեկան չէ Բարեգութ տիրոջը, այսպիսով, նրանք փոխեցին տեքստը միայն յոթանասուն տղամարդու: Նրանք

փառահեղ Ղուրանում. **«Այսպիսով, անեծք նրանց, ովքեր գրում են « գիրը »իրենց իսկ ձեռքերով, ապա ասում. « Այս Ալլահից է »որպեսզի փախանակեն այն ցածր արժեքով: Անեծք նրանց, որի համար նրանց ձեռքերը գրել են և անեծք նրանց, ինչ նրանք վաստակել են:»» (2: 79)**

Պարտադրանքը անհամապատասխան է կրոնին, որովհետև կրոնը կախված է հավատքից և որոշումից, և այս ամենը անիմաստ կդառա, եթե դրովի ստիպողաբար: Տղամարդիկ և կանայք պետք է ունենան ընտրության հնարավորություն, թե որ կրոնին են նրանք հավատում, սակայն այլընտրանքները մշտապես պետք է ներկայացվեն առանց հակումների և պարտադրանքի: Ջելիոտիները, կացիները, սղոցները և կրակը, չպետք է լինեն այլընտրանք⁹² նրանց, ովքեր չեն ցանականում

հավատացին, որ սուկ «նայել» Տիրոջ տապանակին մեղք չէ, որը պատժվում է եղեռնով: Նույնիսկ այժմ, տապաքրական գործիքներով և թարգմանություններով, այն վերափոխվում է: Կարելի է զարմանալ, թե ինչպես էր իրավիճակը հին ժամանակներում, երբ միայն հոգևորականները մուտք ունեյին Աստվածաշնչին:

⁹²Աստվածաշունչը վերագրում է եղեռնի սարսափելի արարքներ Մարգարե Դավիթին, որոնք լիովին անմեղ էին: 2 Թագավորաց 12:29-31 մենք գտնում ենք. «Եվ Դավիթը հավաքեց բոլոր մարդկանց միասին և գնաց Ռաբբահ և մարտնչեց դրա դեմ և վերցրեց այն: Եվ նա վերցրեց նրանց թագավորի թագը նրա գլխից, որի քաշը ոսկու կտորի չափով էր, թանկագին քարերով, և այն դրվեց Դավթի գլխին: Եվ նա, այնուհետ բերեց քաղաքի

ընդունել դոկտրինը, որը պարտադրում է Կաթոլիկ եկեղեցին: Ալլահը մարդկությանը տրված էր վերջին ուղերձում լուսաբանում է. **«Չպետք է լինի պարտադրանք, ընդունելու կրոն: Ճիշտ ուղղությունը ակնհայտ է սխալից:»** (Ղուրան 2 ; 256)

Այսօր մենք ականատես ենք լինում կրոնական պարտադրանքի արդյուքներին տարբեր երկրներում: Թմրամոլությունը, մարդասպանությունը, կողոպուտը, անառակությունը, կոռուպցիան, բռնաբարությունը, համասեռամոլությունը մարդկանց կրոնը պարտադրելու հետևանքն են: Կրոնը տեղ չունի նրանց սրտում:

ավարը մեծ առատությամբ: Եվ նա բերեց մարդկանց ուլքեր այնտեղ էին և դրեց նրանց սղոցների տակ և երկաթի սարսափի և երկաթի կացինների և ստիպեց նրանց անցնել աղյուսի թրծավառարանների միջով. և այսպես նա արեց Ամոնի երեխաների քաղաքներում: Այսպիսով, Դավիթը և բոլոր մարդիկ վերադարձան Երուսաղեմ:» Նույնպես, 1 Մնացորդաց 20:3 ասվում է. «Եվ նա դուրս բերեց մարդկանց, ուլքեր այնտեղ էին և կտևատեց նրանց սղոցներով, երկաթի սարսափով և կացիններով: Այսպես վարվեց Դավիթը Ամոնի երեխաների բոլոր քաղաքների հետ: Եվ Դավիթը և բոլոր մարդիկ վերադարձան Երուսաղեմ:» Չարմանալի է, թե ինչպես կարող է աշխարհը ապրել խաղաղությամբ, երբ եղեռնի այսպիսի անմարդկային արարքների կոչ կա այսպես կոչված Սուրբ Գրքում և դրանք վերագրվում են Աստծոն և Նրա Մարգարեներին:

Նախնիների սովորույթներին կառչելը չի բերի ազգին հաջողության: Այդ պատճառով, ես կցանկանայի ներկայացնել նվազագույնը մեկ այլընտրանք, որ կարող է փրկել կյանքեր, վերականգնել հարբեցողներին, ինչպես նաև միավորել ընտանիքներ և հասարակություն:

Վերջին սրտաճմլիկ նորությունը ԱՄՆ-ում 2002 թվականի, որը վերաբերում է Կաթոլիկ Եկեղեցուն, կապված էր սեռական ոտնձգության հետ, որ որոշ քահանաներ գործել էին անմեղ երեխաների նկատմամբ: Չարմանալիորեն, Վատիկանի վերնախավը չարձագանքեց, քանի որ այսպիսի արարքները գարշելի հանցագործություններ էին, այլ փոխարենը փորձեց կոծկել նրանց, գումար առաջարկելով, զոհերին լռեցնելու: Մի քանի տարի առաջ, ես զեկույց ունեյի, որտեղ կար, որ ԱՄՆ-ում քահանաների ավելի քան հինգ տոկոսը մանկական սեռական ոտնձգության հանցագործներ էին: Ամեն դեպքում, մի քանի տարի պահանջվեց, որպեսզի այս նորությունը դառնա աշխարհասփյուռ հեռուստատեսության գլխավոր խորագիր:

Ամբողջ աշխարհը շոկի մեջ էր. երբ վերջին նորությունները, 2004 թվականին, հայտնեց, որ անցած 50 տարվա ընթացքում, ԱՄՆ-ում ավելի քան չորս հազար քահանա ներառվել են մանկապղծության

մեջ:Այդ զարմանալի վիճակագրությունն Է:Կասկածի չենթարկվող ճշմարտությունն է, որ, եթե լինի որևէ գործոն մեղադրելու, ապա այն պիտի Աստվածաշունչը լինի: Ծայրահեղ անհրաժեշտ է, որ ընթերցողը իմանա, որ այս չար արարքները չեն կատարվում ուրացողների կողմից:Աստվածաշունչը ինքը խրախուսում է անմահություն, ինչպես հայտնել է Եզաքիա 23: 1: Անառակությունը և արյունապղծությունը չար արարքներից միայն երկուսն են, որոնք կեղծորեն վերագրվում են մի քանի մարգարեների:Իհարկե, որպես մուսուլման, մենք ամբողջովին մերժում ենք գաղափարը, որ Ալլահի ցանկացած մարգարե, կարող է ներգրավվել այսպիսի արհամարհելի արարքներում:

Ես տվեցի հետևյալ հարցը որոշ քրիստոնյաների,ում երկրներում կամ համայնքներում Աստվածաշունչը ընդունվում է որպես Սուրբ Գիր. «Ինչու՞ է սպանությունների, բռնաբարության, կողոպուտի, հարբեցողության⁹³, անառակության,

---

⁹³Ամենամեծ ոտնձգություններից և կեղծ մեղադրանքներից, որոնք ուղղված են Հիսուսի անձին, կատարվել է նրանց ձեռքով, ովքեր աղավաղել են Աստվածաշունչը, որը ոչ մի մուսուլման չի հանդուրժի, այդ այն է, երբ նրան նկարագրում են ինչպես «գինեմոլ» ինչպես նշվել է Ղուկաս 7: 34-ում. « Մարդու Որդին ուտում և ըմպում է և ասում է, Տես որկրամուլ մարդուն և գինեմոլին, և մաքսավորների ու մեղսագործների ընկերոջը:» Հեգևանքը նույնպես տեսանելի է, երբ մենք գտնում ենք Առակներ 20:1 – ում, որտեղ ասվում է. « Գինին է ծաղրող է, ամուր խմիչքը մոլեգնում է և, ով խաբվում է դրանով, իմաստուն չէ:»

համասեռամոլության, արյունապղծության և կոռուպցիայի դրույքները տարածված և բարձր, համեմատած այն երկրների, որտեղ Ղուրանն է ուղղորդություն, չնայած որոշ տարբերությունների:» Շատերը զարմացան այս հարցից, քանի որ նրանք երբեք չէին մտածել այսպիսի համեմատությունների մասին:

Օրինակ, մի երկխոսության ընթացքում, որը ես ունեցա ամերիկացու հետ, ես առաջ բերեցի մի դեպք, որտեղ մահապատժի վճիռ էր կայացվել Սաուդյան Արաբիայում յոթ հանցագործների նկատմամբ, ովքեր ալկոհոլի ազդեցության տակ կին էին բռնաբարել: Ես ասացի նրան, որ որպես օրենքի ամբողջ հզորության կիրառության հետևանք, հարյուր հազարավոր այլ կանայք փրկվել են այլ հնարավոր հանցագործներից: Նա չհամաձայնվեց և ասաց, որ օրենքը չափազանց դժժան էր և իր երկրում այն չէր կարող կիրառվել: Հիմնվելով պաշտոնական վիճակագրությանը, ես ասացի նրան որ իր երկրում վերջին ութ ամսում, ավելի քան կես միլիոն կին է ենթարկվել բռնաբարության, այսինքն, ավելի քան երկու հազար կին օրական: Նա շոկի մեջ էր և ընդունեց Իսլամական Օրենքի արդյունավետությունը: Եթե ես

Մարդ կարող է միայն պատկերացնել մարդկության վիճակը, եթե հավատալու լինի, որ Աստծո ամենամեծ մարգարեներից մեկը, ինչպիսին էր Հիսուս Բրիստոսը, հարբեցող էր:

կարողանայի կրկին խոսել նրա հետ, ես կասեյի նրան, որ հսլամում, նույնիսկ եթե իմամը բռնաբարեր երեխա, ինչպես քահանաներն էին արել եկեղեցում, նա կդատապարտվեր մահվան, առանց հետաձգման, որպեսզի փրկվեին մյուս երեխաները:Որքան երջանիկ եմ ես ընդունելու հսլամ և ես հպարտ եմ, որ ես մուսուլման եմ:

ԲԱՑ ՀՐԱՎԵՐՔ ՊԱՊԻՆ և ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԱՑՅԱԼ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻՆ

Ես սկսում եմ Ալլահի անունով, Ամենաբարեգուր, Ամենաողորմած: Թող Ալլահը օրհնի բոլոր նրանց, ովքեր հետևում են ճիշտ ուղղուն:

Ես սուլյնով տարածում եմ հրավերք Պապին և աշխարհի բոլոր առաջնորդներին, մանավանդ նրանց, ովքեր կառավարում և ղեկավարում են տարբեր կրոնների, աղանդների և գաղափարախոսությունների ավելի քան միլիոն մարդկանց. Ես բոլորիդ հրավիրում եմ ընդունել իսլամ: Եկեք առ իսլամ և դուք կփրկվեք Ալլահի պատժից և կվաստակեք Նրա պարգևը Դրախտում: Եթե դուք հրեա կամ քրիստոնյա եք, Ալլահը կտա ձեզ կրկնակի պարգև, իսլամը ընդունելու համար⁹⁴: Մարգարե Մուհամեդը ասաց. «Գրերի մարդկանցից մեկը, Հրեաներից կամ Քրիստոնյաներից,

---

⁹⁴Գրքի մարդիկ, Հրեաները և Քրիստոնյաները, ունեն հատուկ կարգավիճակ Ղուրանում, քանի որ նրանց իսլամի հրավիրելով և նրանց հետ երկխոսելով Ալլահն ասաց. « **Եվ մի վիճիր Գրի Մարդկանց հետ, բացառությամբ լավագույն ձևով:**» (Ղուրան 29: 46) Ղուրանը նույնպես հայտնում է, որ Քրիստոնյաները սիրո մեջ ամենամոտն են մուսուլմաններին. «**«... Նրանցից կապվածությամբ հավատացյալներին ամենամոտը նրանք են, ովքեր ասում են. « Մենք Քրիստոնյաներ ենք: Այդ այն պատճառով է, որ նրանց մեջ կան քահանաներ և վանականներ և որովհետև նրանք ամբարտավան չեն:»»** (Ղուրան 5: 82)

ով հավատում է իր մարգարեյին, Յիսուսին կամ Մովսեսին և այնուհետ հավատում է Մարգարե Մուհամեդին, ընդունում է հսլամ, կունենա կրկնակի պարգև:»⁹⁵

Ամեն դեպքում, եթե դուք մերժեք այս հրավերը, դուք հաշվի կնստեք նրանց բոլոր համար, ովքեր ձեր ենթակայության տակ են և նրանց բոլորի, ովքեր հետևում են ձեզ:

Ինչպես իմ բոլոր մուսուլման եղբայրները և քույրերը ամբողջ աշխարհում, Ալլահը ինձ պատասխանատվություն է տվել փոխանցել այս ուղերձը ամբողջ մարդկությանը իմ ամբողջ կարողությամբ: Նա ասաց. **«Ասա Օ, Գրի Մարդիկ, եկեք խոսքի, որը անաչառ է մեր և ձեր միջև, որ մենք չենք երկրպագի բացառությամբ Ալլահի և չենք զուգակցի որևէ բան Նրա հետ և չենք վերցնի մեկ ուրիշին որպես Տեր, բացառությամբ Ալլահի: Սակայն, եթե նրանք շրջվեն, այնուհետ ասա. «Վկայեք, որ մենք մուսուլմաններ ենք, ենթարկվել ենք Նրան:»** (Ղուրան 3: 64)

Այս գրքում ներկայացնելով նախորդ ապացույցները, այնպես որ ով ունի աչք կարողանա տեսնել դրանք և ով ունի գիտակցություն, կարողանա հասկանալ

---

⁹⁵Յադորդված մուսլիմ 342

որանք, հասնում է հանգույցի, որտեղ Ալլահը, Ամենաբարձրյալը, կոչում է բոլոր մարդկանց ընդունել ճշմարտությունը: Կրկին ես հաստատում եմ, որ որպես մարդ արարած, և մեկը, ով իր կամքով ենթարկվել է Ալլահին, միակ և Եզակի Աստծո, Ողորմածի, Բարերարի օրենքին և հրամաններին, իմ պարտքն ու պատասխանատվությունն է հրավիրել մարդկությանը, դադարելու երկրպագել կեղծ աստվածների, անկախ կենդանի, թե անկենդան առարկաներ կամ որևէ այլ բան արարված Ալլահից կամ ձևավորված մարդուց: Մեղանչելուց հետո, նրանք պետք է ամբողջովին ենթարկվեն Ալլահի կամքին, միակ Աստծո, տիեզերքի Արարչին:

Անհրաժեշտ է նշել, որ որքան շատ գումար, դիրք, հեղինակություն կամ հզորություն, ոչ մուսուլմանը կարող է ունենալ այս կյանքում, նա երբեք չի ունենալ բավարար բան գնելու իր մուտքը Դրախտի այգիներ, հաջորդ կյանքում:⁹⁶ Երկրի ամենաաղքատ բնակիչը, ով

---

⁹⁶Միայն այն մարդը, ով լրացնում է իր կյանքի նպատակը, այսինքն, երկրպագում է միայն Ալլահին, հնարավորություն կունենա հասնելու իրականերջանկության և ներքին խաղաղության: Ալլահն ասաց. **«Ով գործում է առաքինություն, անկախ նրանից կին է, թե տղամարդ, մինչև նա հավատացյալ է, Մենք անշուշտ պատճառ կդառնանք, որ նա ապրի լավ կյանք և Մենք անշուշտ, կտանք նրանց իրենց պարգևը, Զանդերձյալ կյանքում, ըստ լավագույնի, ինչ նրանք սովոր էին անել:»** (Ղուրան 16: 97) Ալլահն նույնպես ասաց. **«Նրանք, ովքեր հավատացել**

վկայել է, որ ոչ ոք չունի իրավունք երկրպագության բացառությամբ Ալլահի և որ Մուհամեդը Նրա Մարգարեն է, կլինի ավելի երջանիկ և պատվելի հարջորդ կյանքում, քան ամենահարուստ անձը, ով չի ընդունել վերջին ուղերձը, ուղարկված Ալլահից, առաջնորդելու մարդկությանը:

Ալլահն ասաց Ղուրանում (3: 85) « **Եվ ով տենչում է ուրիշ կրոն քան Իսլամն է, երբեք չի ընդունվի Նրանից և Նա, Չանդերձյալ կյանքում, կլինի պարտվողների մեջ:**» Եվ 5:36-37 –ում այն ասում է. «**Իրոք, Նրանք, ովքեր չեն հավատացել, եթե Նրանք ունենան այն ամենը ինչ երկրում է և դրա նման, որով փրկեն իրենց Չարության Օրվա պատժից, այն չի ընդունվի Նրանցից և Նրանց համար է ցավալի պատիժ: Նրանք կցանկանան դուրս գալ Կրակից, սակայն Նրանք երբեք չեն երևա այնտեղից, և Նրանց համար է տևական պատիժը:**»

Են և ում սրտերը լցված են Ալլահի հիշատակումով: Անշուշտ, Ալլահին հիշատակելով են սրտերը համոզվում:» (Ղուրան 13:28) Գլուխ 20, տարբերակներ 123-124, մենք ընթերցում ենք. «... **ով հետևում է Իմ ուղղորդությանը, ոչ կշեղվի, աշխարհում, ոչ էլ կտանջվի Չանդերձյալ կյանքում: Եվ ով շրջվում է Իմ հիատակումից, իրոք, Նա կճնշվի, դժվար կյանքով...**» Այս վերջին տարբերակը բացատրում է շատ հոգեկան հիվանդությունների պատճառներ և թե ինչու շատ բարեկեցիկ մարդիկ ինքնասպանություն են գործում:

Այսպիսով, մինչ հոգին դեռ մարմնում է և մարդը կարողանում է շնչել, խոսել և գիտակից է իր գործողություններին, նա միշտ կարող է մեղանչել Ալլահին, Ամենաբարձյալին: Եթե մեղանչումը անկեղծ է և նա վկայում է, որ ոչ ոք չունի իրավունք երկրպագության բացառությամբ Ալլահի և որ Մուհամեդը Նրա Մարգարեն է, խուսափելով ամեն տեսակի հեթանոսությունից, Ալլահը կների նրան, նույնիսկ եթե նա լինի մեկ րոպե հեռու Դժոխքի կրակից: Ալլահը այնուհետ կփոխի մարդու վատ արարքները լավի և թույլ կտա նրան մտնել Ջեննա, Դրախտի այգի հավերժ: Ալլահն ասաց. «**Բացառությամբ նրանց, ովքեր մեղանչել, հավատացել և առաքինի գործ են արել: Նրանց համար Ալլահը կփոխի նրանց չար արարքները լավի: Եվ միշտ Ալլահը Ներող և Բարեգուլ է:**» (25:70) Եվ նա ասաց. «**Սակայն նրանք, ովքեր հավատացել են և առաքինի արարքներ են արել, Մենք կընդունենք նրանց այգիներ, որոնց ներքևը գետեր են հոսում, որտեղ նրանք կբնակվեն հավերժ: Այն Ալլահի խոստումն է, որը ճիշտ է և ո՞վ է ավելի ճիշտ քան Ալլահը պնդմամբ:**» (4: 122) Այն Ալլահի խոստումն է ցանկացածին, ով ցանկանում է մեղանչել անկողծորեն և սկսել նոր կյանք: Ես փակում եմ այս իրավերքի կոչը Ղուրանի հետևյալ տարբերակներից,

որտեղ Ալլահը, Ամենակարողը հնարավորություն է տալիս ամեն մարդկային արարածի անկեղծորեն մեղանչել: Նա հրավիրում է մեղսագործներին մեղանչել, անկախ նրանց մեղքերի չափերի և Նա կների նրանց:

Դուրանում (39:53-54) Ալլահն լուսաբանում է.

«Ասա. «Օ, իմ ստրուկներ, ովքեր ճնշել են իրենք իրենց մեղք գործելով, մի հուսահատվեք Ալլահի գուրթից: Իրոք, Ալլահը ներում է բուլոր մեղքերը: Իրոք, այդ Նա է, ով ներող, Բարեգութ է: Եվ վերադարձեք մեղանչելով, ձեր Տիրոջը և ենթարկվեք Նրան, մինչ պատիժը կգա ձեզ, այնուհետ դուք չեք փրկվի:»»

Այստեղ նույնպես, Ալլահը մեզ տեղեկացնում է, որ մեղանչության ժամանակը սահմանափակ է և երբ մահը ժամանում է, այլևս հնարավոր չէ ստանալ թողութուն:

Վերջապես, Ալլահը տարածում է թողության իր խոստումը և գութը հավատացյալին, ով հաստատուն է հավատքում և բարի արարքներ է անում ասելով. (20: 82)

«Սակայն, իրոք, Հավերժ Ներողն է, ով մեղանչում և հավատում է և առաքինի

արարքներ է անում և այնուհետ շարունակում է իր ուղղորդումը:»

Ես խնդրում եմ Ալլահին, ամեն գոյության Արարչին, ճշմարիտ Առաջնորդին, ուղեկցելու ճիշտ ուղղու բոլոր այն ճշմարտությունն փնտրողներին, ում մտքերը բաց են անաչառ վերլուծության: Ես խնդրումեմ Ալլահին, առաջնորդել բոլոր նրանց, ովքեր անկեղծ ինքնագնահատական են տալիս, բարելավելու իրենց պայմանները, ըստ այնի, ինչ հաճո է Նրան:

<p>« Քեզ Օ, Մուհամեդ, Մենք ուղարկել ենք ճշմարտության Գիրքը, հաստատող Գիրքը, որը եկել է դրանից առաջ և ինչպես չափանիշ դրան: »(Ղուրան 5: 48)</p> <p>Ղուրանը չափանիշ է, որով պետք է եզրահանգվի մյուս բոլոր սուրբ գրերի պարունակությունը:</p>	
Աստվածաշունչ	Ղուրան
Կապված Աստծո հետ	
<p>«Վեց օրվա ընթացքում արարեց երկինքները և երկիրը և յոթերորդ օրը հանգստացավ և</p>	<p>«Եվ Մենք, իրոք, արարել ենք երկինքները և երկիրը և ինչ դրանց միջև է վեց օրում, և Մեզ չեկավ ոչ մի հոգնածություն:» (Ղուրան 50:38)</p>

<p>թարմացավ:» (Ելք 31: 17)</p>	
<p>«Այնուհետ Տերը արթնացավ ինչպես մեկը քնից և ինչպես հզոր մարդ, ով բղավում է գինու պատճառով:» (Սաղմոսներ 78: 65)</p>	<p>« Ալլահ, չկա աստված բացառությամբ Նրա, Զավերժ Աօրող, ամեն գոյության Պահապան: Ոչ նինչն է հասնում Նրան, ոչ քունը:» (Ղուրան 2: 255)</p>
<p>Զակոբը ըմբշամարտեց Աստծո հետ և պարտության մատնեց նրան, ինչպես ճնևոց 32: 28- ում է.</p>	<p>«Նրանք չեն գնահատում Ալլահին իրական արժեքով: Իրոք, Ալլահը Զզոր է և Բարձրագույն Կարողությամբ:» (Ղուրան 22: 74)</p>
<p>«Այսպիսով, Տերը Զուդայի հետ Էր: Եվ նրանք դուրս հանեցին լեռների բնակիչներին, սակայն նրանք չկարողացան դուրս հանել դաշտավայրի</p>	<p>«Սակայն Ալլահը ձախողում որևէ բանում երկինքներում կամ երկրում: Իրոք, Նա Ամենախմացյալ և Իրազեկն է:» (Ղուրան 35: 44)</p>

<p>բնակիչներին, որովհետև նրանք ունեյին երկաթից կառքեր:» (Դատավորաց 1 ; 19)</p>	
<p>«Ես կխոսեմ իմ հոգու դառնությամբ.. Յույց տուր ինձ, ինչու Դու կռվում ես ինձ հետ: Արդյոք լավ է թվում քեզ, որ Դու ճնշում ես:» (Յոբ 10:1-3)</p>	<p>«Իրոք, Ալլահը չի սխալվում մարդկանց հետքոլորովին, այլ մարդիկ են, ովքեր սխալվում են իրենց իսկ հետ:» (Ղուրան 10: 44)</p>
<p>«Որքան երկար դու մոռացել ես ինձ, Օ, Տեր:» (Սաղմոսներ 13: 11)</p>	<p>«Իմ Տերը ոչ մոլորվում է, ոչ էլ մոռանում:» (Ղուրան 20: 52)</p>
<p>«Օ, Տեր, որքան ես պետք է լացեմ և դու չպետք է լսես:» (Ամբակում 1:2)</p>	<p>«Իրոք, իմ Տերը խնդրանքների Լսողն է:» (Ղուրան 14: 39)</p>
<p>Տերը ենթադրաբար</p>	<p>«Այն Ալլահի խոստումն է: Ալլահը չի ձախողվում իր</p>

<p>ասել է. «... և կոտրելու հմ ուխտը նրանց հետ:»(Ղևիտացիներ 26: 44)</p>	<p>խոստման մեջ, սակայն մարդկանց մեծամասնությունը չգիտեն:» (Ղուրան 30: 6)</p>
<p>Ըստ Ծննդոց 3: 9-ի, Աստված անհրազեկ էր Ադամի բնակավայրից և նրա ծառից ուտելուց. «Այնուհետ Տեր Աստվածը կանչեց Ադամին և ասաց. «Որտե՞ղ ես դու:»»</p>	<p>Ալլահը Ամենագետն է, ուստի երբ Ադամը և նրա կինը կերան ծառից, Նա դիմեց նրանց այնպիսի ձևով, որ ակնհայտ նշում էր նրա գիտելիքը այն բանի, ինչ նրանք արել են.</p> <p>«Եվ նրանց Տերը կոչեց նրանց. « Արդյո՞ք ես չէի արգելել ձեզ այդ ծառից և ասել ձեզ, որ Սատանան ձեզ պարզ թշնամի է:»» (Ղուրան 7: 22)</p>
<p>Տերը նշանի կարգ ունի տարբերություն հարայելիքների տները Եգիպտացիների տներից: (Ելք 12: 13)</p>	<p>«Ալլահն անտեսանելիի հմացողն է: Նրանից բացակա չէ, ոչ մի ատոմի քաշի բան երկնքներում կամ երկրում, կամ դրանից փոքր կամ մեծ, բացառությամբ այն ակնհայտ գրանցված է:» (Ղուրան 34: 3)</p>
<p>Աստված չգիտի,</p>	<p>«Նա անտեսանելիի և</p>

<p>ինչ է կատարվում երկրի վրա, մինչև նա չի իջնում պարզելու «Եվ տերը ասաց. «Որովհետև աղաղակը Սողոմի և Գոմորի դեմ մեծ էր և որովհետև նրանց մեղքը շատ ծանր է, ես կիջնեմ հիմա և կտեսնեմ արդյոք նրանք արել են միասին ըստ աղաղակի ընդդեմ դրա, որը հասել է Ինձ և եթե ոչ, ես կիմանամ:» (Ճննդոց 18: 20 -21)</p>	<p>վկայության Իմացողն է, Մեծը, Բարձրյալը: Այն նույն է, Նրա համար, կապված քեզ հետ, արդյոք քաղարկված է նրա ճառը կամ որևէ մեկը հասարակայնացրել է այն և արդյոք մեկը թաքնված է գիշերը կամ գերազանց մյուսների մեջ օրվա մեջ:» (Ղուրան 13: 9 – 10)</p>
<p>1 Կորինթիացիներ 1:25, Պողոսը ասաց. «Քանի որ Աստծո հիմարությունը մարդուց իմաստուն է և Աստծո</p>	<p>«Եվ Նրա հետ է անտեսանելիի բանալիները, ոչ ոք չգիտի դրանք, բացառությամբ Նրա: Եվ նա գիտի ինչ է երկրում և ծովում: Ոչ մի տերև չի ընկնում առանց նրա</p>

<p>թուլութիւնը ավելի ամուր է քան մարդունը: »</p>	<p>իմացութեան: Եվ ոչ մի հատիկ չկա երկրի մթութեան մեջ և ոչ մի խոնավութիւն կամ չորութիւն, բացառութեամբ գրված է պարզ գրառման մեջ:» (Ղուրան 6: 59) « Ալլահը Գիտակ է ամենի:» (Ղուրան 5: 97)</p>
<p>Եսայի7:20-ում Աստվածաշունչը անպատեհ նկարագրում է Աստծոն այնքան աղքատ, որ Նա ստիպված էր պարտք վերցնել ածելի. « Նույն օրը Տերը կսափրվի պարտք վերցրած ածելիով, դրանցով, որոնք Գետի տակ էին, Ասուրիայի թագավորի հետ, գլուխը և ոտքերի մազերը և</p>	<p>« Օ, մարդկութիւն, դուք նրանք եք, ովքեր կարիք ունեն Ալլահի, մինչ Ալլահը Ձերծ է կարիքից, Ողջունելին:» (Ղուրան 35: 15) ««Ալլահը իրոք, լսում է նրանց. Հրեաների պնդումը, ովքեր ասում են. «Իրոք, Ալլահը աղքատ է, մինչ մենք հարուստ ենք:» Մենք կարձանագրենք ինչ նրանք ասում են և առանց իրավունքի մարգարեների իրենց սպանութիւնները:»» (Ղուրան 3: 181)</p>

<p>Նույնպես հեռացնում է մորուքը:»</p>	
<p>Եվ Սաղմոսներ 18: 8- ում Աստված նկարագրված է քթով և բերանով, որից ծուխ է դուրս գալիս. « Ծուխը դուրս է գալիս Նրա քթանցքներից և կլանող կրակ Նրա բերանից:» Ըստ Երեմիա 13: 17 –ի Տերը լալիս և սփռում է արցունքներ. « Իմ հոգին կլա. .. իմ աչքերը կողբան դառնությամբ և կլան արցունքներով:» Մաղաքիա 1: 8 – ում Աստված ողբում, ճչում և մերկ ման է գալիս.</p>	<p>«Բարձրյալ է ձեր տերը, Զգորության Տերը, վերը նշված, ինչ նրանք նկարագրել են:» (Ղուրան 37: 180)</p> <p>« Ոչինչ չկա Նրա նման և Նա Ամենալսող և Տեսողն է: » (Ղուրան 42: 11)</p> <p>«Քանի որ Ալլահը ամենաբարձր հատկանիշն է: Եվ Նա Բարձրյալն է Զգորությամբ, Իմաստունը:» (Ղուրան 16: 60)</p> <p>«Նա Ալլահն է, ուրիշ որից բացի չկա աստվածություն, Գերիշխան, Անբիծ, Կատարյալ, Զավատք Պարզևողը, Վերակացուն, Զգորության Բարձրագույնը, Ենթարկողը, Վերադասը: Բարձր է Ալլահը ամենից, ինչ նրանք զուգորդում են Նրա հետ: Նա Ալլահն է, Արարիչը,</p>

<p>«Ուստի, ես կողբամ և կճչամ, ես կգնամ կողոպտված և մերկ, ես կոռնամ ինչպես շնագայլեր և կսգամ ինչպես ջայլամներ:» Եվ Նա սուլում և Ֆշշացնում է ճանճի և մեղվի համար. « Տերը կսուլի ճանճի համար. .. և մեղվի:» (Եսայի 7: 18) Եվ Նա ծափ է տալիս իր փեռքերով. « Ես նույնպես կհարվածեմ իմ բռունցքները միասին:» (Եզեքիա 21: 17)</p>	<p>Գյուլտարարը, Ձևավորողը, Նրան է պատկանում լավագույն անունները: Ինչ որ երկնքներում և երկրում է մեծարում է Նրան: Եվ Նա բարձրյալն է Ջզորությամբ, Իմաստունը:» (Ղուրան 59: 23-24)</p>
--	---

ԿԱՊՎԱՅ ՅԻՍՈՒՄԻ ՅԵՏ

<p>Յիսուսին մեղադրում էին վատ</p>	<p>Ղուրանը պաշտպանում է Յիսուսին այս կեղծ մեղադրանքներից: Յիսուսն</p>
-----------------------------------	---

<p>վարվեցողության մեջ իր մոր նկատմամբ. «« Զիսուան ասաց նրան. « Կին, ի՞նչ կապ ունի քո մտահոգությունը ինձ հետ:»» (Յովհաննես 2:4) և բռնակալ և դաժան լինելու մեջ:</p>	<p>ասաց. «... Եվ ինձ պարտավորված դարձրու իմ մոր հանդեպ և Նա չի դարձրել ինձ թշվառ բռնապետ:» (Ղուրան 19: 32)</p>
<p>" Մի կարծեք, որ ես եկել եմ բերելու խաղաղություն երկրի վրա: Ես չեմ եկել բերելու խաղաղություն այլ սուր:" (Մատթեոս 10: 34) Աստվածաշնչում Զիսուսի ներկայացրած առաջին հրաշքը, Գալիլեայի Քանայում, հարսանիքի ժամանակ ջուրը</p>	<p>Մարգարե Զիսուսի առաջին հրաշքը ծնունդից անմիջապես հետո խոսելն էր, պաշտպանելով իր մորը կեղծ մեղադրանքներից, որոնք ուղղված էին նրան իր ժողովրդի կողմից: (Ղուրան 19: 30 -33)</p>

<p>գինու վերածելն է: (Յովհաննես 2: 7 - 11)</p>	
<p>ԿԱՊՎԱՅ ՄԱՐԻԱՄԻ ՅԵՏ</p>	
<p>«Դու անում ես քո հոր արարքները:» Այնուհետ նրանք ասացին նրան. «Մենք չենք ծնվել անառակության արդյունքում:»» (Յովհաննես 8: 41)</p> <p>«Եվ Յակոբը ծնեց Յովսեփին, Մարիամի ամուսնուն, որից էլ ծնվեց Յիսուսը, որին կոչեցին Քրիստոս» (Մատթեոս 1: 16)</p> <p>«Այժմ Յիսուսը... լինելով, ինչպես ենթարդում են, Յովսեփի որդի, Յելիի որդի: (Ղուկաս 3: 23)</p>	<p>Ղուրանը պաշտպանում է Մարիամին, նկարագրելով ասվածը որպես մեծ կեղծ մեղադրանք: «Եվ Մենք անիծում ենք նրանց, իրենց անհավատության և Մարիամի դեմասվածների մեծ սադրանքի համար:» (Ղուրան 4:156)</p> <p>Ղուրանը նույնպես նշում է, որ Աստված նրան վեր է դասել աշխարհի մյուս կանանցից: «... Երբ հրեշտակները ասացին. «Օ, Մերի, իրոք, Ալլահը ընտրել է քեզ և մաքրել է քեզ և ընտրել է քեզ վեր աշխարհի կանանցից:» (Ղուրան 3: 42)</p>

ԿԱՊՎԱՅ ԶԻՍՈՒՄԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԶԵՏ

<p>Մարկոս 14:15-ը ասում է Զիսուսի աշակերտների մասին. « Այնուհետև նրանք բոլորը լքեցին Նրան և փախան:» Եվ Աստվածաշունչը վկայում է, որ Մեսիան ասաց աշակերտներին. «Ինչու՞ եք դուք վախենում: Օ, դուք քիչ հավատքով:» (Մատթեոս 8: 26)</p> <p>«Սակայն, նա շրջվեց և ասաց Պետրոսին, « Կանգնիր իմ ետևում, Սատանա: Դու անպատվություն ես Ինձ, քանի որ դու Աստծո</p>	<p>Ղուրանը պաշտպանում է Զիսուսի աշակերտներին և հաստատում է իրենց անմեղությունը դավաճանության և թույլ հավատքի Սակայն, երբ Զիսուսը զգում էր մեջ: «Սակայն, երբ Զիսուսը զգում էր նրանց կողմից անհավատության համառություն, նա ասում էր » Ովքե՞ր են իմ աջակիցները հանուն Ալլահի: Աշակերտները ասացին. «Մենք ենք աջակիցներ Ալլահի: Մենք հավատացել ենք Ալլահին և վկայել ենք, որ մենք մուսուլմաններ ենք, հնազանդվել ենք Նրան: Մեր, Տեր, մենք հավատացել ենք Քո լուսաբանվածին և հետևել ենք առաքյալ Զիսուսին, այսպիսով գրառիր մեզ, ճշմարտության վկաների մեջ:»» (Ղուրան 3:52- 53)</p>
---	---

<p>գործերին անգիտակից ես, այլ մարդու գործերին:»» (Մատթեոս 16: 23) Հուդան, բացի Նրանից, որ եղել է Հիսուսի գանձապահը, դավաճանեց Նրան երեսուն կտոր արծաթով. ««Եվ ասաց. Ի՞նչ եք դուք ցանկանում տալ ինձ, եթե ես հանձնեմ Նրան ձեզ:»»</p>	
<p>Եվ Նրանք հաշվեցին երեսուն հատ արծաթ:» (Մատթեոս 26: 15)</p>	<p>« O, դուք եվքեր հավատացել եմ, եղեք աջակից Ալլահին, ինչպես երբ Հիսուսը, Մարիամի որդին, ասաց աշակերտներին.» Ովքե՞ր են իմ աջակիցները Ալլահի համար:» Աշակերտները ասացին, «Մենք ենք աջակիցները Ալլահի:» (Ղուրան 61: 14)</p>

ԿԱՊՎԱՅ ԱՍՏՈՂ ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐԻ ԴԵՏ

Նոյը հարբած և մերկ էր իր վրանում: (Շննդոց 9: 21) Աբրահամը գոհաբերեց իր պատիվը: (Շննդոց 12:10-15 և Շննդոց 20:2)

Լոթը հարբեց և արյունապղծությո՜ւն և գործեց իր և իսկ դուստրերի հետ, հղիացնելով նրանց: (Շննդոց 19: 30-36)

Հակոբը ստեց իր հորը և գողացավ օրինանքը և մարգարեությունը իր եղբորից: (Շննդոց:27)

Ռուբենը, Հակոբի ավագ որդին և մարգարեն, շնացավ իր հոր կնոջ հետ, ով իր

«Իրավամբ, Ալլահը ընտրեց Ադամին և Նոյին և Աբրահամի ընտանիքին և Իմրանի ընտանիքին աշխարհների վրա:» (Ղուրան 3:33)

« Իմայիլը և Եղիան և Հովհաննեսը և Լոթը և նրանք բոլորին Մենք գերադասել ենք աշխարհների վրա:»(Ղուրան 6: 86)

«Եվ հիշիր Մեր ծառաներին, Աբրահամին, Իսահակին, և Հակոբին, նրանց հզոր և կրոնական տեսլականը: Իրավամբ, Մենք ընտրել ենք նրանց բացառիկ հատկանիշների համար. Տան հիշատակմամբ Հանդերձյալ կյանքում: Եվ իրավամբ, նրանք, Մեր համար ընտրյալների և չմարածների մեջ են:» (Ղուրան 38: 45_47)

«Այդ նրանք էին, որոնց Ալլահը շնորհեց պատիվ

<p>երկու եղբայրների մայրն էր: (Ճննդոց 35: 22 և Ճննդոց 49: 3-4)</p> <p>Յուդան, Յակոբի չորրորդ որդին գործեց արյունապղծություն և իր հարսի հետ և ունեցավ Պերեսին և Չերային նրանից:</p> <p>(Ճննդոց 38: 15- 18)</p>	<p>Ադամի ժառանգորդների և մարգարեների միջից և նրանց Մենք կրել ենք Նոյի հետ, տապանում և Աբրահամի և Իսրայելի ժառանգորդներին և նրանցից, ում Մենք ուղղորդել և ընտրել ենք: Երբ Ամենաբարեգութի տարբերակները ընթերցվում էին նրանց, նրանք տարածվում էին գետնին և լալիս էին:» (Ղուրան 19: 58)</p> <p>« Խաղաղությունն Մովսեսին և Յարուսին: Իրավամար, Մենք այսպես պարգևատրում ենք բարիք գործողներին: Իրավամար, նրանք Մեր հավատացյալ ծառաներն են:» (Ղուրան 37:120-122)</p>
<p>Տերը Յին Կտակարանում մեղադրեց Մովսեսին և Ահարոնին դավաճանության</p>	

<p>մեջ. «Որովհետև դուք ոտնձգություն եք արել իմ դեմ և Իսրայելի գավակների:»(Օրինաց 32: 51)</p>	
<p>Մովսեսի կողմից եգիպտացիներին սպանելը մտադրված և ծրագրված էր: (Ելք 2: 12)</p> <p>Հարունը զարդարեց ոսկե ցլիկին և հրամայեց իսրայելցիներին երկրպագել այն, Մովսեսի բացակայության ժամանակ: (Ելք 32: 1-6)</p> <p>Դավիթը դավաճանեց իր և հարևանի բանակի</p>	<p>«Օ, դուք ովքեր հավատացել եք, մի եղեք նրանցից, ովքեր չարաշահել են Մովսեսին, այնուհետ Ալլահը մաքրեց նրան, ինչ նրանք ասել էին: Եվ նա, Ալլահը տեսանկյունից վաստակավոր էր:» (Ղուրան 33: 69)</p> <p>Մովսեսը ճապանեց եգիպտացուն դիտավորյալ: (Տես Ղուրան 28: 15)</p> <p>Ղուրանը պաշտպանում է Հարունին կեղծ մեղադրանքներից, հաստատելով, որ մեկը, ով ներկայացրեց հորթը երկրպագության աս- Սամիրին էր և ոչ թե Հարունը: (Տես Ղուրան 20: 85-98)</p> <p>«Եվ հիշեք Մեր ծառաներ,</p>

հրամանատարին, և սեռական հարաբերությունն ունեցավ իր կնոջ հետ և այնուհետ ուղարկեց նրան սպանվելու պատերազմում: (2 Թագավորաց 11:4-15)

Սողոմոնը ուներ հազարավոր կանայք և նրանք շեղեցին նրա սիրտը Աստծոց. և նա կառուցեց տաճարներ նրանց աստվածների համար: (1 Թագավորաց 11:1 - 9)

Դավիթի որդին, Ամնոնը բռնաբարեց իր քրոջը, Թամարին: (2 Թագավորաց 13:11-14)

Աբսալոմը,

Դավիթը, հզորության տերը, իրավամբ նա մեկն էր, ով գղջումով վերադարձավ Ալլահին:» (Ղուրան 38: 17)

«Եվ Մենք իրոք, տվել ենք Դավիթին և Սողոմոնին գիտելիք և նրանք ասացին. «Փառք Ալլահին, ով գերադասել է մեզ իր հավատացյալ շատ ծառաներից:»» (Ղուրան 27: 15)

Ղուրանը ի չիք է դարձնում Մարգարե Յոբի անարդար նկարագրությունը և ներկայացնում է նրա կերպարը ինչպես հետևյալը.

«Իրավամբ, Մենք գտանք նրան համբերատար, հոյակապ ծառա: Իրավամբ նա մեկն էր, ով գղջումով վերադարձավ Ալլահին:» (Ղուրան 38:44)

Ղուրանը պաշտպանում է Չաքարիային 19: 10-ում ասելով, որ նրա լուրջությունը երեք օր, նշան էր նրա, որ հրաշքը կիրականանա

<p>Դավիթի որդին, գործեց բացահայտ դավաճանություն իր հոր հարձի հետ ամբողջ Իսրայելի առջև: 2 (Թագավորաց 16: 21-22)</p> <p>Յոթը անհամբեր էր և մերժեց ընդունել Աստծո կամքը: (Յոթ: 10)</p> <p>Չաքարիան չհավատաց Աստծո հրաշքին կապված Զովհաննեսի ծննդյան հետ, այսպիսով, Աստված պատժեց նրան համրությամբ ինն ամիս: « Սակայն զգուշացիր, դու կլինես համր և ի վիճակի չես լինի</p>	<p>և որ այն պատիժ չէր: «« Չաքարիան ասաց. «Իմ Տեր, տուր ինձ նշան:» Նա ասաց. «Քո նշանն է, որ դու չես խոսի մարդկանց հետ երեք գիշեր, լինելով անձայն:»»</p>
--	--

<p>խոսել մինչ այն օրը, այս բաները տեղի կունենան, որովհետև դու չհավատացիր իմ խոսքերին, որոնք կլրացվեն իրենց իսկ ժամանակին:» (Ղուկաս 1: 20)</p>	
<p>Հիսուսը, իբր նկարագրել է իրեն նախորդող բոլոր մարգարեներին որպես գողեր. «Գողը չի գալիս, բացառությամբ գողանալու և սպանելու:» (Յովհաննես 10: 8) Երեմիա 23: 11-16, Աստված իբր հատկանշում է Նրա մարգարեյին դաժանության և ստերի մեջ. «Քանի որ մարգարեները և</p>	<p>Ղուրանը տալիս է մեծ հարգանք Աստծո բոլոր մարգարեներին և չի վերագրում որևէ սխալ արարք կամ սխալմունք նրանց: Փաստորեն, բոլոր մարգարեներին հավատալը և հարգելը հսլամի հիմնական պահանջն է: Ալլահն ասաց. «Ասա, Օ, հավատացյալներ,» Մենք հավատացել ենք Ալլահին և ինչ լուսաբանվել մեզ և ինչ լուսաբանվել է Աբրահամին և Իսմայելին և Իսահակին և Հակոբին և Մերունդներին և ինչ տրվել է Մովսեսին և Հիսուսին և ինչ տրվել է մարգարեներին իրենց Տիրոջից: Մենք ոչ մի</p>

հոգևորականները գռեհիկ են. Այո, Իմ տանր ես գտնում եմ նրանց դաժանությունը «ասում է Տերը:» Ուստի, նրանց ուղղին կլինի նրանց համար ինչպես սայթակուն ճանապարհներ, խավարի մեջ կլինի նրանց պայմանավորվածությունը և կընկնեն նրանց վրա. քանի որ ես աղետ կբերեմ նրանց, նրանց պատժի տարում, «ասաց Տերը:» Եվ, ես տեսել եմ քմահաճույք Սամարիայի մարգարեների մեջ, նրանց մարգարեն

տարբերությունն չենք դնում նրանց միջև, և մենք մուսուլմաններ ենք, հնազանդվող Նրան:» (Ղուրան 2: 136) Ալլահը փառաբանում է Իր մարգարեներին. **«Մենք ուղարկել ենք Մեր մարգարեներին իրենց պարզ վկայությամբ և ուղարկել ենք նրանց հետ Գիր և հավասարակշռություն, որ մարդիկ պահպանեն գործերը արդարությամբ: »** (Ղուրան 57: 25)

Ալլահը նույնպես ասում է. **«Եվ Մենք դրածրեցինք նրանց ղեկավարներ, ովքեր առաջնորդում են Մեր հրամանով: Եվ, Մենք ոգեշնչում ենք նրանց գործել բարի արարքներ, ներկայացնել աղոթք և տալ զաքյաթ և նրանք Մեր երկրպագողներն են:»** (Ղուրան 21: 73)

Ալլահը հրամայեց Մարգարե

<p> Էր Բաալը, որը պատճառ հանդիսացավ Իսրայելի Իմ ժողովրդին մոլորվել: Նույնպես, ես սարսափելի բաներ եմ տեսել Երուսաղեմի մարգարեների մեջ. Նրանք դավաճանում և ստում են, նրանք նույնպես ամրացնում են չարիք գործողների ձեռքերը, այնպես որ ոչ ոք ետ չի կանգնում իր դաժանությունից: Նրանք բոլորը ինչպես Սողոմ են Ինձ համար և նրա բնակիչները ինչպես Գոմոր: Այսպես, ուստի, </p>	<p> Մուհամեդին վերցնել իրենից առաջ եղած մարգարեներին որպես օրինակ: Ղուրան 6: 90 –ում Ալլահն ասում է. « Այդ Նրանք են, ում Ալլահը առաջնորդել է, այսպիսով. , նրանց առաջնորդումից վերցրու օրինակ:» Ղուրանը, այսպիսով, փրկել է մարդկությունը մաքրելով Աստծո մարգարեների անունները: Միայն կարելի էր պատկերացնել Մարդկության տխուր վիճակը, եթե հետևեյինք Աստվածաշնչում նկարագրված մարգարեների կեղծ պատկերացմանը: </p>
--	--

<p>ասաց մարդկության տերը կապված մարգարեների հետ, « Չգուշ, ես կկերակրեմ նրանց դժվարություններ ով և կստիպեմ նրանց ըմպել լեղի, երուսաղեմի մարգարեներին, ովքեր գնում են երկրով մեկ:» Այսպիսով, մարդկության Տերը ասաց. « Մի լսեք Մարգարեների խոսքերին, ովքեր մարգարեանում է ձեզ: Նրանք ձեզ անարժան են, նրանք տեսլական են իրենց իսկ սրտերից, Տիրոջ բերանից:»»</p>	
---	--

ԿԱՊՎԱՏ ԶԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅԱՆ ԶԵՏ

<p>«Այդ իսկ պատճառով մարդկության Տերը, հարայելի Աստվածը:» (Երեմիա 16: 9)</p> <p>«Իրավմամբ, այժմ ես գիտեմ, որ չկա Աստված ամբողջ երկրի վրա, բացառությամբ հարայելում:» (2 Թագավորաց 5: 15)</p> <p>Տերը կարգադրեց ազգերին դեմքերը գետին խոնարհեցնել Զրեաներին և լիզել նրանց ոտքերի փոշին:» Նրանք կխոնարհվեն ձեր առջև իրենց դեմքերով երկրին և կլիզեն փոշին ձեր ոտքերի: Այնուհետ, դուք</p>	<p>«Ամբողջ փառքը միայն Ալլահին, աշխարհների Տիրոջը:» (Ղուրան 1:2)</p> <p>«Եվ չկար ոչ մի աղօ, որ նրա միջով անցած չլիներ զգուշացնող:» (Ղուրան 35: 24)</p> <p>««Եվ Մենք անկասկած ուղարկել ենք ամեն ազգին մարգարե, ասելով. «Երկրպագիր Ալլահին և խոնարհիր կեղծ աստվածներից:»» (Ղուրան 16: 36)</p> <p>Ըստ այս տարբերակների, Աստված ուղարկել է մարգարեներ և առաքյալներ բոլոր ազգերին և այլ ոչ թե միայն հարայելիցներին:</p> <p>« Օ, մարդկություն, իրավմամբ Մենք արարել ենք ձեզ արական և իգական և դարձրել ենք ձեզ ազգեր և ցեղեր, որպեսզի դուք կարողանաք ճանաչել միմյանց: Իրավմամբ, Ալլահի աչքում առաքինին ձեզանից</p>
--	---

<p>կիմանաք, որ ես եմ Տերը, քանի որ չեն ամաչի, ովքեր սպասում են ինձ:» (Եսայի 49: 23)</p> <p>Մարդկային ցեղի մեկ երրորդը դատապարտվեց անեծքի և ստրկության, երբ Քանանը, Համի որդին, ստրկացվեց Սեմին և Յափեդին: (Ճննդոց 9: 18 -27)</p> <p>Հիսուսը նկարագրվել է որպես ռասիստ, Քանանական կնոջը պատասխանում, ով նրա օգնությունն էր փնտրում, բուժելու իր դստերը, ում « դաժանորեն</p>	<p>Նա, է ով ամենաառաքինին է: Իրավամբ Ալլահը Իմացյալ և Ծանոթացնող է:» (Ղուրան 49: 13)</p> <p>Ըստ Ղուրանի, և Ադամը և իր կինը մեղք են գործել և կիսել են իրենց արարքների պատասխանատվությունը.</p> <p>«Սակայն, Սատանան պատճառ հանդիսացավ նրանց սայթակել դրանից և տեղափոխեց նրանց այդ իրավիչակից, որում նրանք էին:» (Ղուրան 2: 36)</p> <p>««Նրանք ասացին, «Մեր Տեր, մենք սխալվել ենք և եթե Դու չներես մեզ և գթաս, մանք անկասկած կլինենք պարտվողների մեջ:»» (Ղուրան 7: 23)</p> <p>«Եվ Ադամը չինազանդվեց իր Տիրոջը և մոլորվեց: Այնուհետ նրա Տերը ընտրեց նրան և շրջվեց դեպի նա ներողամտությամբ և ուղղորդեց նրան:» (Ղուրան 20:</p>
--	--

<p>պատել էր սատանան:» Նա ասաց նրան. « լավ չէ վորոցնել երեխաների հացը և գցել այն փոքր շներին:» (Մատթեոս 15: 22-26)</p> <p>Աստվածաշունչը խտրականություն է դնում կնոջ և տղամարդու միջև: « Եվ Ադամը չէր մոլորվել, սակայն կինը մոլորվեց, ընկավ մեղքի:» (1 Տիմոթեոս 2: 14)</p> <p>Ըստ Աստվածաշնչի, աղջիկ երեխա ծնելուց հետո անմաքրությունը կրկնակի է, քան տղա երեխայի դեպքում:</p>	<p>121-122)</p> <p>«Եվ օժիտը կանանց հավասար է, ինչ սպասվում է նրանցից, ինչ ողջամիտ է:» (Ղուրան 2:228) Իսլամում կնոջ դիրքի մասին իմանալ, կարելի է ընթերցել Ղուրանի 4-րդ գլխից մինչ 65 գլուխը:</p>
--	---

<p> Ղեվիտացիներ 12:2_5 –ում, մենք ընթերցում ենք. " Եթե կինը հղիացել և ծնել է տղա երեխա, ապա նա մաքուր չի լինի յոթ օր. .. Նա ապա կշարունակի արյամբ իր մաքրվելը երեսուն երեք օր... Սակայն. , եթե նա ծնում է աղջիկ երեխա, ապա նա անմաքուր կլինի երկու շաբաթ, ինչպես իր սովորական անմաքրության դեպքում և նա կշարունակի արյամբ իր մաքրվելը վաթսուն վեց օր:» Աստվածաշունչը նույնպես ասում է, որ ինչպես </p>	
---	--

<p>Աստվածն է Քրիստոսի գլուխը. Այնպես էլ տղամարդն է կնոջ գլուխը: Նա Աստծո փառքը չէ, ինչպես տղամարդը և նա արավել է տղամարդու համար: (1 Կորնթացիներ 11: 3- 9)</p>	
--	--

ԿԱՊԿԱՑ ԳԻՏԱԿԱՆ ՓԱՍՏԵՐԻ ՅԵՏ

<p>Աստվածաշունչը հակասում է ժամանակակից գիտական փաստերին, քանի որ այն հայտարարում է, որ աշխարհի տարեթիվն է 3700 Մ.թ.Ա, այսինքն, մինչ մեր օրերը կա միայն 6000 տարի: Այն նույնպես ասում է, որ</p>	<p>Ղուրանը չի հակասում կամ բախվում ժամանակակից գիտությանը: Փաստորեն, այն ներառում է գիտական փաստեր, որոնք հայտնաբերվել են միայն մեր ժամանակներում, ծայրահեղ կենսափորձ ունեցող գործիքներով: Տեսք այս տարբերակները, օրինակ. 2: 74, 2: 173, 2: 222, 4: 56, 6: 99, 6: 125, 10: 92, 12: 47, 13: 41, 15: 14-22, 16:66, 17:12, 21:30-32, 22: 5, 23: 12-14, 24:40, 24: 43, 27:88, 30:1-4, 36: 37-40,39: 5-6,</p>
---	--

գոյություն ունի մի քանի օր երկրի արարման և մարդու արարման միջև: Ըստ երկրաբանության, ամեն դեպքում, երկիրը մոտ 4550 միլիոն տարեկան է, և գոյություն ունի շատ երկար ժամանակ երկրի արարման և մարդկանց արարման միջև: Աստվածաշունչը ասում է, որ Աստված արարել է լույսը, օրը և գիշերը(Ճննդոց 1:3-5) մինչ մոլորակների արարումը, արևի և լուսնի: (Ճննդոց 1: 14-18) Զայտնություն 7:1,

41: 11, 51: 47, 52:6, 55: 19-20, 55:37, 57:25, 78:6-7, 86:1-3 և 96:16
 Ղուրանը շատ պարզ կերպով ներկայացնում է, երկրի գնդաձև լինելը, ինչպես ապացուցված է օրվա և գիշերվա իրար ծածկելը. «**Նա փաթաթում է գիշերը օրվան և օրը գիշերվան:**» (Ղուրան 39: 5)
 Ալլահն ասաց. «**Մենք ցույց կտանք նրանց Մեր նշանները հորիզոնում և նրանց մեջ, մինչ այդ պարզ դառնա նրանց, որ այն իսկությունն է:**» (Ղուրան 41: 53)
 «**Եվ նրանց, ում տրվել է գիտելիք, տեսեք, որ այն, ինչ լուսաբանվել է ձեզ ձեր Տիրոջից, իսկությունն է և այն առաջնորդությունն է Ամենաբարձրայլի Զգորության, և Փառաբանության:**» (Ղուրան 34: 6)
 Տեսեք նույնպես Աստվածաշունչը, Ղուրանը և

<p>մենք ընթերցում ենք « Ես տեսա չորս հրեշտակ, կանգնած երկրի չորս անկյուններում, պահելով երկրի չորս քամիները, » նկատի ունենալով, որ երկիրը քառակուսի է, մինչ դեռ Մատթեոս 4:8 նշում է, որ երկիրը հարթ է, երբ ասում է Կրկին, սատանան վերցրեց Նրան վերև դեպի անչափ բարձր լեռը և ցույց տվեց Նրան աշխարհի բոլոր թագավորությունները և Նրանց փառքը:" Աստվածաշունչը հայտնում է, որ Իսրայելցիները</p>	<p>Գիտությունը, ըստ Մորիս Բուլչելիի: Ճատ ժամանակակից գիտնականներ, ինչպիսիք են Դոկ. Քեյթ Մուրը, Ջեյ Սի Գոյերինգերը, ՄարալՋոնսոնը, Տագաթաթ Թիջասինը, Ալֆրեդ Քրոները, Ուիլյամ Յայը, Յոշիհեդե Քոզայը և Ջո Լեյզ Սիմփսոնը նույնպես ուղղել են հարցեր Ղուրանում գտնվող հրաշքների նշանների մասին:</p>
---	--

գնացին Եգիպտոս
Յակոբի հետ և
Նրանք միայն
յոթանասուն կին և
տղամարդ էին ;
Մինչ դեռ
հետագայում
Նրանց թողած
տղամարդ
սերունդների
քանակը 603,550 -
էր:
Այսպիսով, եթե
այս էր
տղամարդկանց
քանակը, հաշվի
առնելով այն
փաստը, որ
Փարավոնը
սպանում էր տղա
երեխաներին, այն
նշանակում է, որ
Նրանց
ամբողջական
քանակը, կանանց
և երեխաների հետ
ներառյալ մոտ 3

<p>միլիոն եր: Ինչպե՞ս կարող եր 70 մարդը դառնալ 3 միլիոն երկու սերունդների ընթացքում: (Օրինաց Գիրք 10: 22, Ելքի Գիրք 12: 37 և Թվերի Գիրք 1:46) 2 Միքիա 15: 39-ում մենք ընթերցում ենք, որ միայն ջուր ըմպելը վնասակար է: Այն ասում է. « քանի որ, վնասակար է ընպել ջուր կամ գինի միայն...» Մեկ այլ գիտական անկանոնություն գտնվել է Ղևիտացիներ 11:6 –ում, երբ տրվում էր պատճառ, որ նապաստակը համարվում է</p>	
--	--

<p>անմաքուր. « Նապաստակը, որովհետև այն որոճում է...»</p>	
<p>ՍՈՒՐԲ ԳՐԵՐԻ ԴԱՅՊԱՆՄԱՆ ՅԵՏ ԿԱՊՎԱԾ</p>	
<p>««Ինչպե՞ս դուք կարող եք ասել, «Մենք իմաստուն ենք և Տիրոջ օրենքը մեր հետ է:» Տեսեք, գրագիրների կեղծ գրիչը իրոք կեղծությամբ է աշխատում:»» (Երեմիա 8: 8)</p>	<p>«Այս Գիրք է, որի մասին չկա որևէ կասկած, ուղղորդություն նրանց համար, ովքեր գիտակից են Ալլահին:» (Ղուրան 2: 2)</p>
<p>«Եվ այլևս դուք չեք նշի Տիրոջ պատգամախոսին: Քանի որ ամեն մարդու խոսքը կլինի իր պատգամախոսը, քանի որ դուք ուրացել եք ապրող Աստծու խոսքերը,</p>	<p>«Եվ իրավմամբ, այն հզոր Գիրք է: Կեղծությունը չի կարող մոտենալ դրան, դրանից առջև և դրանից հետո, այն լուսաբանում է Տիրոջից, Իմաստուն և Փառաբանյալ:» (Ղուրան 41:41-42) «Իրավմամբ, այդ Մենք ենք, ով ուղարկել է Ղուրանը և իրավմամբ, Մենք կլինենք դրա պահապանը:»</p>

<p>բազմության Տիրոջ, մեր Աստծու:» (Երեմիա 23:36)</p> <p>«Եվ սին նրանք երկրապագեցին Ինձ: Սովորեցնելով դոկտորիները, ինչպես մարդկանց պատվիրան:» (Մատթեոս 15: 9)</p>	<p>(Ղուրան 15: 9)</p> <p>«Եվ հնարավոր չէր այս Ղուրանի համար ներկայանալ Ալլահից բացի ուրիշ մեկից, այլ այն հաստատում է ինչ կար դրանից առաջ, նախոչդ Գրում, որի մասին ոչ մի կասկած չկա, աշխարհների Տիրոջից:» (Ղուրան 10: 37)</p> <p>«Այնուհետ, արդյո՞ք նրանք չեն ազդել Ղուրանի վրա: Եթե այն լիներ մեկ այլից, քան Ալլահն էր, նրանք կգտնեյին դրա մեջ շատ հակասություններ:» (Ղուրան 4: 82)</p>
--	---

ԿԱՊՎԱՃ ՆԵՐՄԱՆ և ԲԱՐԻՈՍՈՒԹՅԱՆ ՉԵՏ

<p>Մարդիկ կարող են ներել մեղքերը: Հովհաննես 20:22-23 ասում է. «Եվ երբ նա ասաց այդ, նա փչեց նրանց վրա և ասաց</p>	<p>Ալլահը միակն է, ով ներում է մեղքերը. «Եվ նրանք, եվքեր, երբ նրանք գործում են անբարոյականություն կամ սխալ իրենք ճնշմամբ, հիշեք Ալլահին և փնտրեք թողություն իրենց մեղքերի</p>
---	--

Նրանց. « Ստացեք Սուրբ Յոզիկ: Եթե դուք ներեք որևէ մեկի մեղքերը, այդ կներվի նրանց, եթե դուք պահեք որևէ մեկի մեղքերը, դրանք կմնան:»»

համար և ո՞վ կարող է ներել մեղքերը բացառությամբ Ալլահի, և ով չի համառոտ այն բանում, ինչ նրանք գործել են, մինչ գիտեն այդ:»

(Ղուրան 3: 135)

«Եվ անմիջապես Նրան են ուղղված խնդրանքները առանց բարեխոսների կամ միջնորդների. «Եվ, երբ Իմ ծառաները հարցնում են քեզ, օ, Մուհամեդ, կապված Ինձ հետ, իրավմամբ ես մոտիկ եմ: Ես պատասխանում եմ խնդրողի աղերսին, երբ նա կոչում է Ինձ:» (Ղուրան 2: 186)

ԿԱՊՎԱՅՈՒՆՆԵՑՎԱՅՔԻ ՅԵՏ

Ունևորը չի մտնի Աստծո թագավորություն: «Եվ կրկին, ես ասում եմ ձեզ, հեշտ է ուղտի համար անցնել ասեղի միջով, քան ունևոր մարդուն

«Սակայն, փնտրեք, այնի միջով ինչ Ալլահը տվել է ձեզ, Հարդերձյալ Կյանքում տուն և միևնույն ժամանակ, մի մոռացեք աշխարհում ձեր բաժնի մասին: Եվ բարություն գործեք, ինչպես Ալլահը գործել բարություն ձեզ:» (Ղուրան 28: 77)

<p>մտնել Աստծո Թագավորություն:» (Մատթեոս 19:24)</p>	
<p>ԿԱՊՎԱՆ ԱՐԱԲԵԿՉՈՒԹՅԱՆ ՅԵՏ</p>	
<p>«Այժմ գնացեք և հարձակվեք Ամալեք և կատարելապես կործանեք ամենը, ինչ նրանք ունեն և մի պահպանեք նրանց: Սակայն, սպանեք տղամարդկանց և կանանց, նորածիններին և ծծկեր երեխային, ցուկերին և ոչխարներին, ուղտերին և ավանակներին:» (1 Թագավորաց 15:3)</p>	<p>«Այդ պատճառով, Մենք որոշեցինք Իսրայելի երեխաներին, որ ով սպանում է հոգի հոգու համար կամ կոռուպցիա է անում երկրի վրա, այն կարծեք եթե նրանք սպանում են ամբողջ մարդկությունը: Եվ ով փրկում է մեկին, կարծես եթե նա փրկել է ամբողջ մարդկությունը:»(Ղուրան 5: 32)</p>
<p>«Նրանց երեխաները նույնպես կմասնատվեն մասերի իրենց</p>	<p>Ղուրանը ենթադրում է կենդանի թաղված երեխային այնքան կարևոր, որ այն նշում է նրան տիտանիկ իրադարձություններում, որը</p>

<p>աչքերի առջև:» (Եսայի 13:16) «Նրանք կընկնեն թրով, նրանց նորածինները կմասնատվեն մասերի, և նրանց հղի կանայք կպատռվեն:» (Օսեե 13: 16)</p>	<p>տեղի կունենա Հարության Օրը:(Ղուրան 81:1-9)</p>
--	---

ԿԱՊՎԱՆ ԻՄԱՍՏՈՒԹՅԱՆ և ԳԻՏԵԼԻՔԻ ՀԵՏ

<p>«Սակայն բարու և չարի գիտելիքի ծառից դուք չպետք է ուտեք, քանի որ այն օրը, երբ դուք ուտեք դրանից, դուք անկասկած կմահանաք:» (Շննդոց 2: 17) « Քանի որ շատ իմաստությունը շատ վիշտ է և նա, ով ավելացնում է գիտելիք,</p>	<p>«Եվ ասա, «Իմ Տեր, ավելացրու իմ գիտելիքը:»» (Ղուրան 20: 114) «Ալլահը հարություն կտա նրանց, ովքեր հավատացել են ձեր միջից և նրանց, ում տրվել է գիտելիք, աստիճանի բարձրացումով:» (Ղուրան 58:11) « Նա տալիս է իմաստություն, ում նա է ցանկանում և ում տրվել է իմաստություն, իրավամբ տրվել է շատ բարիք: Եվ ոչ ոք չի հիի բացառությամբ նրանցից,</p>
--	--

<p>ավելացնում է վիշտ:» (Ժողովողի Գիրք 1: 18)</p> <p>«Ինչպես այդ պատահում է հիմարին, այն նույնպես պատահում է ինձ, և ինչու՞ էի ես այդ դեպքում ավելի իմաստուն:» (Ժողովողի Գիրք 2:15)</p>	<p>ովքեր հասկանում են:» (Ղուրան 2: 269)</p>
---	--

ԿԱՊՎԱՅ ԿԱՏԱՐՅԱԼ ԿՐՈՆԻ ՅԵՏ

<p>«Քանզի մենք գիտենք մասամբ և մենք մարգարեանում ենք մասամբ: Սակայն, երբ այն, ինչ կատարյալ է հասնի, ապա այն ինչ մասամբ է, կվերացվեն:» 1</p>	<p>«Այս օրը ես կատարյալ եմ դարձրել ձեր համար, ձեր կրոնը և ավարտել եմ Իմ բարեհաճությունը ձեզ և հաստատել եմ ձեզ համար Իսլամը, որպես կրոն:» (Ղուրան 5:3)</p>
---	--

(Մնացորդաց Գիրք 13:9-10)	
-----------------------------	--

«Ես սովորեցի սիրել Հիսուսին ավելի քան իմ իսկ ծնողներին:»

«ԱՅՂ Է ՀԻՍՈՒՄԸ, ՄԱՐԻԱՄԻ ՈՐԴԻՆ, ՃՇՄԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՔԸ, ՈՐԻ ՄԱՍԻՆ ՆՐԱՆՔ ՎԵՃԻ ՄԵՋ ԵՆ:» (Ղուրան 19: 34)

Ղուրանում Հիսուսի անունը հիշատակվել է 25 անգամ, միջոցով Մարգարե Մուհամեդինը միայն հիևգ: Ավելացրած դրան, Ղուրանում տասնինը տարբերակում նշվել է Կուլյա Մարիամի անունը, միևջոց ոչ մի տարբերակ Ղուրանում չկա կրող Մարգարե Մուհամեդի մոր, կանանցից որևէ մեկի կամ դուստրերի անունները: Ուշադրության արժանի է նշել, որ Մարիամը միակ կինն է, ում անունը նշվել է Ղուրանում: Նա նկարագրվել է ամենապատվելի ձևով, որպես ընտրյալ և բարեհաճ կին բոլոր կանանցից: Աստված ասում է Ղուրանում.

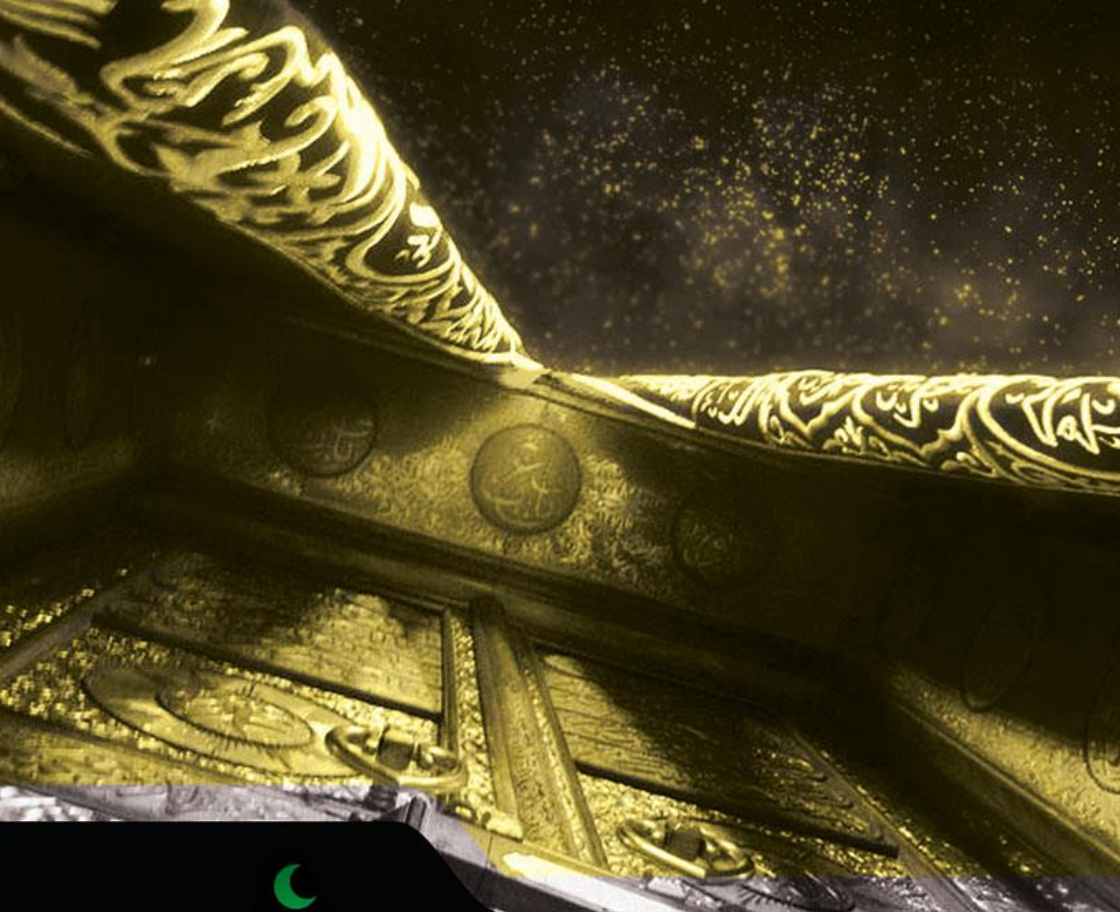
«Եվ նշիր, երբ հրեշտակները ասում են. «Օ, Մարիամ, իրավմամբ, Ալլահը ընտրել է քեզ, մաքրել է քեզ և ընտրել է քեզ աշխարհների կանանցից:»» (3: 42)

Անհրաժեշտ է նշել, որ Մարիամը միակ կինն է, ով նշվել է առաքիլի Ղուրանում անվամբ:

Եվ Ղուրանը նշում է, որ արդար մտածող քրիստոնյաները ամենամոտն են Մուսուլմաններին.

**«ԴՈՒՔ ԿԳՏԵՔ ՆՐԱՆՑԻՑ ԱՄԵՆԱՄՈՏԸ
ՋԵՐՄՈՒԹՅԱՄԲ ՀԱՎԱՏԱՑՅԱԼՆԵՐԻՆ ՆՐԱՆՑ,
ՈՎՔԵՐ ԱՍՈՒՄ ԵՆ, « ՄԵՆՔ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐ ԵՆ:»
ԱՅԴ ԱՅՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ, ՈՐ ՆՐԱՆՑՄԵՉ
ԿԱՆՔԱՅԱՆԱՆԵՐԱ ԿԱՆԱԿԱՆՆԵՐ և ՈՐՈՎՅԵՏԱ
ՆՐԱՆՔ ԱՄԲԱՐՏԱԿԱՆ ՉԵՆ:»» (Ղուրան 5: 82)**

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM